

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Analýza vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji se zaměřením na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování

Bc. Lucie Říhová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lucie Říhová

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Analýza vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji se zaměřením na rizikové skupiny a možnosti jejího snížení

Název anglicky

Analysis of unemployment development in Moravskoslezský Region with focus on high-risk groups and possibilities of its reduction

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analyzovat dynamiku vývoje nezaměstnanosti rizikových skupin v Moravskoslezském kraji. Součástí analýzy bude porovnání vývojové tendence vybraných ukazatelů nezaměstnanosti s ukazateli České republiky. Dále bude provedena predikce budoucích hodnot zvolených ukazatelů. V návaznosti na provedenou analýzu budou navržena doporučení a možná řešení pro snížení nezaměstnanosti a pro zlepšení uplatnění rizikových skupin na trhu práce Moravskoslezského kraje.

Metodika

Podkladovými údaji pro zpracování praktické části práce budou zejména data z Českého statistického úřadu, Úřadu práce České republiky a z Ministerstva práce a sociálních věcí a z krajských ročenek. Zjištěné poznatky budou zpracovány pomocí statistických metod z oblasti analýzy časových řad.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 04/2021-09/2021

Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2021

Výběr a zpracování dat: 08/2021-01/2022

Předložení konečné podoby diplomové práce: 15.2. 2022

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

trh práce, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, riziková skupina, politika zaměstnanosti, rekvalifikace, sociální politika, časová řada

Doporučené zdroje informací

- ANÝŽOVÁ, P. – VEČERNÍK, J. Vzdělání, dovednosti a mobilita – Zaměstnání a trh práce v České republice a evropských zemích. V Praze: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4294-9
- BLANCHFLOWER, D. G. Not working: where have all the good jobs gone?. In Princeton: Princeton University Press, 2019. ISBN 978-0-691-18124-0.
- BUCHTOVÁ, B. – ŠMAJS, J. – BOLELOUCKÝ, Z. Nezaměstnanost. 2. vyd., přeprac. a aktualiz. V Praze: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
- DUŠEK, J. a kol. Nezaměstnanost a determinanty trhu práce v podmínkách moderních evropských ekonomik. V Českých Budějovicích: Studia, Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2017. ISBN 978-80-7556-023-0.
- HINDLS, R. Statistika v ekonomii. 1. vyd. V Praze: Professional Publishing, 2018. ISBN 978-80-88260-09-7.
- CHMURA, M. Nezaměstnanost jako ekonomický a sociální problém – edukační východiska z nezaměstnanosti. 1. vyd. V Ostravě: Ostravská univerzita, 2016. ISBN 978-80-7464-858-8.
- PALÍŠKOVÁ, M. Trh práce v Evropské unii. V Praze: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2014. ISBN 978-80-7400-270-0
- PAVELKA, T. a kol. Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice. 1. vyd. V Slaný: Melandrium, 2011. ISBN 978-80-86175-76-8.
- PETRÁŠEK, J. Sociální politika. 2. vyd., dopl. a rozš. V Praze: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-033-4.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 8. 9. 2021

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji se zaměřením na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné vedení mé diplomové práce, rady a připomínky, které mi poskytla nejen při vypracování práce, ale i během studia. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině, přátelům a partnerovi za dlouhodobou podporu.

Analýza vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji se zaměřením na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování

Abstrakt

Diplomová práce analyzuje dynamiku vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji a jednotlivých okresech v letech 2005-2021. Zaměřuje se na vývoj nezaměstnanosti vybraných rizikových skupin uchazečů na trhu práce, mezi které patří osoby bez vzdělání a kvalifikace, absolventi škol a mladiství, osoby pečující o dítě do 15 let, osoby zdravotně postižené a osoby v předdůchodovém věku. Analýza zohledňuje faktory ovlivňující uplatnění nezaměstnaných uchazečů, jako věk, pohlaví, dosažené vzdělání a doba evidence. Pozornost je věnována i počtu volných pracovních míst a výši výdajů nástrojů politik zaměstnanosti, přičemž pro podporu rizikových skupin je nejefektivnější využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Při řešení byly využity elementární charakteristiky, trendové funkce a exponenciální vyrovnávání časových řad včetně sledování sezónnosti. Statistické metody byly využity pro prognózu obecné míry nezaměstnanosti a vybraných rizikových skupin. Podle predikce se vývoj počtu mladých osob do 19 let a osob bez vzdělání jeví jako nadále rostoucí, naopak OZP, osoby nad 60 let, absolventi škol a mladiství a obecná míra nezaměstnanosti vykazují klesající budoucí hodnoty. Na základě analýz jsou v závěru uvedeny návrhy a doporučení pro snížení nezaměstnanosti osob z rizikových skupin.

Klíčová slova: nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, Moravskoslezský kraj, politika zaměstnanosti, rekvalifikace, rizikové skupiny, sociální politika, trh práce, úřad práce.

Analysis of unemployment development in Moravskoslezský Region with focus on high-risk groups and possibilities of its reduction

Abstract

This diploma thesis analyzes dynamics of unemployment development in the Moravskoslezský Region and individual districts in years 2005-2021. It focuses on the development of unemployment of selected risk groups of job seekers, such as people without education and qualifications, school graduates and adolescents, people caring for a child under 15, people with disabilities and people of pre-retirement age. The analytical part also examines factors influencing the employment of unemployed applicants, such as age, gender, achieved level of education and time of registration. Attention is also paid to the number of vacancies and the amount of expenditure on employment policy instruments, while the most effective are instruments of active employment policy. Elementary characteristics, trend functions and exponential smoothing of time series, including seasonality monitoring, were used in the solution. Statistical methods were used to forecast the general unemployment rate and selected risk groups. According to the forecast, the development of the number of young people under the age of 19 and the uneducated appears to be growing, while the disabled, people over the age of 60, school graduates and adolescents and the general unemployment rate show declining future values. Based on the analyzes, proposals and recommendations are given in the conclusion for reducing unemployment of people from risk groups.

Keywords: employment policy, labour market, labor office, Moravskoslezský Region, retraining, risk groups, social policy, unemployment, unemployment rate.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	19
3.1 Trh práce	19
3.2 Nezaměstnanost.....	20
3.2.1 Druhy a typy nezaměstnanosti	21
3.2.2 Způsoby měření nezaměstnanosti	26
3.2.3 Důsledky nezaměstnanosti	27
3.3 Rizikové skupiny na trhu práce.....	28
3.3.1 Osoby bez vzdělání a kvalifikace	29
3.3.2 Absolventi škol a mladiství do 30 let.....	30
3.3.3 Osoby pečující o dítě do 15 let	30
3.3.4 Osoby v předdůchodovém věku	31
3.3.5 Osoby zdravotně postižené	31
3.3.6 Národnostní menšiny	32
3.4 Politika zaměstnanosti.....	32
3.4.1 Pasivní politika zaměstnanosti a její nástroje	34
3.4.2 Aktivní politika zaměstnanosti a její nástroje.....	34
3.4.3 Politika zaměstnanosti v Evropské unii	36
3.5 Sociální politika	36
3.6 Opatření pro snižování nezaměstnanosti rizikových skupin v ČR a EU	37
4 Charakteristika Moravskoslezského kraje.....	40
4.1 Základní a geografické údaje o Moravskoslezském kraji	40
4.2 Demografická struktura Moravskoslezského kraje	40
4.3 Ekonomická struktura Moravskoslezského kraje.....	42
4.4 Politika zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji	45
5 Vlastní práce.....	47
5.1 Analýza nezaměstnanosti Moravskoslezského kraje	47
5.1.1 Obecná míra nezaměstnanosti	47
5.1.2 Podíl nezaměstnaných osob	48
5.1.3 Uchazeči o zaměstnání – celkem a s nárokem na podporu.....	51
5.1.4 Dosažitelní uchazeči o zaměstnání	52
5.1.5 Uchazeči o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti	53

5.1.6	Věkové složení uchazečů o zaměstnání	55
5.1.7	Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání	57
5.2	Analýza nezaměstnanosti rizikových skupin v Moravskoslezském kraji	60
5.2.1	Osoby bez vzdělání a se základním vzděláním včetně nedokončeného ...	60
5.2.2	Absolventi škol a mladiství do 30 let.....	61
5.2.3	Osoby se zdravotním postižením	63
5.2.4	Osoby pečující o dítě do 15 let.....	65
5.2.5	Osoby v předdůchodovém věku.....	66
5.2.6	Volná pracovní místa v evidenci Úřadu práce	68
5.3	Analýza výdajů na politiku zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji.....	69
5.3.1	Výdaje nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti	70
5.4	Prognóza vývoje vybraných ukazatelů nezaměstnanosti	72
5.4.1	Prognóza vývoje obecné míry nezaměstnanosti	72
5.4.2	Prognóza vývoje rizikových skupin	74
6	Zhodnocení a doporučení	80
7	Závěr.....	82
8	Seznam použitých zdrojů.....	85
9	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	91
	Přílohy	93

1 Úvod

Nezaměstnanost je následkem nerovnováhy na neustále se měnícím trhu práce. Práce je neodmyslitelnou součástí života, představuje pro lidi nejen zdroj materiálního užitku a obživy, ale i pocit seberealizace, společenské užitečnosti a uznání, ovlivňuje fyzické i duševní zdraví lidí. Nicméně vždy budou existovat určité skupiny lidí, které pracovat nechtějí a nebudou.

Snaha o snižování nezaměstnanosti v České republice přetrvává zejména od 90. let minulého století z důvodu ekonomické transformace a přechodu na tržní hospodářství. Přestože se v posledních letech nezaměstnanost výrazně snížila, jsou na území státu patrné významné regionální rozdíly, vysoká nezaměstnanost je dlouhodobě zejména v Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji. Za nepříznivou situaci Moravskoslezského kraje se skrývá hned několik příčin, jako útlum hlavních výrobních odvětví v kraji, především těžkého a těžebního průmyslu, nízká úroveň vzdělání a kvalifikace obyvatel, nepříznivá demografická struktura a nedostatečná dopravní obslužnost některých lokalit.

Vzhledem k neustále se měnícímu trhu práce, se pozměňuje i počet a struktura nezaměstnaných. Přestože v posledních desetiletích dochází k obrovské vlně modernizace, robotizace a společnost se vyvíjí kupředu, existují skupiny osob, které práci naleznou poměrně snadno, ale i skupiny osob, které mají ztížené podmínky se na trhu práce uplatnit. Mezi tyto rizikové skupiny nezaměstnaných se řadí osoby bez vzdělání a kvalifikace, mladiství a absolventi škol, osoby v předdůchodovém věku, osoby zdravotně postižené a osoby, zejména ženy, pečující o dítě do 15 let.

Neopomenutelným cílem hospodářské politiky je snižování nezaměstnanosti pro všechny skupiny obyvatel a regiony, důležitou roli zde zastávají úřady práce, které vykonávají nástroje aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti.

Nezaměstnanost je negativním jevem a nelze se u ní zaměřit pouze na ekonomické dopady, ale také na sociální dopady, které ovlivňují jedince a celou společnost. Chudoba, nízká spotřeba, ale i zvýšená kriminalita, zadluženost a ztráta bydlení může postihnout osoby při ztrátě zaměstnání. Je proto nezbytně nutné, aby se stát snižováním nezaměstnanosti a zkvalitňováním pracovního života obyvatelstva věnoval, a právě rizikové skupiny potřebují v konkurenčním prostředí trhu práce zvýšenou pozornost.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je posoudit dynamiku vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za období 2005–2021 se zaměřením na vybrané rizikové skupiny nezaměstnaných (mladiství a absolventi škol do 30 let, osoby bez vzdělání, osoby se zdravotním postižením, osoby pečující o dítě do 15 let, osoby v předdůchodovém věku). Práce se zabývá statistickou analýzou nejen obecné míry nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, počtu uchazečů o zaměstnání v jednotlivých rizikových skupinách, ale také faktory jako věk, pohlaví, vzdělání a délka evidence na úrovni okresů Moravskoslezského kraje. Důraz je kladen i na nástroje aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti, součástí analýzy je porovnání vývojové tendence vybraných ukazatelů nezaměstnanosti s ukazateli České republiky. Pomocí statistických metod je provedena predikce obecné míry nezaměstnanosti a vývoje počtu nezaměstnaných rizikových skupin na 3 roky dopředu. V návaznosti na provedenou analýzu jsou navržena doporučení a možná řešení pro snižování nezaměstnanosti a pro zlepšení uplatnění rizikových skupin na trhu práce Moravskoslezského kraje.

2.2 Metodika

Podkladová data pro analýzu vývoje nezaměstnanosti byla čerpána především z veřejně dostupné internetové databáze Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Zjištěné poznatky byly zpracovány pomocí statistických metod z oblasti analýzy časových řad. Veškeré statistické výpočty a výstupy byly uskutečněny pomocí programu Statistica 14 a programu MS Excel.

Časová řada

Časové řady jsou definovány jako posloupnosti věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou uspořádána z hlediska času (Artl, Artlová, 2009).

Elementární charakteristiky časových řad

Pro sledování rychlosti změn sledovaného ukazatele v závislosti na čase byly v diplomové práci využity základní elementární charakteristiky časových řad:

- 1. absolutní diference

Absolutní diference prvního řádu charakterizuje absolutní změnu (přírůstek nebo úbytek) hodnoty ukazatele v časovém okamžiku t oproti období předcházejícímu ($t-1$), výpočet dle vzorce:

$$\Delta_t^{(1)} = y_t - y_{t-1}, t = 2, \dots, n, \quad (2.1)$$

kde:

$\Delta_t^{(1)}$ – je změna hodnoty ukazatele,

y_t – je současné období,

y_{t-1} – je předcházející období,

n – je počet pozorování.

- 2. absolutní diference

Absolutní diference druhého řádu popisuje absolutní zrychlení nebo zpomalení vývoje časových řad a udává, o kolik byl následující přírůstek rozdílný (větší, menší) než ten předcházející. Diferencování má v analýze časových řad velký význam, používá se při modelování trendu k volbě vhodné trendové funkce, výpočet dle vzorce:

$$\Delta_t^{(2)} = \Delta_t^{(1)} - \Delta_{t-1}^{(1)}, t = 3, \dots, n, \quad (2.2)$$

kde:

$\Delta_t^{(1)}$ – je první diference počítaného období,

$\Delta_{t-1}^{(1)}$ – je první diference předchozího období,

n – je počet pozorování.

- Koefficient růstu

Koefficient růstu udává, kolikrát vzrostla hodnota časové řady v časovém okamžiku t proti období předcházejícímu. Po vynásobení 100 se získá hodnota v procentuálním vyjádření, která představuje tempo růstu.

- Průměrný koefficient růstu

Průměrný koefficient růstu se stanoví jako geometrický průměr z jednotlivých koefficientů růstu. Ukazatel má smysl použít pouze v případě monotónního vývoje časové řady (rostoucí, klesající), jelikož vychází výlučně z první a poslední hodnoty časové řady, výpočet podle vzorce:

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}, \quad (2.3)$$

kde:

y_n – je poslední hodnota časové řady,

y_1 – je první hodnoty časové řady,

n – je počet pozorování.

- Bazický index

Pro srovnání různých časových řad, slouží bazický index též index se stálým základem, jelikož se právě ke stanovenému základu (roku) vyjadřují změny. Index se vyjadřuje jako:

$$\hat{k}_i = \frac{y_t}{y_0} * 100, \quad (2.4)$$

kde:

y_0 – je první nebo poslední člen časové řady (báze neboli základ),

y_t – jsou ostatní veličiny časové řady (Hindls, 2000).

Základní trendové funkce

Trendovou složku lze popsat matematickou funkcí, důležité je vybrat nejvhodnější matematickou křivku pro zkoumanou časovou řadu. Z velkého množství trendových funkcí, byly vyzkoušeny následující trendové funkce:

- lineární

$$y'_t = a + bt \quad , \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.5)$$

- polynomická 2. stupně

$$y'_t = a + bt + ct^2 \quad , \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.6)$$

- polynomická 3. stupně

$$y'_t = a + bt + ct^2 + dt^3 \quad , \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.7)$$

- exponenciální

$$y'_t = ab^t \quad \text{kde } b > 0, \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.8)$$

- mocninná

$$y'_t = at^b \quad , \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.9)$$

- logaritmická

$$y'_t = a + b \ln(t) \quad , \text{ pro } t = 1, 2, \dots, n \quad (2.10)$$

kde: a, b, c, d jsou parametry funkce, t představuje časovou proměnnou a n počet pozorování časové řady (Blatná, 2008).

Index determinace

Neméně důležitý je samotný výběr vhodného modelu trendu, při výběru se často vychází z grafické analýzy časové řady, což bývá u neodborných pozorovatelů považováno spíš za nežádoucí, a ze statistických ukazatelů.

Jedním ze statistických ukazatelů je index determinace I^2 , popisující z kolika procent variabilita nezávisle proměnné vysvětluje variabilitu závisle proměnné, kde se jako vhodný typ trendové funkce vybere takový, u kterého je index determinace nejvyšší. Ukazatel nabývá hodnot z intervalu $\langle 0;1 \rangle$, popisuje shodu modelu s empirickými hodnotami a má tvar:

$$I^2 = \frac{\sum_{t=1}^n (\hat{y}_t - \bar{y})^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2}, \quad (2.11)$$

kde:

y_t – je hodnota v časové řadě,

\hat{y}_t – je odhad hodnot trendové funkce,

\bar{y} – je průměrná hodnota pozorovaného modelu (Blatná, 2008).

M.A.P.E.

Kvalitu a vhodnost modelu lze ověřit i pomocí dalších ukazatelů, jedná se o míry přesnosti vyrovnávání nebo průměrné charakteristiky reziduí, jako střední absolutní procentuální chyba M.A.P.E. (Mean Absolute Percent Error). Zvolený model je tím lepší, čím nižší je hodnota uvedené charakteristiky:

$$M.A.P.E. = \sum_{t=1}^n \left(\frac{|y_t - y'_t|}{y_t} \right) \cdot 100/n, \quad (2.12)$$

y_t – jsou empirické hodnoty,

y'_t – jsou teoretické hodnoty,

n – je počet pozorování.

Pro zvolení nejvhodnějšího modelu a statistické metody pro predikci (exponenciální vyrovnávání, bodový a intervalový odhad) se rozhodovalo právě podle střední absolutní procentuální chyby, tudíž podle její nejnižší hodnoty.

Pokud je M.A.P.E. menší než 5,00 % je odhad velmi dobrý, je-li v rozmezí 5,00 – 10,00 % je docela dobrý a v případě, že je větší než 10,00 % jedná se o model nevhodný k predikci (Blatná, 2008).

Adaptivní prognostické metody časových řad

Adaptivní přístup k modelování časových řad zohledňuje čas, respektive stárnutí informací, adaptivní modely časových řad tak nepředpokládají stabilní analytický tvar ani strukturu parametrů, největší váha je proto přiřazena nejnovějším pozorováním, přitom starší pozorování mají menší váhu nebo mohou být i vyřazena (Hindls, 2000).

- Exponenciální vyrovnávání

Adaptivním exponenciálním vyrovnáváním se počítají vyrovnané hodnoty časové řady, které vychází z metody nejmenších čtverců. Rozlišují se tři základní varianty exponenciálního vyrovnávání, jednoduché, dvojité a trojitě, pro predikci bylo využito dvojité lineární Holtovo, trojitě kvadratické Brownovo a trojitě tlumený trend, rozlišují se použitím trendové funkce (Blatná, 2008).

Volba optimální varianty spočívá v síťovém hledání několika parametrů, alfa, gama a f_i , v případě přítomnosti sezónní komponenty parametry alfa, delta a f_i , které nabývají hodnot (0;1). Síťové hledání parametrů se provádí pro 10 nejmenších průměrů čtverců, nejvhodnější se jeví parametry s nejnižší chybou M.A.P.E. (Blatná, 2008).

Pseudoprognóza

U ukazatelů s prognózou byla použita pseudoprognóza, je to metodický nástroj určený k ověřování kvality předpovědí, je též nazývaná ex-post. Obecně se jedná o prognózy, které jsou uskutečňovány na období, ve kterém jsou v čase aplikace modelu známé hodnoty proměnných veličin (Blatná, 2008).

Postup při provádění pseudoprognóz spočívá ve zkrácení referenčního období o určitý d počet nejnovějších pozorování, zkrácená časová řada se vyrovná pomocí vhodné trendové funkce, ze zkráceného modelu časové řady se vypočítají předpovědi na d období dopředu a vypočtené předpovědi se porovnají se skutečnými hodnotami (Artl, Artlová, 2009).

Za nejvhodnější model pro konstrukci předpovědi se považuje funkce, která poskytla pseudoprognózu zatíženou nejnižší chybou. Použita byla relativní chyba prognózy, která se vypočítá jako podíl rozdílu prognózy a skutečnosti se skutečnou hodnotou vynásobený 100. Je-li chyba menší než 5,00 % je odhad velmi dobrý, je-li v rozmezí 5,00 – 10,00 % je docela dobrý a v případě, že je větší než 10,00 % jedná se o špatný model (Artl, Artlová, 2009).

Identifikace a popis sezónní složky

Nachází-li se v časové řadě s periodicitou kratší než jeden rok sezónní složka, je možné, že do značné míry zakrývá dynamiku sledovaných jevů, tedy dlouhodobou vývojovou tendenci, a tím brání objektivnímu srovnávání hodnot uvnitř daného roku, proto se provádí sezónní očišťování, které vyřadí sezónní složku z analyzované řady (Blatná, 2008).

Sezónní očištění založené na sezónních indexech se provádí nejčastěji na čtvrtletních a měsíčních datech, pro které lze kvantifikovat sezónní faktory. Ve výpočtech bylo nejprve nutné statisticky potvrdit významnost sezónních výkyvů, následně byly pro časovou řadu predikovány budoucí hodnoty pomocí multiplikativního exponenciálního vyrovnávání, opět s nejnižší nalezenou chybou M.A.P.E. (Artl, Artlová, 2009).

Bodový a intervalový odhad

Model určený vhodnou trendovou funkcí je možný použít pro predikování budoucích hodnot časové řady, odhad pro následující období vznikne dosazením časové hodnoty t do vybrané optimální trendové funkce. Spolu s bodovým odhadem je možné sledovat i intervalový odhad, který stanovuje rozmezí, ve kterém se predikované hodnoty budou pohybovat, interval je nastaven na $1 - \alpha$, kde α představuje nastavenou hladinu významnosti 0,05 (Blatná, 2008).

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Práce je jedním z výrobních faktorů, stejně jako půda a kapitál, společně tvoří ucelený trh výrobních faktorů. Jako každý trh, i trh práce má svá specifika, která ho odlišují od ostatních trhů, nicméně i zde se střetává nabídka a poptávka. Trh práce je tedy pomyslné místo, kde lidé dobrovolně a svobodně nabízejí práci a zaměstnavatelé ji poptávají. Vzájemné působení nabídky a poptávky práce určují cenu práce, čímž je mzda. Kromě nabídky a poptávky, trh práce významně ovlivňuje také stát, a to pomocí aktivní politiky zaměstnanosti a sociální politiky, dochází zde k přímému propojení ekonomiky a politiky (Palíšková, 2014).

Člověk je jedinečným nositelem práce, lidé představují lidskou pracovní sílu, každý jedinec disponuje individuálními schopnostmi, talentem, zkušenostmi, osobnostmi a dovednostmi, které na trhu práce nabízí. V souvislosti s trhem práce je často uváděn komplexní pojem tzv. lidský kapitál, který souhrnně představuje znalosti, schopnosti, dovednosti a vlastnosti jedince, pomocí kterých vytváří osobní, sociální a ekonomický prospěch (Anýžová, Večerník, 2019).

Nabídka a poptávka na trhu práce

Jak již bylo zmíněno na trhu práce se střetávají lidé (domácnosti), kteří nabízejí práci za mzdu, a zaměstnavatelé (podniky), kteří poptávají práci a platí za ni (Dušek a kol., 2016).

Nabídka práce je definována jako množství nabízené práce či počet odpracovaných hodin a její cena. Lidé se svobodně rozhodují, zda je výdělek za práci adekvátní, vzhledem k výdajům, a i na úkor volného času, mzda bývá často jediným příjmem domácností (Tuleja, Nezval, Majerová, 2012).

Poptávka po práci je určena objemem práce, kterou firmy najímají za různé úrovně mzdové sazby. Základním principem je tzv. zákon klesající poptávky, jedná se o odvozenou poptávku určenou mezním produktem (Dušek a kol., 2016).

Ideální stav na trhu práce představuje tržní rovnováha, kdy se protíná rovnovážná mzda a rovnovážné množství práce. Zároveň je poměr mezi nabídkou a poptávkou nejlépe vykreslen ukazatelem počet uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné místo tzv. UoZ/VPM (MPSV, 2020).

Ekonomická struktura obyvatel

Ekonomická aktivita charakterizuje ekonomický status osoby. Z pohledu ekonomické aktivity lze rozdělit obyvatelstvo na dvě početné skupiny, na ekonomicky aktivní obyvatelstvo, které představuje pracovní sílu dané ekonomiky a dále se dělí na zaměstnané a nezaměstnané, a na ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, které se z nějakého důvodu není schopno do ekonomiky aktivně zapojit (Pavelka a kol., 2011).

Mezi ekonomicky neaktivní patří děti, žáci, studenti, učni, lidé v důchodovém věku, lidé s handicapem, lidé v invalidním důchodu a ostatní závislé osoby. V realitě dochází mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva k neustálým přesunům (Dušek a kol., 2017).

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je řešeným problémem nejen v každé tržní ekonomice, ale i v každé moderní společnosti. Obecně je nezaměstnanost chápána jako negativní sociálně-ekonomický jev, přesto v přiměřeném rozsahu na ni lze nahlížet jako na přirozenou a zdravou vzhledem k fungování trhu práce i ekonomiky, stejně jako na jiných trzích, i na trhu práce vzniká určitá forma konkurence. Upravený ukazatel tzv. míra nezaměstnanosti patří do jednoho ze základních makroekonomických ukazatelů, spolu s mírou inflace, HDP a saldem platební bilance (Dušek a kol., 2017).

Nezaměstnanost je možné charakterizovat jako jev, kdy stát naplno a efektivně nevyužívá dostupné pracovní zdroje, následkem toho nedosahuje optimálního hrubého domácího produktu, zároveň rostou výdaje ze státního rozpočtu, snižují se daňové příjmy a roste napětí a chudoba ve společnosti (Šebestíková, Beran, 2012).

Za největší problém se považuje dlouhodobá nezaměstnanost, která má obrovské negativní dopady na celou společnost. V souvislosti s dlouhotrvající nezaměstnaností je zřejmá markantní regionální diferenciaci, v regionech s vysokou nezaměstnaností je možné sledovat i vyšší podíl osob dlouhodobě nezaměstnaných (Chmura, 2016).

Mezi mimoekonomické náklady nezaměstnanosti patří sociální a psychické problémy, jako růst kriminality, růst výskytu onemocnění, rozpad rodin, růst alkoholismu či dokonce růst sebevražd. Jelikož má nezaměstnanost neodmyslitelný vliv na celou ekonomiku a společnost, je nutné se jejímu snižování aktivně věnovat (Blanchflower, 2019).

Nezaměstnaná osoba

Za nezaměstnaného se považuje osoba ve věku 15 let a více, která splňuje následující tři podmínky:

- osoba, která je připravena k nástupu do práce – okamžitě nebo například do 14 dnů,
- osoba, která je ochotna pracovat a aktivně hledá práci – prostřednictvím úřadu práce, přes soukromé zprostředkovatele či jiným způsobem,
- osoba, která aktuálně nemá zaměstnání – nemá placené zaměstnání ani není sebezaměstnaná (Chmura, 2016).

Mezi nezaměstnané se počítají i jedinci, kteří práci již nehledají, jelikož ji našli, ale nastoupí až za určitou dobu (Dušek a kol., 2017).

3.2.1 Druhy a typy nezaměstnanosti

Pro snadnější porozumění a přehlednost lze nezaměstnanost rozdělit dle několika kritérií, nejčastěji je to podle doby trvání, příčiny a frekvence výskytu. Podle délky trvání je nezaměstnanost jednoduše rozčleněna na:

- krátkodobou nezaměstnanost – jedná se o nezaměstnanost trvající většinou několik týdnů či měsíců. Přestože má značně negativní důsledky, je součástí přirozeně fungující tržní ekonomiky, nezpůsobuje vážnější sociální problémy,
- dlouhodobou nezaměstnanost – jedná se o nezaměstnanost trvající déle jak 12 měsíců, někdy je uváděno i období delší jak 6 měsíců. Ekonomika trpí, nezaměstnaným osobám se nedaří nalézt nové zaměstnání, častý je vznik závislosti na sociálních podporách. Vyznačuje se častými špatně řešitelnými sociálními problémy, z pohledu jedince i celé společnosti (Chmura, 2016).

Podle způsobu a částečně i postoje nezaměstnaných, lze nezaměstnanost rozdělit na formu dobrovolnou a nedobrovolnou:

Dobrovolná nezaměstnanost

Dobrovolná nezaměstnanost je úzce vázána na fungování sociálního systému dané ekonomiky, a to především na možnosti poskytování finančních či jiných výhod. Přestože není jednoznačně definována, typickým příkladem jsou méně kvalifikovaní nebo zcela

nekvalifikovaní lidé, kteří často dlouhodobě upřednostňují pobírání sociálních dávek a volný čas před prací, pracovní nabídky obvykle odmítají z důvodu nedostačující mzdy, neatraktivity nabídky či neuspokojující potřeby (Kudrna, 2006).

V případě nízkých a krátkodobých podpor bývá dobrovolná nezaměstnanost nízká, při vyšší finanční podpoře lidé ztrácí motivaci k rychlému zařazení na trh práce (Dufek, Somerlíková, 2013).

Nedobrovolná nezaměstnanost

Lidé spadající do nedobrovolně nezaměstnaných si aktivně hledají práci, ale z nějakého důvodu se jim nedaří ji nalézt. Mezi příčiny nejčastěji patří nedostačující kvalifikace a praxe, věk či nedostatek pracovních míst z důvodu nadbytku kvalifikovaných uchazečů. Ohrožené jsou zejména profese, u kterých je rekvalifikace komplikovaná (Šafránek, 2011).

Při dlouhodobé nedobrovolné nezaměstnanosti hrozí jedincům psychické problémy nebo jsou nuceni vykonávat dostupnou práci za menší mzdu (Chmura, 2016).

Mezi další často zmiňované formy, respektive příčiny nezaměstnanosti patří:

Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost neboli tzv. *people between two jobs* je přímo spojována s přirozeným životním cyklem lidí a odráží se od fluktuace pracovní síly. Většinou se jedná o velmi krátké a přechodné časové období, během kterého osoby zkoumají stávající pracovní možnosti na trhu práce, a kdy osoby opouštějí původní pracovní místo a nastupují do nového zaměstnání. Důvodem změny pracovního místa bývá například dobrovolný odchod za lepším uplatněním, zánik firmy, nové bydliště nebo si osoby hledají zcela nové zaměstnání po ukončení studia či rodičovské dovolené (Šafránek, 2011).

Frikční nezaměstnanost je značně ovlivněna nastaveným sociálním systémem v dané ekonomice, při vysokých podporách ze strany státu, mohou lidé zůstat v pozici nezaměstnaného znatelně déle, než je nutné. Z hlediska fungování trhu práce v návaznosti na ekonomiku státu se jedná o nejméně problematickou formu nezaměstnanosti (Kaczor, 2013).

Strukturální nezaměstnanost

Stejně jako frikční nezaměstnanost, je i výskyt strukturální nezaměstnanosti považován z tržního pohledu za přirozený, nicméně probíhá v poměrně delším časovém úseku. Strukturální nezaměstnanost představuje situaci, kdy struktura nabídky práce nekoresponduje se strukturou poptávky po práci. Zaměstnavatelé poptávají profese, kvalifikace i dovednosti, které nejsou aktuálně nabízeny (Chmura, 2016).

V ekonomice jsou zřejmé velké rozdíly v jednotlivých odvětvích, v některém odvětví je poptávka po určité profesi v útlumu, a naopak v některém odvětví roste poptávka po kvalifikovanější profesi, struktura nabídky práce se velmi obtížně adaptuje. Podobné odlišnosti lze pozorovat také na regionální úrovni, velkou roli proto hraje i ochota lidí za prací dojíždět neboli tzv. prostorová flexibilita pracovní síly, dále tradice, mentalita lidí a dopravní infrastruktura. Lidé jsou nuceni se přestěhovat do jiné oblasti s vhodnými pracovními místy nebo musí získat novou kvalifikaci (Pošta, Macáková, Pavelka, 2015).

Kromě flexibilního vzdělávacího systému je efektivním nástrojem snižování strukturální nezaměstnanosti zejména rekvalifikace, nezaměstnaní si mohou vybrat z velkého množství rekvalifikačních kurzů (Kaczor, 2013).

Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost je přímo vázána na průběh hospodářského cyklu dané ekonomiky. Problematické jsou zde jednotlivé opakující se hospodářské cykly a jejich střídavé změny, přičemž ve fázi recese nezaměstnanost roste a ve fázi expanze nezaměstnanost naopak klesá (Kudrna, 2006).

Během cyklické nezaměstnanosti je celková poptávka po práci nízká v souvislosti s nižší poptávkou na trhu výrobků a služeb, například poklesne zahraniční poptávka a firmy omezí domácí investiční aktivitu. Zasažena jsou všechna odvětví ekonomiky, cyklická nezaměstnanost je považována za nedobrovolnou a zmizí po obnovení hospodářského růstu (Dufek, Somerlíková, 2013).

Sezónní nezaměstnanost

Sezónní nezaměstnanost je typická především pro určitá odvětví, jako zemědělství, stavebnictví, doprava a cestovní ruch. Pozitivem sezónní nezaměstnanosti je její

předvídatelnost, zaměstnavatelé i zaměstnanci jsou schopni se včas přizpůsobit změnám na trhu práce. Podstatou je opakující se kolísání pracovní poptávky v závislosti na ročním období a klimatických podmínkách, zejména v letním a zimním období. Mimosezóně nezaměstnaní řeší vzniklou situaci evidencí na úřadu práce nebo prozatímní změnou povolání (Kaczor, 2013).

Skrytá nezaměstnanost

Dalším často uváděným typem nezaměstnanosti je skrytá nezaměstnanost, ta zahrnuje osoby, které jsou ochotni se zařadit do pracovního života, ale zaměstnání aktivně nehledají a nejsou evidovány na úřadu práce jako nezaměstnané. Jedná se například o osoby v předčasném důchodu, osoby na rodičovské dovolené a studenty. Trh práce zmíněné skupiny osob často nepřijímá kvůli nízké kvalifikaci, handicapu či vyššímu věku. Do skryté nezaměstnanosti jsou řazeny i osoby, které podstupují rekvalifikační kurzy prostřednictvím úřadu práce nebo veřejně prospěšné práce. Lidé reprezentující tzv. skrytou pracovní sílu představují na trhu práce značně nevyužitý potenciál (Šafránek, 2011).

Technologická nezaměstnanost

Technologická nezaměstnanost úzce souvisí s rychlým vědecko-technickým vývojem v posledních letech, který způsobuje postupné nahrazování lidské pracovní síly moderními technologiemi a stroji (Anýžová, Večerník, 2019).

Technologické změny mění i poptávku po práci, do budoucna je proto nutné změnit také strukturu této poptávky spolu se vzdělávacím systémem. Další uváděnou možností je kvalifikace v takových oborech, v kterých je náhrada lidí velmi obtížná až neproveditelná. Lidský kapitál jako pracovní síla bude na trhu práce vždy nezbytný (Anýžová, Večerník, 2019).

Podzaměstnanost

Podzaměstnanost neboli tzv. neúplná zaměstnanost představuje situaci, kdy jsou pracovníci kvůli situaci na trhu práce donuceni vykonávat zaměstnání na jiný než požadovaný plný pracovní úvazek, tedy částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, či

pozice neodpovídá jejich kvalifikaci a schopnostem. Zmíněný problém postihuje nejčastěji absolventy škol a osoby, kteří se z rodičovské dovolené vrací na trh práce (Maruška, 2012).

Často se jedná o dočasné řešení masové nezaměstnanosti, ale v případě dlouhého trvání u velkého množství osob nedochází k plnému využití pracovního potenciálu spolu s dalšími negativními dopady na trh práce a ekonomiku jako celek (Dufek, Somerlíková, 2013).

Nepravá nezaměstnanost

Mezi další sledovanou formu nezaměstnanosti se řadí nepravá nezaměstnanost, kdy osoby registrované na úřadu práce jako nezaměstnané, plně čerpají podpory poskytované v nezaměstnanosti a zároveň nelegálně vykonávají práci (Kudrna, 2006).

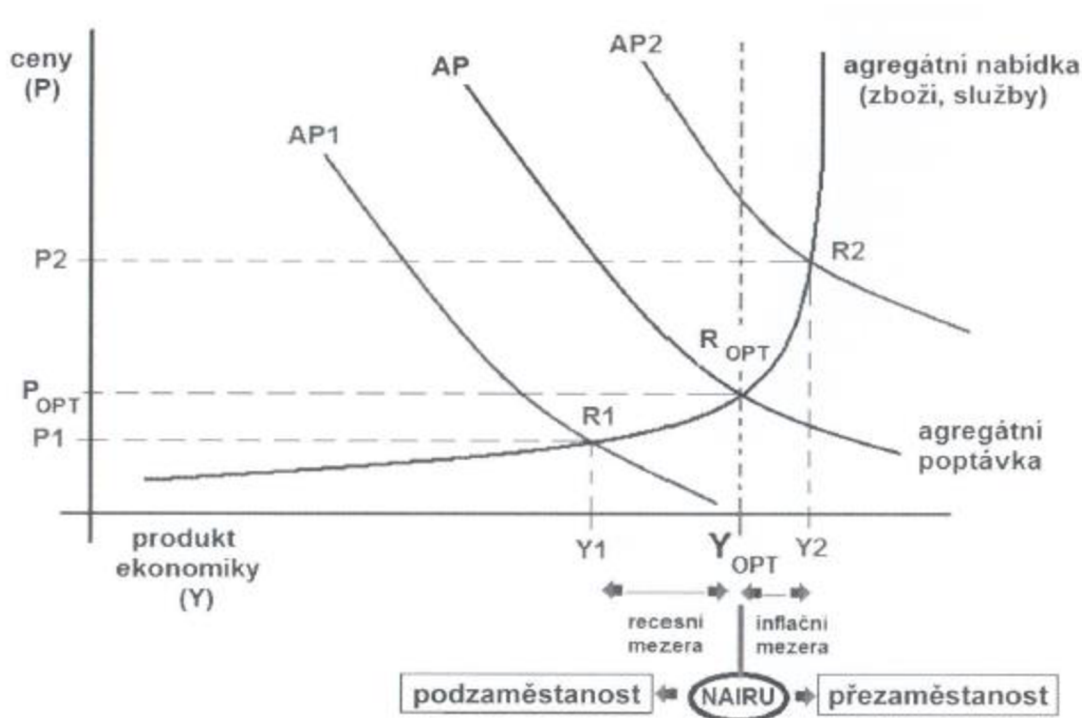
Přirozená míra nezaměstnanosti

Spolu se sledovanými druhy nezaměstnanosti je nutné si definovat také ukazatel přirozená míra nezaměstnanosti tzv. NAIRU (Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment). Pro každou fungující tržní ekonomiku platí, že není možné zařídít 100% míru nezaměstnanosti, na trhu práce nikdy nenastane nulová nezaměstnanost. Proto se každá hospodářská politika státu snaží docílit ideální míry nezaměstnanosti, a tím je přirozená míra nezaměstnanosti (Pošta, 2008).

Za přirozenou míru nezaměstnanosti lze považovat takový stupeň nezaměstnanosti, který dosahuje optimálního potencionálního produktu v dané ekonomice. Problematiku zjednodušeně popisuje Graf 1, v případě nižšího produktu, než je potencionální, dochází k tzv. recesní mezeře, kdy jsou existující výrobní kapacity a pracovní síla ve velkém měřítku nevyužity, je nutné podněcovat růst agregátní poptávky na trhu výrobků a služeb (Pošta, 2008).

Naopak při převýšení potencionálního produktu, dochází k tzv. inflační mezeře, kdy je trh ohrožen nedostatkem výrobních kapacit a volné pracovní síly a typicky dochází k inflaci. V obou nežádoucích případech je nutné ekonomiku podněcovat vhodnými nástroji hospodářské politiky (Šafránek, 2011).

Graf 1 Situace na trhu výrobků a služeb ve vazbě na trh práce a NAIRU

Zdroj: Kaczor, 2013, str. 54

3.2.2 Způsoby měření nezaměstnanosti

Pro zjednodušené sledování vývoje a problematiky nezaměstnanosti se využívá mnoho metod měření a přístupů k výpočtu nezaměstnanosti. V České republice se určením rozsahu nezaměstnanosti i zaměstnanosti věnuje především orgán státní správy, Český statistický úřad, který již od prosince roku 1992 sleduje situaci na trhu práce ve všech okresech pomocí dat z tzv. Výběrového šetření pracovních sil. Jedná se o dotazníky, které v průběhu celého roku zjišťují základní informace o vybraných bytech a domácnostech, například ekonomické postavení a pracovní zkušenost (ČSÚ, 2021).

Neméně důležité je Ministerstvo práce a sociálních věcí, které spolu s Českým statistickým úřadem poskytuje ucelené informace pro analýzu trhu práce z různých hledisek. Velkou roli hraje také Úřad práce ČR spadající pod správu Ministerstva práce a sociálních věcí, nejpřínosnější jsou údaje o registrovaných osobách na Úřadě (MPSV, 2021).

K vyjádření situace na trhu práce se tedy používá několik základních ukazatelů, podstatou je ale především schopnost porovnat zjištěný stav a vývoj s dalšími podobnými ekonomikami. V České republice se aktuálně používají dva ukazatele nezaměstnanosti,

obecná míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 let (ČSÚ, 2012).

Obecná míra nezaměstnanosti

Ukazatel je konstruován podle metodiky Eurostatu vypracované na základě doporučení Mezinárodní organizace práce, nyní je používán především Českým statistickým úřadem. Odhadovaná data v čitateli i jmenovateli ve vzorci jsou získávána pomocí mezinárodních definic a doporučení aplikovaných z výsledků Výběrového šetření pracovních sil. Šetření zahrnuje přibližně 25 tis. náhodně vybraných bytů po celé České republice (Palíšková, 2014).

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 let

Do roku 2013 byl Ministerstvem práce a sociálních věcí používán ukazatel tzv. míra registrované nezaměstnanosti, indikátor popisoval procentuálně vyjádřený podíl mezi dosažitelnými uchazeči o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce a celkovou pracovní silou. Nicméně pro snazší komparaci a soulad s Českým statistickým úřadem byla míra registrované nezaměstnanosti k 1.1. 2013 nahrazena novým ukazatelem (ČSÚ, 2012).

Nový ukazatel podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let, obsahuje ve jmenovateli celkový počet obyvatel České republiky ve věku 15 až 64 let, jedná se tedy o osoby v tzv. produktivním věku a zahrnuti jsou i ekonomicky neaktivní osoby. Dlouhodobě jsou hodnoty nového ukazatele nižší než hodnoty původní míry registrované nezaměstnanosti (ČSÚ, 2012).

V Evropské unii se někdy pro mezinárodní komparaci používá tzv. harmonizovaná míra nezaměstnanosti, důvodem bývá odlišná metodika jednotlivých zemí (Palíšková, 2014).

3.2.3 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost doprovází mnoho negativních dopadů v různých oblastech. Jelikož se práce stala určitým kulturním předpokladem, který souvisí se zdravím, štěstím, životní úrovní a sebeúctou lidí, její ztráta velmi ovlivňuje chování osob. Efektivní fungování tržní ekonomiky je přímo závislé na produktivním zapojení domácností a firem (Buchtová a kol., 2013).

Nízká krátkodobá nezaměstnanost je na trhu práce přirozená, pomáhá k optimální alokaci zdrojů. V určité míře může hrozba nedobrovolné nezaměstnanosti přispět ke zvýšení produktivity či kvalifikace (Maruška, 2012).

Ekonomické dopady nezaměstnanosti

Při vyšší nezaměstnanosti není využita část zdrojů, dochází k plýtvání výrobních faktorů (lidská práce a kapitál), ekonomika by mohla vyrábět více, a to až do hranice svých produkčních možností, dochází proto ke značné ztrátě produktu a k produkční mezeře. Celkově je ekonomika oslabena a nastává mnoho negativních problémů, jako ztráta produkce, zvyšují se výdaje státního rozpočtu na podpory nezaměstnaných osob, zároveň se snižují daňové příjmy, nezaměstnaní přicházejí o potencionální příjem a postupně se vytrácí jejich kvalifikace (Holub, Šlapák, 2017).

Sociální a psychologické dopady nezaměstnanosti

Vzhledem k individualitě každého jedince společnosti, i ztráta zaměstnání a dlouhotrvající nezaměstnanost je prožívána nejednotným způsobem. Je dokázáno, že nezaměstnaní pociťují značně vyšší hladinu obecné psychické nepohody, vyšší stres, deprese, úzkosti a nižší sebedůvěru. Nezaměstnanost má jednoznačně negativní vliv na život lidí (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013).

Mezi extrémní a vážné negativní důsledky nezaměstnanosti patří například vyšší kriminalita, zvýšený výskyt konzumace alkoholu, cigaret a drog, zvyšuje se nemocnost i pokusy o sebevraždu (Holub, Šlapák, 2017).

Pokud nezaměstnaní déle nenachází vhodné pracovní místo, může dojít k závislosti na sociálních podporách a velkém množství volného času. Po uplynutí delší doby bez práce, je pro nezaměstnané těžší se navrátit do běžného pracovního procesu, zároveň na ně firmy často nahlíží odmitavě. Nezaměstnanost způsobuje sociální vyloučení zejména u znevýhodněných skupin obyvatelstva (Holub, Šlapák, 2017).

3.3 Rizikové skupiny na trhu práce

Na trhu práce jsou lidé často rozlišováni podle různých charakteristik, jako věk, pohlaví, vzdělání, zdravotní stav, osobnostní předpoklady a příslušnost k etnické skupině.

Přestože dle zákona si firmy nemohou vybírat vhodného zaměstnance podle zmíněných charakteristik, bývá to ve většině případů běžná praxe (Chmura, 2016).

Na základě osobních charakteristik jsou ve společnosti vyčleněny skupiny osob, kterým hrozí větší riziko ztráty práce, opakované ztráty práce, je pro ně těžší si práci vůbec najít a udržet, jsou proto často předurčeny k dlouhodobé nezaměstnanosti. Tyto skupiny osob nedokážou efektivně reagovat na neustále se měnící trh práce, chybí jim stejné možnosti a schopnosti k tomu nutné. Rizikové skupiny osob mají tendenci se uplatňovat spíše na méně placených pozicích v rámci sekundárního sektoru (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013).

V České republice mezi ohrožené rizikové skupiny patří lidé bez vzdělání a kvalifikace, absolventi škol a mladiství, starší lidé, ženy, zdravotně postižené osoby, romské etnikum a cizinci. Je nezbytně nutné, aby se na tyto osoby zvýšeně zaměřila politika zaměstnanosti (Chmura, 2016).

3.3.1 Osoby bez vzdělání a kvalifikace

Mezi nejpočetnější skupinu dlouhodobě nezaměstnaných v České republice patří nekvalifikovaní, málo kvalifikovaní lidé a lidé bez základního vzdělání. Jsou to zejména absolventi základních škol, tito lidé jsou považováni za obtížně vzdělávacelné, nemají žádný zájem o stálý pracovní život. Jedná se o společensky znevýhodněné a odloučené osoby s často deviantním chováním, jako závislost na návykových látkách. Lidé propuštění z nápravných zařízení a jim podobným, bývají zařazováni do tzv. skupiny deklasovaných osob (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013).

Příčinou nepříznivé životní situace osob bez kvalifikace bývá komplikovaný individuální a rodinný život. Mezi další důvody vysoké nezaměstnanosti osob bez kvalifikace patří nízký počet míst, kde by mohli nalézt pracovní uplatnění, jednoduché práce jsou často nahrazeny moderní technikou a levnějšími stroji. Vhodná pracovní místa bývají mnohdy obsazena levnými pracovníky ze zahraničí. Zároveň se neustále zvyšují požadavky na úroveň vzdělání a kvalifikaci na trhu práce. V neposlední řadě je důvodem nechuť ze strany pracovníků si kvalifikaci zvýšit, upřednostňují trvalé využívání sociálních podpor (Sirovátka, Šimíková, 2013).

V blízké budoucnosti je očekáván velký růst této ohrožené skupiny s nárůstem deviantního chování a kriminality, výskyt osob bez kvalifikace je možné pozorovat ve všech

vyspělých zemí, jedná se o permanentní jev. Je proto nutné se zaměřit na změnu přístupu a motivace sociální politiky a nástrojů politiky zaměstnanosti (Dufek, Somerlíková, 2013).

3.3.2 Absolventi škol a mladiství do 30 let

Absolventi středních, vyšších odborných a vysokých škol se řadí mezi další početnou skupinu ohrožených osob na trhu práce, skupina zahrnuje i mladší věkovou skupinu osob do 18 let včetně. Zmíněné osoby se dostávají do pozice nezaměstnaného kvůli nedostatku praktických zkušeností a běžných pracovních návyků, hůře se orientují na trhu práce. Jako potencionální pracovníci nejsou podle úvah zaměstnavatele dostatečně vhodní, jelikož se často jedná o jejich první zaměstnání a konkurence je vysoká (Doubřavová a kol., 2014).

Přestože jsou mladí lidé velice flexibilní, rychle se adaptují, jsou schopni pracovat i v zahraničí a rozvíjet své schopnosti, firmy upřednostňují starší a zkušenější uchazeče. Na druhou stranu absolventi mívají často nereálné požadavky na finanční ohodnocení vzhledem k jejich vzdělání (Vojtěch, Zahradníčková, Novotná, 2020).

Pro snadnější začlenění na trh práce je pro absolventy doporučováno využívat jazykové a rekvalifikační kurzy, které mohou přispět k atraktivitě pro zaměstnavatele a k lepším pracovním nabídkám, nicméně dochází k prodlužování doby studia, tedy doby bez zaměstnání (Chmura, 2016).

Čím déle se absolventi pohybují v pozici nezaměstnaného, tím více klesá jejich konkurenceschopnost a hrozí riziko vzniku nežádoucích dopadů, jako nevytvoření si pracovních návyků, rostoucí nezájem o práci, snížení šance získání práce, pokles sebedůvěry dlouhodobá závislost na rodině a sociálních podporách (Vojtěch, Zahradníčková, Novotná, 2020).

3.3.3 Osoby pečující o dítě do 15 let

Mezi významnou rizikovou skupinu patří osoby pečující o děti do 15 let, kde naprostou většinu tvoří ženy. Genderová nerovnost na trhu práce představuje velmi vážný problém, v posledních desetiletích je řešenou otázkou po celém světě. Ve všech státech Evropské unie je účast žen na trhu práce nižší než u mužů, je běžné, že ženy pracují v méně placených odvětvích a zastávají nižší pozice na rozdíl od mužů, následkem jsou podstatné rozdíly v odměňování a mzdách (Silná a kol., 2013).

Nepříznivé postavení žen je způsobeno především předpokládaným mateřstvím a starostí o chod domácnosti. Obecně je postavení žen na trhu práce ovlivňováno kulturními

a společenskými tradicemi jednotlivých zemí. Nicméně obecně firmy upřednostňují mužskou pracovní sílu, kvůli větší mobilitě a flexibilitě. Zaměstnavatelé nejsou mnohdy ochotni zaměstnat ženy s malými dětmi vzhledem k častějšímu časovému omezení procesu práce, například častější absence kvůli nemoci dětí (Silná a kol., 2013).

3.3.4 Osoby v předdůchodovém věku

Starší osoby v předdůchodovém věku nad 50 let jsou na trhu práce mnohokrát znevýhodňovány kvůli komplikovanější adaptaci na nové pracovní místo a mladší kolektiv. Zaměstnavatelé vnímají starší osoby jako méně mobilní a flexibilní oproti mladší generaci, obávají se menší schopnosti a motivaci k učení se nových věcí, což je vzhledem k neustálému technologickému pokroku nezbytné. Velkou roli hraje i zdravotní stav starších osob, výskyt zdravotních komplikací je větší než u mladší kategorie osob, zaměstnavatelé se proto obávají menší produktivity (Chmura, 2016).

Starší lidé jsou ovlivněni zaběhnutými návyky a stereotypy, které nasbírali v průběhu svého pracovního života, ztrátu zaměstnání obecně hůře snášejí a velmi snadno ztrácejí sebedůvěru a pocit jistoty. Důvodem pro růst počtu nezaměstnaných ve starší věkové skupině, je především postupné navyšování věku pro nárok na starobní důchod (Sirovátka, Šimíková, 2013).

3.3.5 Osoby zdravotně postižené

Lidé potýkající se s dlouhodobými zdravotními problémy, které jim neumožňují se naplno zařadit do běžného života a pracovního procesu, často doprovází i sociální, ekonomické a psychické problémy. Z pohledu doby registrací na úřadu práce, je obecně délka registrace znevýhodněných osob mnohonásobně vyšší než u osob zdravých. Fyzický i mentální handicap velmi ztěžuje život, tyto osoby jsou mnohdy částečně odkázané na pomoc rodinných příslušníků nebo sociálních pracovníků, přesto jsou schopny vykonávat zaměstnání, mají pouze omezené schopnosti a dovednosti (Grudzińska, 2012).

Jelikož se firmy v současné době zaměřují především na vysokou úroveň produktivity, efektivity a zisku, je pro osoby určitým způsobem znevýhodněné velmi těžké konkurovat ostatním osobám bez handicapu, přestože mají stejná práva a naděje jako každý jiný člověk. Pro osoby se zdravotním znevýhodněním firmy často nabízejí speciální pozice a pracovní místa v chráněných dílnách (Chmura, 2016).

3.3.6 Národnostní menšiny

Pro každou národnostní menšinu je náročné se v dané společnosti adaptovat, odlišný původ, jazyk, kultura a tradice mohou představovat značnou bariéru v začleňování se. V České republice tvoří nejvýraznější skupinu ohroženou na trhu práce romské etnikum, mnoho osob z této menšiny disponuje pouze základním vzděláním, často nejsou schopni dokončit středoškolské vzdělání. Nízká míra přizpůsobivosti ve společnosti a kolektivech a velmi malá motivace k práci představuje na trhu práce velký problém v jejich uplatnění (Rákoczyová, Trbola, Vyhlídal, 2013).

Problémové jsou především regiony, kde je zvýšená koncentrace Romů, určité oblasti jsou postiženy typickými sociálními problémy, vysoká kriminalita a návyk na sociálních podporách není výjimkou. Dlouhodobá nezaměstnanost je obvyklá u všech věkových kategorií romské komunity (Silná a kol., 2013).

3.4 Politika zaměstnanosti

Obecně je politika zaměstnanosti součástí hospodářské politiky státu, spolu se sociální politikou se podílejí na optimálním fungování trhu práce. Pomocí státem stanovených opatření má politika zaměstnanosti za cíl snižovat negativní dopady nezaměstnanosti a dosáhnout dynamické rovnováhy mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce za efektivního využití pracovních sil (Maitah, 2014).

Nicméně stát přímo do trhu práce nezasahuje, pouze vytváří podmínky pro jeho lepší fungování, podporuje a zdokonaluje jeho vývoj. Jelikož naprostá rovnováha není v reálném fungování možná, snaží se co nejvíce přiblížit k rovnovážnému stavu (Sirovátka, Šimíková, 2013).

Mezi hlavní sledované hodnoty patří plná zaměstnanost a kvalita zaměstnání. Nezaměstnanost je řešena pomocí nástrojů aktivní a pasivní politiky, které se rozcházejí v použitém přístupu, společně státní politiku zaměstnanosti uskutečňují instituce úřad práce ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí (Holub, Šlapák, 2017).

Úřad práce České republiky

Úřad práce České republiky byl zřízen dle zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, jako celostátně působící organizační složka státu, tvoří ho generální ředitelství a 14 krajských poboček s 235 kontaktními pracovišti. Mezi hlavní cíle a činnosti úřadu práce patří zabezpečení informovanosti uchazečů o volných pracovních místech a zaměstnavatelů o možné pracovní síle, zprostředkovává zaměstnání, rekvalifikace a hmotnou podporu pro uchazeče, eviduje, zpracovává koncepci vývoje nezaměstnanosti, kontroluje dodržování předpisů a spolupracuje s dalšími institucemi ovlivňujícími trh práce (Úřad práce ČR, 2021).

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstva a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky a představuje nadřízený správní úřad úřadu práce České republiky, celkově monitoruje stav a vývoj na trhu práce, na základě pozorování zpracovává odhady, plány, strategie a opatření, která by pomohla k optimálnímu fungování na trhu práce, ale i konkrétním úřadům práce a nezaměstnaným uchazečům. Věnuje se zajišťování aktivní politiky, všeobecně spravuje finanční prostředky k zabezpečení státní politiky zaměstnanosti (MPSV, 2020).

Legislativa zaměstnanosti

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, na který navazují další právní předpisy, představuje hlavní platný zákon v České republice, zahrnuje správu nezaměstnanosti i rekvalifikace. Další nezbytné základní právní předpisy zabezpečující fungování politiky zaměstnanosti upravují následující vybrané předpisy:

- zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a změně souvisejících zákonů,
- vyhláška MPSV č. 519/2004 Sb., o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců (MPSV, 2021).

3.4.1 Pasivní politika zaměstnanosti a její nástroje

Přestože již termín pasivní politika pozbyl oficiální platnosti, stále se zabývá stejnými činnostmi – pasivně zasahuje, stát zprostředkovává uchazečům zaměstnání, hmotně zabezpečuje uchazeče o zaměstnání a tzv. sociálně slabé osoby s nízkým příjmem prostřednictvím podpor v nezaměstnanosti ve formě transferů vyplácených po určitou dobu za splnění nezbytných podmínek. Pasivní politika tudíž podporuje nezaměstnané (Maitah, 2014).

Cílem pasivní politiky je zmírnit negativní následky již vzniklé nezaměstnanosti, nahrazuje ztráty příjmu ze zaměstnání. Ačkoli je na pasivní politiku vynaloženo velké množství finančních prostředků, je považována za méně efektivní než aktivní politika (Chmura, 2016).

Stát poskytuje pomoc nezaměstnaným v několika formách, nejvyužívanější je hmotná podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti definuje podmínky, které osoby musí pro nárok na podpory splňovat, obecně závisí především na věku uchazeče a na výdělku z předchozího zaměstnání. Podpůrní doba, během které jsou vypláceny dávky, je 5 měsíců u osob do 50 let, 8 měsíců u osob nad 50 do 55 let a 11 měsíců u osob nad 55 let. Výše dávky představuje první 2 měsíce 65 %, druhé 2 měsíce 50 % a poté 45 % z průměrného čistého měsíčního příjmu uchazeče o zaměstnání (Sirovátka, Šimíková, 2013).

Všechny pasivní nástroje a opatření jsou určeny k motivaci nezaměstnaných pro rychlý návrat do pracovního procesu, nicméně i přesto si mnoho osob vybuduje na finanční podpoře závislost a hůře se zařadí zpět mezi zaměstnané, často volí dobrovolnou nezaměstnanost (Sirovátka, Šimíková, 2013).

3.4.2 Aktivní politika zaměstnanosti a její nástroje

Větší efektivitu vykazují nástroje aktivní politiky, především díky své značné flexibilitě je schopná rychle reagovat na měnící se trh práce a na jeho konkrétní potřeby. Podstata činností aktivní politiky spočívá v zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti prostřednictvím tvorby nových pracovních míst, udržení stávajícího zaměstnání a případně nalezení nového pracovního místa, vše s ohledem zejména na rizikové skupiny nezaměstnaných osob ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností. Aktivní politika se snaží prostřednictvím různých hmotných podpor a daňových úlev motivovat

zaměstnavatele a uchazeče o zaměstnání. Aktivní politika podporuje trh práce (Sirovátka, Šimíková, 2013).

Mezi jednotlivá opatření aktivní politiky se řadí například rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelné pracovní místo, investiční pobídka, příspěvek na zapracování, chráněné pracovní díly a překlenovací příspěvek. Do činností aktivní politiky spadá i všeobecné poradenství pro uchazeče a zájemce o práci (Chmura, 2016).

Rekvalifikace představuje velmi účinný nástroj, kdy dochází k získání nové kvalifikace nebo se rozvíjí, zdokonaluje a udržuje dosavadní kvalifikace. Jedná se o kurzy v rámci akreditovaných programů, sjednaných prostřednictvím dohody Úřadu práce a uchazeče či zájemce o zaměstnání. Úřad práce hradí veškeré náklady spojené s rekvalifikací. V zájmu dalšího pracovního uplatnění může zaměstnavatel rekvalifikovat i své stávající zaměstnance. Mezi základní typy rekvalifikací patří klasická, zvolená a zaměstnanecká forma rekvalifikace (Sirovátka, Šimíková, 2013).

Investiční pobídky jsou určeny k motivaci zaměstnavatelů, účelem je vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace a školení svých zaměstnanců na nová pracovní místa v rámci podniku, hmotná podpora bývá pro firmy lákavá a vnímají ji jako vhodný podnět (Holub, Šlapák, 2017).

Veřejně prospěšnou práci lze definovat jako časově omezenou pracovní příležitost trvající 12 po sobě jdoucích měsíců, jedná se o vhodné přechodné pracovní místo pro mnoho dlouhodobě nezaměstnaných osob, pro které je náročné se zařadit zpět do pracovního života. Práce spočívá v činnosti prospěšné veřejnosti, osoby udržují veřejné prostranství, upravují zeleň a podílejí se na úklidu dané oblasti (Holub, Šlapák, 2017).

Společensky účelné pracovní místo je speciálně vytvořeno zaměstnavatelem a financováno Úřadem práce, místo je zřízeno či vyhrazeno pro osoby, pro které na trhu práce neexistuje jiný vhodný způsob uplatnění. Místo je vhodné i pro osoby, které se chtějí věnovat samostatně výdělečné činnosti. Podpora a příspěvky přichází v několika možných formách. Společensky účelné pracovní místo účinně navrácí uchazečům pracovní návyky a dovednosti (Holub, Šlapák, 2017).

Překlenovací příspěvek je určen samostatně výdělečným osobám, kterým byl poskytnut příspěvek v rámci společensky účelného pracovního místa a již nejsou registrovanými uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce. Příspěvek je vymezen na uhrazení

provozních nákladů vzniklých v překlenovacím období, jako nájemné a náklady na provoz a údržbu objektů. Nicméně příspěvek je časově a velikostně omezen (Holub, Šlapák, 2017).

3.4.3 Politika zaměstnanosti v Evropské unii

Za realizaci politiky zaměstnanosti v Evropské unii je odpovědná Evropská strategie zaměstnanosti, jejíž právní rámec sahá až do roku 1997. ESZ byla součástí prorůstové Strategie Evropa 2020, jednalo se o desetiletou strategii v letech 2010-2020 s cílem dosáhnout hospodářského růstu a větší zaměstnanosti prostřednictvím zvyšování počtu pracovních míst a jejich zkvalitňování, stanovené cíle byly vykonávány jednotlivými členskými státy (Evropská komise, 2021).

Nicméně pro následující roky nebyla stanovena podobná komplexní dlouhodobá strategie, pouze dílčí a krátkodobější cíle v podobě ambicióznějších strategií a akčních plánů. Pro dosahování těchto cílů mohou členské státy čerpat z Evropského sociálního fondu plus, který vznikl sloučením z 5 fondů a programů, a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, fondy zaštiťuje Evropská komise. Pro období 2021-2027 vymezené finanční prostředky činí 101,2 miliard € v rámci ESF+ fondu a 1,6 miliard € pro EGF fond, přičemž financování z fondů je spravováno a realizováno na vnitrostátní a regionální úrovni prostřednictvím projektů (Evropská komise, 2018).

3.5 Sociální politika

Sociální politika zahrnuje širokou oblast problematiky pracovních a životních podmínek osob, zejména oblasti týkající se sociálních práv, sociálního zabezpečení a zaměstnanosti obyvatel. Sociální politika je spolu s politikou zaměstnanosti nedílným prostředkem ve snižování dlouhodobé nezaměstnanosti a související marginalizace, zaměřuje se na kvalitu života, rozvoj osobností a sociální soudržnost jedinců (Palíšková, 2014).

Sociální politika se vykonává pomocí několika nástrojů, mezi základní patří Listina základních práv a svobod, různé zákony a vyhlášky, a do ekonomických nástrojů patří například sociální služby, sociální příjmy, účelové půjčky, různé úlevy a výhody a regulující cenová politika. Za používané modely lze považovat redistributivní, reziduální a výkonový model sociální politiky, nicméně v praxi dané ekonomiky je sociální politika tvořena z kombinace všech zmíněných typů (Krebs, 2015).

V České republice je sociální politika vykonávána Českou správou sociálního zabezpečení, Úřadem práce ČR a kraji a obcemi. Mezi spravované nástroje se řadí pojistné dávky, jako důchody a nemocenské dávky, nepojistné dávky, jako dávky státní sociální podpory a dávky pro osoby se zdravotním pojištěním, a sociální prevence a ochrana dětí, jako zřizování domů pro seniory a stacionářů (Petrášek, 2014).

V rámci Evropské unie byl v roce 2017 stanoven evropský pilíř sociálních práv s cílem lepšího života a spravedlivých pracovních podmínek po celé Evropě, součástí je 20 klíčových zásad směřujících k tomuto cíli. Na základě pilíře byl stanoven akční plán pro evropský pilíř sociálních práv upravující 3 hlavní cíle Evropské unie do roku 2030:

- míra zaměstnanosti by v Evropské unii měla být nejméně 78 %,
- nejméně 60 % dospělých osob by mělo každoročně navštěvovat odborné přípravné kurzy,
- počet osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou by se měl snížit nejméně o 15 milionů, z toho nejméně 5 milionů dětí (Evropská rada, 2021).

Zároveň 7. května 2021 došlo k podepsání Portskeho sociálního závazku zaměřující se na zlepšení sociální politiky v oblasti práce, zaměstnanosti, dovednosti, inovace, sociálního státu a sociální ochrany, do roku 2030 (Evropská rada, 2021).

3.6 Opatření pro snižování nezaměstnanosti rizikových skupin v ČR a EU

V České republice existuje mnoho střednědobých projektů a programů a specializovaných agentur, které napomáhají zvyšovat zaměstnanost a začleňovat ohrožené skupiny osob na trh práce. V rámci současného trendu digitalizace, kdy dochází k automatizaci výroby a modernizaci na trhu práce, vznikl pojem Průmysl 4.0 neboli Práce 4.0. Nadcházející čtvrtá průmyslová revoluce přináší mnoho změn na trhu práce, pro zmírnění negativních důsledků byla Ministerstvem práce a sociálních věcí v roce 2016 představena studie Iniciativa Práce 4.0 a v roce 2017 na ní navazující Akční plán Práce 4.0, které se zabývají očekávanými dopady informatizace a kybernetizace na trh práce. Mezi skupiny ohrožené digitalizací patří především starší populace a osoby s nízkou kvalifikací (Národní vzdělávací fond, o.p.s., 2016).

Dne 31. března 2020 byl vládou České republiky schválen Program ochrany zaměstnanosti Antivirus, jehož smyslem bylo zmírnit negativní dopady celosvětové

pandemie covid-19 na zaměstnanost v České republice. Během ochranných opatření státu, které představovaly překážky v možnosti práce, byly vypláceny částečné a plné kompenzace celkových mzdových nákladů v podobě náhrad mezd patřící zaměstnancům. Nicméně Program byl určen pouze zaměstnavatelům, jejichž mzdové prostředky nejsou zajištěny veřejnými prostředky (MPSV, 2021).

Mezi další celorepublikové projekty spadá například Podpora forem flexibilního zaměstnávání, Outplacement, Iniciativa na podporu mladých uchazečů o zaměstnání, a Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II, jejichž doba ukončení se pohybuje v letech 2021-2023 (Úřad práce ČR, 2021).

Rizikovou skupinu žen, se na trhu práce snaží podpořit dokument české vlády Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030 z února roku 2021, mezi vytyčené cíle patří například odstraňování nerovnosti v 8 společenských oblastech a podpora talentovaných žen v české vědě. Celkem strategie obsahuje 8 tematických oblastí a 26 strategických cílů, pro splnění vymezených cílů je možné čerpat finanční prostředky od ministerstev, EU fondu a fondů EHP/Norska (Vláda České republiky, 2021).

Z dlouhodobého hlediska je politika zaměstnanosti v České republice vymezena v novém dokumentu z 24. srpna 2020 Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030, zohledňuje vývoj na trhu práce za posledních 10 let a odráží novodobé trendy, jako dopady Průmyslu 4.0 a stárnutí populace. Strategie se zaměřuje na znevýhodněné skupiny, navrhuje opatření ve formě predikce a prevence, přistupuje individuálně k jednotlivcům, zaměstnavatelům a regionům (Odbor trhu práce a podpory výzkumu a vývoje, 2020).

V rámci Evropské unie se v roce 2020 definovalo a aktualizovalo mnoho nových plánů, strategií a cílů, tentokrát se nejednalo o ucelenou strategii, jako v případě strategie Evropa 2020, ale o koncepci soustředující se na jednotlivé skupiny ohrožených osob (Evropská komise, 2019).

Pro podporu zdravotně handicapovaných vznikla v březnu 2020 Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030, jedním bodem podpory je i podpora zaměstnanosti v návaznosti na rovné příležitosti a rovný přístup k účasti ve společnosti a ekonomice (Evropská komise, 2021).

Významnou oblastí nezbytné podpory je, nejen pracovní, rovnost žen a mužů, Evropská komise v roce 2020 představila Strategii pro rovnost žen a mužů 2020-2025, která by měla ještě více podpořit snížení genderové nerovnosti v rámci Evropské unie. Mezi

hlavní cíle patří zejména vyvracet genderové stereotypy, odstranit genderové rozdíly na trhu práce, zajistit rovnoměrné zastoupení mužů a žen v různých hospodářských odvětvích, řešit rozdíly v odměňování a řešit rozdíly důchodů žen a mužů (Evropská komise, 2020).

Nový významný desetiletý plán představuje dokument Strategický rámec EU pro Romy na období 2020-2030, který navazuje na akční plán EU proti rasismu na období 2020-2025, strategii v oblasti práv obětí a strategii pro rovnost žen a mužů. Plán se zaměřuje na 7 klíčových oblastí nutných k zajištění rovnosti všech osob, mezi ně patří rovnost, začlenění, účast, vzdělávání, zaměstnanost, zdravotní péče a bydlení. Mezi cíle patří například alespoň o polovinu snížit procento Romů vystavených diskriminaci, alespoň o polovinu snížit rozdíly v zaměstnanosti a rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů (Evropská komise, 2020).

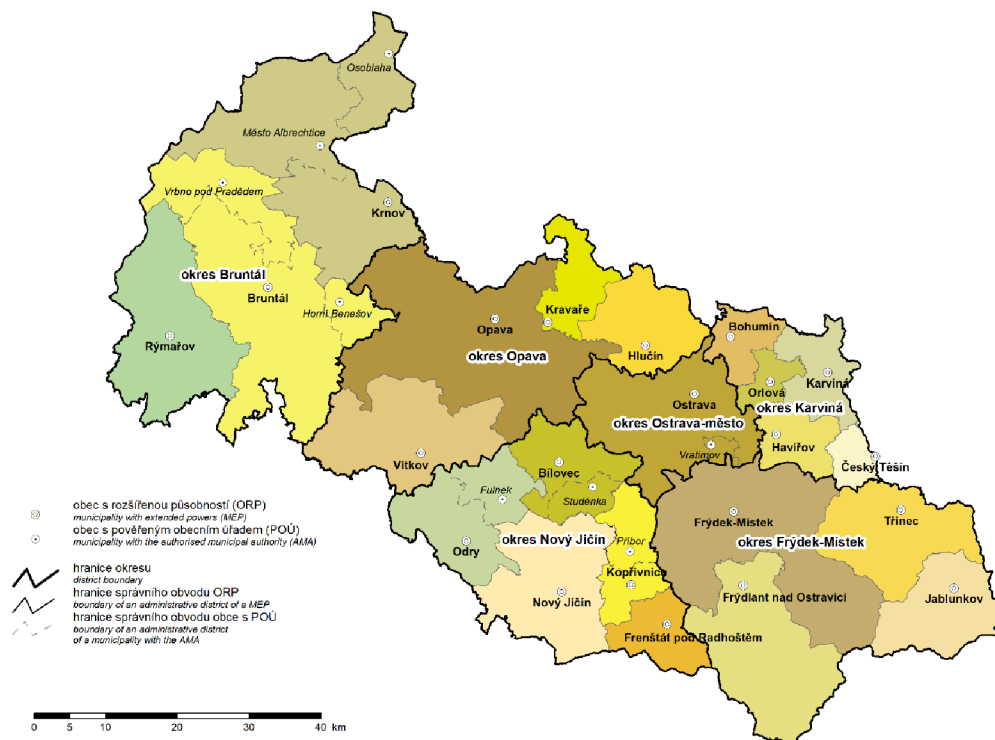
I v rámci Evropské unie vznikl dočasný nástroj zohledňující mimořádnou situaci pracovníků během pandemie covid-19, jedná se o nástroj SURE zabezpečující pracovní místa a pracovníky a tím zmírňující nezaměstnanost. V rámci nástroje Evropská komise vymezila až 100 miliard eur v podobě výhodných půjček pro členské státy, další část nástroje tvořil režim zkrácené pracovní doby. Je zřejmé, že bez financí vyčleněných na boj proti nezaměstnanosti způsobené pandemií covid-19, by byl počet nezaměstnaných mnohonásobně vyšší (Evropská komise, 2020).

4 Charakteristika Moravskoslezského kraje

4.1 Základní a geografické údaje o Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj leží v severovýchodní okrajové části České republiky, na severu a jihu sousedí s územím Polské republiky a na jihovýchodě hraničí se Slovenskem. V rámci České republiky sousedí s Olomouckým krajem a na jihu z malé části se Zlínským krajem. Moravskoslezský kraj má více regionálních sousedů v zahraničí než v tuzemsku. Rozloha kraje činí 5 431 km², což představuje 6,9 % území České republiky, řadí se proto na 6. místo dle velikosti mezi všemi kraji. Obrázek č. 1 představuje okresní rozdělení kraje, celkem se skládá z 6 okresů, je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, do kterých náleží 300 obcí, z toho činí 42 měst, s krajským městem Ostrava (ČSÚ, 2020).

Obrázek 1 Administrativní rozdělení Moravskoslezského kraje k 1.1.2020

Zdroj: ČSÚ, 2020

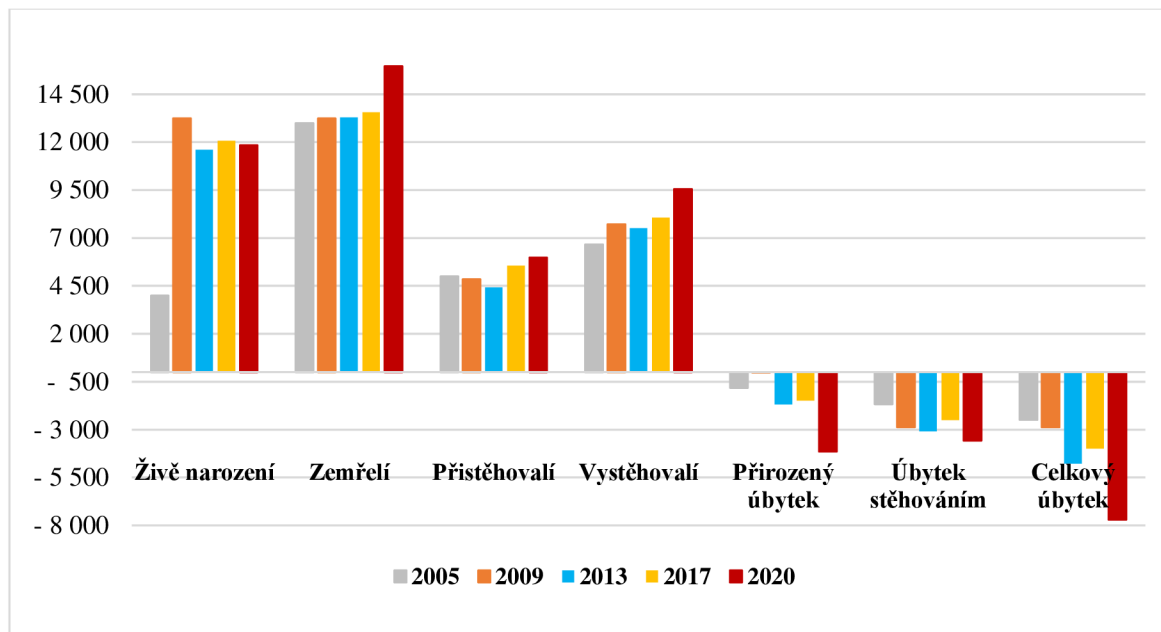
4.2 Demografická struktura Moravskoslezského kraje

V Moravskoslezském kraji bylo k 31.12.2020 evidováno celkem 1 192 834 obyvatel, přičemž více jak polovinu tvořily dlouhodobě ženy (608 761 osob), při celorepublikovém

srovnání se řadil na 4. nejosídlenější kraj. Obyvatelstvo kraje stárne, prodlužuje se naděje dožití při narození, u mužů byla naděje při narození v roce 2020 73,85 let a u žen 80,90 let. Věková struktura obyvatel se poměrně rychle mění, především roste počet starších obyvatel ve věku 65 let a více na úkor produktivní složky populace, index staří v roce 2020 činil 132,3, v celorepublikovém srovnání byl nadprůměrný a průměrný věk činil 43 let. Přirozený úbytek (-3,5 ‰) a i úbytek způsobený stěhováním (-3,0 ‰) dosahoval v kraji v roce 2020 nejvyšších hodnot z celé České republiky viz Příloha č. 1 (ČSÚ, 2021).

V Moravskoslezském kraji se během roku 2020 živě narodilo 11 830 dětí, naopak zemřelo 15 967 osob, nejčastěji ve věku nad 65 let (13 059 osob), což bylo 81,79 % osob. Sňatků se během roku uzavřelo 5 396 a rozvodů 2 352. Vývoj vybraných ukazatelů pohybu za posledních 5 let je znázorněn na Grafu 2 (ČSÚ, 2021).

Graf 2 Pohyby obyvatelstva v Moravskoslezském kraji v letech 2016-2020 (v p. osob)

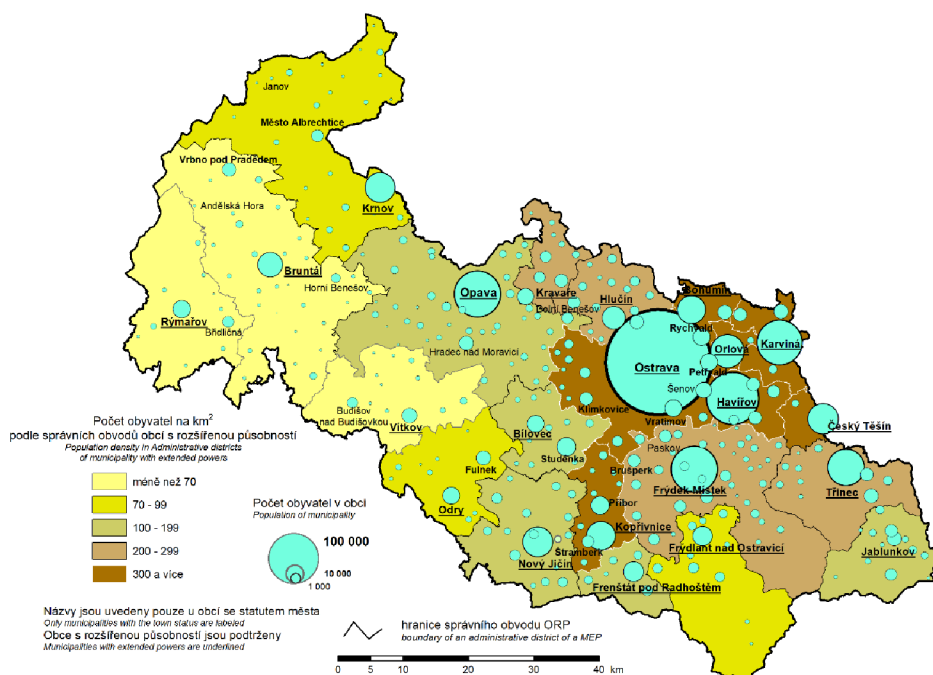

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Vzhledem k pohraničnímu umístění kraje představují velké zastoupení regionu zahraniční občané, ke konci roku 2020 bylo evidováno 11 973 (46,20 %) občanů z Polska a 11 632 (44,9 %) ze Slovenské republiky.

Obrázek 2 znázorňuje hustotu obyvatel dle jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností, sídelní struktura kraje je charakteristická nadprůměrně vysokou hustotou obyvatelstva, které je koncentrováno především v oblasti ostravsko-karvinské aglomerace, hustota zalidnění činila 220 obyvatel/km². Většina obyvatel kraje žije ve městech nad 20 tis. obyvatel, mezi nejosídlenější město se řadí Ostrava (ČSÚ, 2021).

Obrázek 2 Přehled počtu obyvatel dle územního rozdělení k 1.1.2020

Zdroj: ČSÚ, 2020

4.3 Ekonomická struktura Moravskoslezského kraje

Jádro Moravskoslezského kraje vytváří ostravsko-karvinská aglomerace, která je tradiční průmyslovou oblastí s vysokým podílem hutnického průmyslu, těžkého strojírenství a hornictví. Industrializace vyvolala velký ekonomický rozmach regionu a směřovala k extenzivnímu rozvoji měst Ostrava, Frýdek-Místek, Karviná, Havířov, Orlová, Český Těšín a Třinec a k vytvoření průmyslového urbánního komplexu. Nicméně od roku 1990 probíhala rozsáhlá restrukturalizace hospodářské základny, která výrazně měnila podstatu kraje a byla provázena uvolňováním desetitisíců zaměstnanců. Kvůli těmto změnám se Moravskoslezský řadí v rámci celé republiky ke strukturálně nejpostiženějším oblastem, charakteristický je prudký útlum těžkého průmyslu a až do roku 2004 téměř neustále se zvyšující nezaměstnanost (Moravskoslezský kraj,2020).

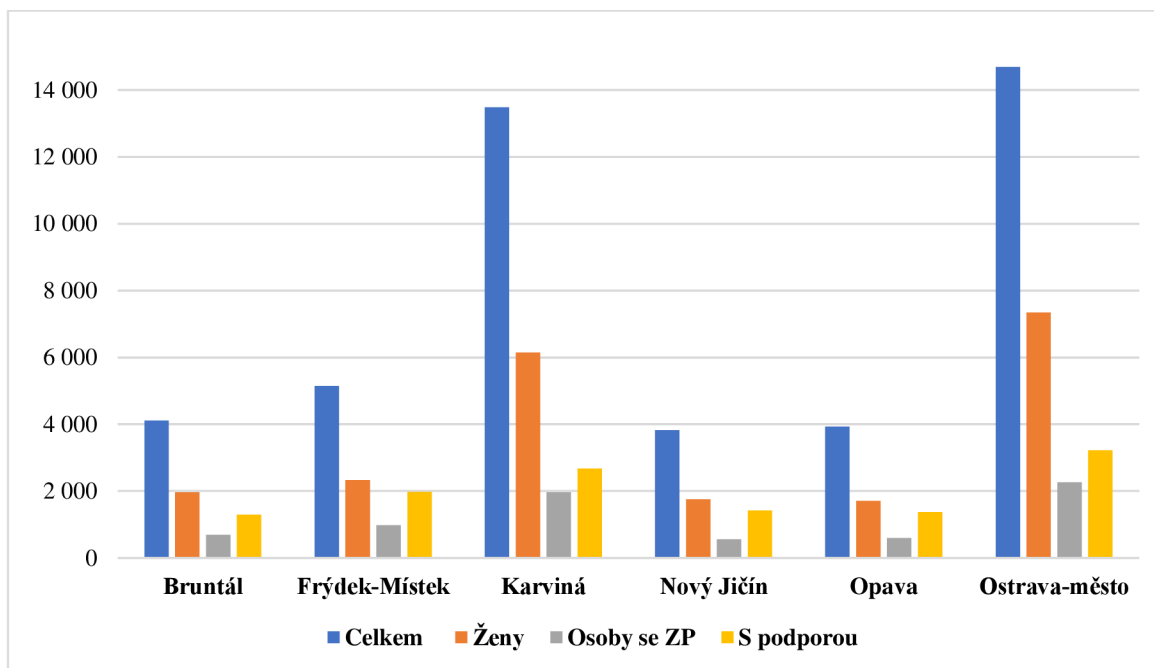
Pro Moravskoslezský kraj je kromě hutnického průmyslu, těžkého strojírenství a hornictví, významný zpracovatelský průmysl, dlouholetou tradici má zejména automobilový průmysl (například automobilka Hyundai), také chemický a farmaceutický průmysl (ČSÚ, 2020).

Specifičnost Moravskoslezského kraje je ovlivněna různými faktory, z velké části je ovlivněna geografickým umístěním a v návaznosti na to významnou polskou a romskou menšinou. Odlišnosti kraje se proto v určité míře prolínají ve všech sférách a odvětvích. Přesto je kraj vybaven kvalitními službami, například systém školního vzdělávání v roce 2020 tvořily celkem 4 vysoké školy, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě a Vysoká škola PRIGO, dále 13 škol zajišťovalo vyšší odborné vzdělání, díky tomu činil podíl obyvatel s terciálním vzděláním u osob nad 15 let v kraji 16,8 %. Středních škol se v kraji nacházelo 135, následně bylo poskytováno základní vzdělání v 446 školách a předškolní vzdělání v 464 školách (ČSÚ, 2020).

Počet registrovaných ekonomických subjektů v kraji k 31.12.2020 činil 258 300, z toho se nejvíce subjektů věnovalo velkoobchodu, specializované stavební činnosti, maloobchodu a činnosti v oblasti nemovitostí dle klasifikace CZ-NACE, přičemž nejvíce zastoupeni byli soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona, významnou 12,98% část tvořily subjekty i v profesní, vědecké a technické činnosti viz Příloha č. 2 (RES, 2021).

Podíl nezaměstnaných osob činil v Moravskoslezském kraji k 31.12.2020 5,55 %, přičemž Česká republika vykazovala hodnotu 4,02 %. Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce bylo 45 157, z toho více jak polovinu tvořili muži (23 908 osob), dosažitelní představovali většinu, tedy 42 727 osob, rizikových absolventů škol a mladistvých bylo 1 781 a rizikových osob se zdravotním postižením ucházející se o zaměstnání bylo 7 047. Vzhledem k velkému počtu evidovaných uchazečů bylo v evidenci úřadu práce pouze 13 431 pracovních míst, na jedno pracovní místo tedy připadalo 3,4 uchazečů. Nejvíce uchazečů mělo vzdělání ve formě vyučení (16 765 osob) a základní vzdělání (12 954 osob). Nejpočetnější skupinu z uchazečů tvořili lidé v ohrožené předdůchodové věkové kategorii 55-59 let (7 123 osob). Nejčastěji našli uchazeči zaměstnání do 3 měsíců (11 448 osob) a do 6 měsíců (8 567 osob), naopak dlouhodobě nezaměstnaných přes 24 měsíců bylo 8 465. Graf 3 porovnává vybrané nezaměstnané skupiny v jednotlivých okresech kraje (ČSÚ, 2021).

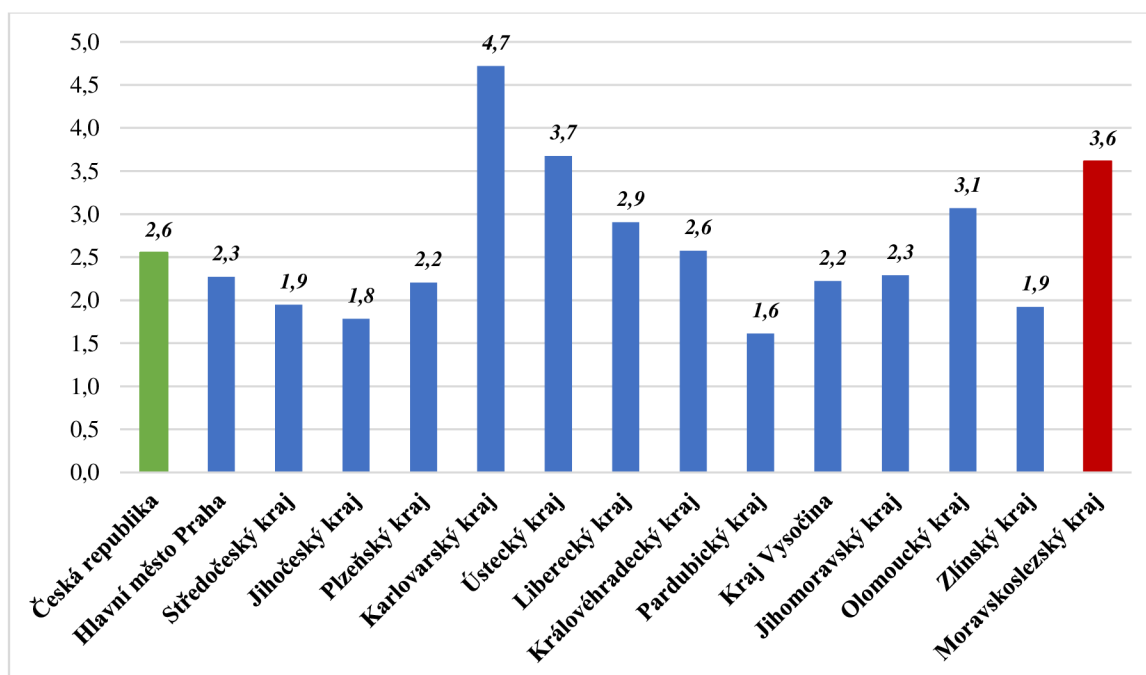
Graf 3 Počet nezaměstnaných v okresech Moravskoslezského kraje k 31.12.2020

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Porovnání z hlediska obecné míry nezaměstnanosti mezi jednotlivými kraji umožňuje Graf 4, je zřejmé, že Moravskoslezský kraj patří do krajů s nevyšší nezaměstnaností (ČSÚ, 2021).

Graf 4 Obecná míra nezaměstnanosti v krajích České republiky k 31.12.2020 (v %)

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Průměrná hrubá měsíční mzda ve 4. čtvrtletí roku 2020 v Moravskoslezském kraji dosahovala výše 35 178 Kč na přepočtené počty zaměstnanců, přestože oproti minulým rokům vzrostla, vykazuje nejnižší hodnoty ze všech krajů (ČSÚ, 2021).

Rozdělení obyvatelstva podle ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji popisuje Tabulka 1, přestože počet obyvatelstva ve věku 15 let a více dlouhodobě klesá, pracovní síla kraje stále převyšuje ekonomicky neaktivní obyvatele a tvoří většinu. Nicméně jedna z nejnižších mír zaměstnanosti byla zaznamenána v Moravskoslezském kraji (76,9 %), i přes nepříznivý vývoj zaměstnanosti měly v roce 2020 všechny kraje vyšší míru zaměstnanosti než celorepublikový cíl v rámci Strategie Evropa 2020, tj. 75 %. Pozitivum pro kraj představuje i rostoucí podíl zaměstnaných a klesající podíl nezaměstnaných (ČSÚ, 2021).

Tabulka 1 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji v letech 2005, 2010, 2015 a 2020 k 31.12.

Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje (15 let a více – v tis. osob)		2005	2010	2015	2020
		1 064,09	1067,20	1 035,19	1 015,91
Ekonomicky neaktivní		41,55 %	43,31 %	42,07 %	42,05 %
Ekonomicky aktivní		58,45 %	56,69 %	57,93 %	57,95 %
Z toho	Zaměstnaní	86,11 %	89,83 %	91,86 %	96,39 %
	Nezaměstnaní	13,89 %	10,15 %	8,14 %	3,61 %

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

4.4 Politika zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Situaci na trhu práce Moravskoslezského kraje významně příznivě ovlivnil navazující projekt Operační projekt Zaměstnanost probíhající v letech 2014-2020 financovaný z fondů EU. Veškeré dotační a rozvojové programy související s politikou zaměstnanosti v kraji musí být v souladu se střednědobou Strategií rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2019-2027. Jedním z bodů Strategie je zkvalitnění vzdělání a zaměstnanosti tzv. Vzdělanější a zaměstnanější kraj, hlavním cílem je dosáhnout lepší motivovanosti lidí a připravenosti na práci v perspektivních profesích, a tím zamezit odchodu obyvatel z kraje, zároveň aby vzdělávací instituce dokázaly účinně připravit své studenty na budoucí pracovní trh. Za největší hrozbu je považován tzv. brain drain, významný odliv mladých osob z regionu, nedostatečná atraktivita a počet pracovníků v regionu, stárnutí populace a také nevhodně nastavený demotivující dávkový systém (Moravskoslezský kraj, 2019).

Naopak za příležitosti kraj považuje dle Strategie zejména využití potencialu cizinců, důraz na aktivnější politiku, zaměření na sociální podniky a tranzitní místa a zvýšení počtu atraktivních pracovních míst. Pro dosažení vzdělanějšího a zaměstnanějšího kraje bylo stanoveno 5 strategických cílů, které zahrnují konkrétní opatření, hlavní myšlenkou je především zkvalitnění pracovních míst, zvýšení atraktivnosti vysokých škol, kvalitní kariérové poradenství a inovace při snižování dlouhodobé nezaměstnanosti (Moravskoslezský kraj, 2019).

Mezi další významný plán patří Vize 2030 – Nová energie pro Moravskoslezský kraj, v rámci bodu tzv. Podnikavější a zaměstnanější kraj je cílem se do roku 2028 značně posunout v ekonomické výkonnosti a podnikavosti v rámci České republiky, střední a východní Evropy. Mezi jednotlivé plány patří například pokračování v programu RE:START, využití služby MSIC k zapojení mladých lidí a zvýšení nabídky kompetentních a motivovaných zaměstnanců (Moravskoslezský kraj, 2021).

Významný podíl na nezaměstnanosti má útlum hlavních výrobních odvětví v kraji, především postupné ukončování těžby uhlí. Pro zmírnění dopadů tohoto procesu na trh práce, Moravskoslezský kraj podpořil vznik projektu Moje místo, je to rychlá a bezplatná pomoc při hledání nebo změně zaměstnání (Moravskoslezský kraj, 2021).

Důležité programy a plány pro následující roky financované formou dotací jsou například: Program na podporu komunitní práce a na zmírňování následků sociálního vyloučení v Moravskoslezském kraji na rok 2022, Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2021-2026 a Strategie podpory rozvoje romských komunit Moravskoslezského kraje na období 2021-2027, všechny programy směřují ke snížení nezaměstnanosti v kraji v blízkém časovém období (Moravskoslezský kraj, 2021).

Ministerstvo práce a sociálních věcí zastřešuje několik projektů spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu Operační program Zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky, jako projekt Příležitost dělá zaměstnance, určený pro sociálně znevýhodněné uchazeče (MPSV, 2021).

5 Vlastní práce

V praktické části diplomové práce je provedena analýza vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji a jeho okresech za časové období 2005-2021. Nejdříve je nezaměstnanost Moravskoslezského kraje zkoumána jako celek, a poté je sledována i na úrovni okresů a největší pozornost se věnuje rizikovým skupinám obyvatelstva, zejména absolventům škol a mladistvým, osobám bez vzdělání, osobám se zdravotním postižením, osobám v předdůchodovém věku a osobám pečující o dítě do 15 let. Jelikož lze vývoj nezaměstnanosti a zaměstnanosti vyjádřit pomocí mnoha ukazatelů, v praktické části práce jsou sledovány pouze nejvýznamnější ukazatelé, jako počet uchazečů a volných pracovních míst, sledovaných podle základních faktorů, mezi které patří věk, pohlaví, vzdělání a délka evidence. Sledovány jsou i výdaje státní politiky zaměstnanosti, aktivní i pasivní.

5.1 Analýza nezaměstnanosti Moravskoslezského kraje

5.1.1 Obecná míra nezaměstnanosti

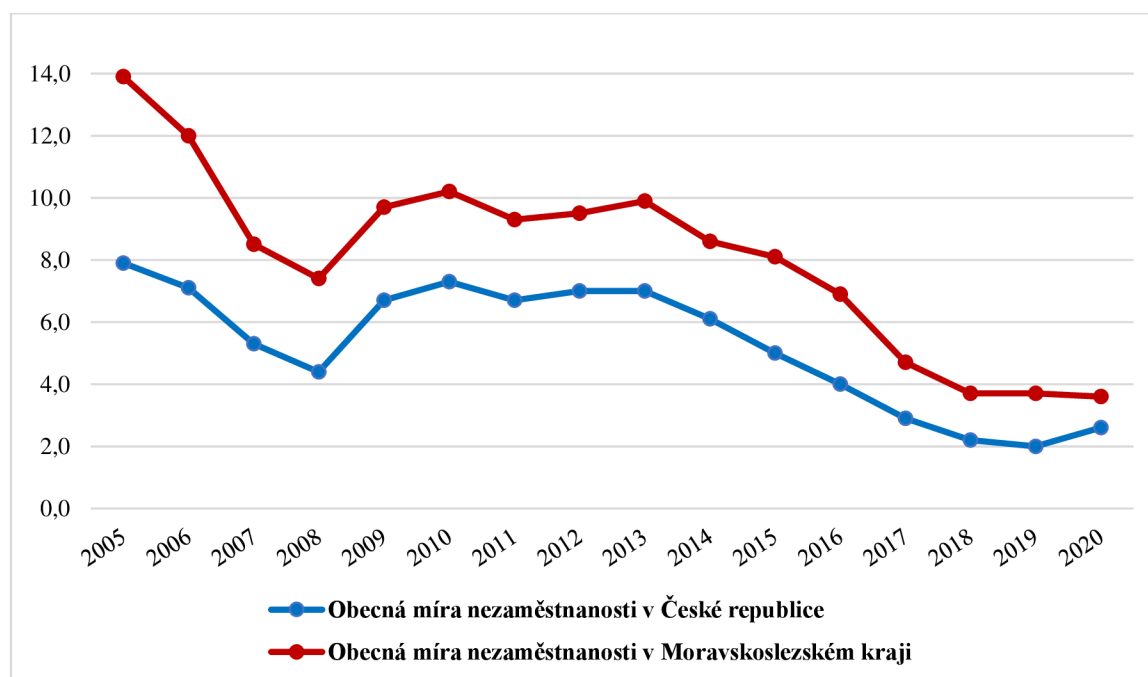
Pro vyjádření vývoje nezaměstnanosti Český statistický úřad využívá ukazatel obecná míra nezaměstnanosti, při porovnání ukazatele Moravskoslezského kraje a České republiky jako celku, je na první pohled zřejmý velmi podobný vývoj, důvodem byl jednotný hospodářský vývoj státu, který přímo působí a ovlivňuje nezaměstnanost. Obecná míra nezaměstnanosti byla v Moravskoslezském kraji za celé období vyšší než v České republice, přesný roční vývoj zobrazuje Graf 5. Obě dosáhly nejvyšší hodnoty na počátku časové řady v roce 2005, kdy obecná míra nezaměstnanosti Moravskoslezského kraje byla 13,9 % a v České republice 7,9 %. Nejbližší hodnoty dosáhly v roce 2020, kdy rozdíl činil pouze 1,0 %, pro Moravskoslezský kraj to byl rok s nejnižší obecnou mírou nezaměstnanosti za celé sledované období, a to 3,6 %.

V roce 2007 došlo k největšímu snížení obecné míry nezaměstnanosti u obou časových řad, v Moravskoslezském kraji klesla o 3,5procentního bodu, díky ekonomickému růstu způsobeným například vstupem do EU v roce 2004. Naopak nejvyšší hodnoty dosáhla o 2 roky později, oproti roku 2008 narostla o 2,3procentního bodu, ke stejnému nárůstu došlo i za Českou republiku, příčinou zlomové změny byla v druhé polovině roku 2008 celosvětová hospodářská krize, jejíž nepříznivé důsledky se v České republice v případě nezaměstnanosti projevovaly ve velkém rozsahu přinejmenším do roku 2013.

Kvůli vysoké koncentraci průmyslových podniků patřil Moravskoslezský kraj mezi jeden z nejhůře zasažených regionů, mnoho podniků muselo omezit výrobu, což způsobilo velké propouštění pracovníků. Po roce 2013 se ekonomika postupně znovoživila, nezaměstnanost celkově klesala díky opatřením kraje i státním zásahům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Například v období let 2018-2019 nedošlo v případě Moravskoslezského kraje ke změně, tempo růstu bylo neměnné, skoro konstantní vývoj pokračoval až do roku 2020, kdy obecná míra nezaměstnanosti poklesla oproti roku 2005 celkem o 74,10 %, veškeré elementární charakteristiky uvádí Přílohy č. 3-4.

Graf 5 Obecná míra nezaměstnanosti v České republice a Moravskoslezském kraji v letech 2005-2020 (v %)

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

5.1.2 Podíl nezaměstnaných osob

Podobný vývoj vykazovala Česká republika a Moravskoslezský kraj i v případě ukazatele podíl nezaměstnaných osob. Graf 6 vyjadřuje vývoj za jednotlivé oblasti celkem a porovnává ukazatel i podle pohlaví. Podíl nezaměstnaných osob byl v Moravskoslezském kraji opět větší než za celou Českou republiku, za zlomové roky ve vývoji lze považovat rok 2009, kdy podíl nezaměstnaných osob narostl o 2,8procentního bodu na 8,88 %, a rok 2014 jelikož ukazatel dosáhl nejvyšší hodnoty za sledované období 10,47 %, narostl o 1,3procentního bodu. Naopak nejnižší hodnoty byly zaznamenány za rok

2019, v Moravskoslezském kraji klesl podíl na 4,4 % a v České republice na 2,87 %. Nejbližší hodnoty dosáhly území v roce 2019, kdy rozdíl činil pouze 1,53 %.

Nárůst v roce 2020 zaznamenaly všechny skupiny uchazečů z důvodu propuknutí globálního onemocnění covid-19. Omezený provoz a uzavírání podniků, pozastavená činnost nějakých profesí a podniků z důvodu restrikcí, zapříčinila ztrátu zaměstnání u mnoha osob. Některé obory činností byly pandemií zasaženy velice citelně, nutnost práce z domova urychlila zavádění digitálních aplikací a rozvoj různých distančních služeb.

Podíl nezaměstnaných žen byl po většinu sledovaného období nižší než podíl nezaměstnaných mužů, a to od nepřetržitě od roku 2009. Zatímco podíl nezaměstnaných žen dosáhl svého maxima 10,37 % na počátku sledovaného období v roce 2005, podíl nezaměstnaných mužů dosáhl svého maxima 10,96 % až v roce 2013, po kterém oba podíly nezaměstnanosti už pouze klesaly. Nejbližší k sobě měly podíly nezaměstnanosti v roce 2018, kdy rozdíl činil pouze 0,28 %. Nejnižší hodnoty podílů nezaměstnanosti za jednotlivá pohlaví vykazoval také rok 2019, u žen 4,26 % a u mužů 4,62 %.

Podíl nezaměstnaných žen a mužů meziročně nejvíce poklesl mezi rokem 2006 a 2007, u žen i mužů o 2,1procentního bodu, naopak nejvíce vzrostl v roce 2009, u žen o 2,1procentního bodu a u mužů o 3,5procentního bodu. Bazický index podílu nezaměstnanosti žen nepřesáhl hodnoty 100 %, na rozdíl od podílu nezaměstnanosti mužů, kde bazický index přesáhl hodnotu 100 % v letech 2013-2014, jednotlivé hodnoty uvádí Přílohy č. 6-8.

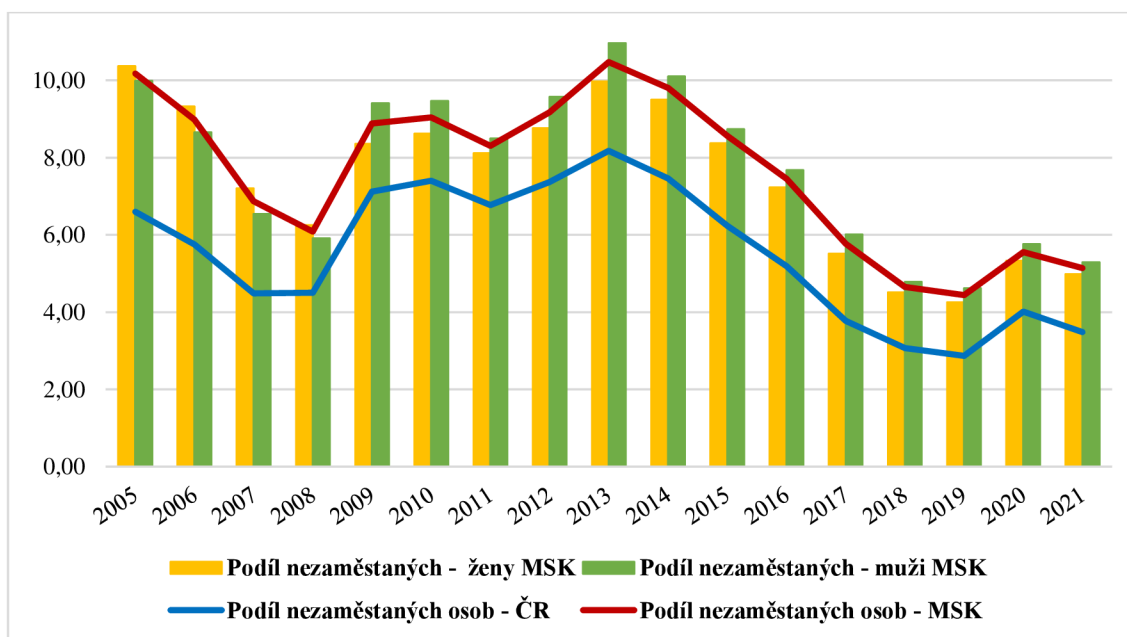
Průmyslový charakter kraje poskytoval pracovní místa vhodnější především pro muže, podíl nezaměstnaných žen byl proto vyšší, nicméně to se změnilo po roce 2008, kdy se podíl obrátil. Odliv od sekundárního sektoru, omezený provoz a uzavírání průmyslových podniků, zapříčiněný finanční a hospodářskou krizí, způsobilo narůstání podílu nezaměstnaných mužů ve prospěch žen, přestože byl u nich vývoj do roku 2013 také rostoucí, rozvíjející se terciární sektor otevřel mnoho pracovních míst, právě v oblasti služeb nacházely pracovní uplatnění snáze a pravděpodobněji ženy. Ke změně v podílu nezaměstnaných žen a mužů v následujících letech již nedošlo.

Mezi dlouhodobě nejvíce ohrožené mikroregiony (s PNO nad 7 % k 31.12.2020) patří zemědělské Osoblažsko, s PNO 11,8 %, a Bruntálsko, s PNO 7,5 %, v okrese Bruntál. V příhraničních oblastech není rozvinutá infrastruktura a počet volných pracovních míst je naprosto nedostatečný, zaměstnanost příznivě ovlivňují pouze sezónní práce. Následuje

mikroregion Karvinsko, s PNO 9,1 %, a Orlovsko, s PNO 9,1 %, které jsou v okrese Karviná nejvíce poznamenány postupným ústupem těžkého průmyslu a dobývání nerostných surovin. Přestože má Karvinsko nejvyšší počet zaměstnavatelů v okrese, i největšího zaměstnavatele OKD, a.s., nedokáže se změnám nabídky a poptávky po pracovní síle vyrovnat. Nepříznivé situaci nepřispívá ani vysoký podíl UoZ s exekucemi 26,1 %. Stavů na Orlovsku nepomohla ani průmyslová zóna Žofie v areálu bývalého důlního závodu Fučík. Skoro polovina UoZ z mikroregionu byla dlouhodobě nezaměstnaná a 40,0 % UoZ mělo pouze základní vzdělání. Stejně tak Havířovsko, s PNO 8,3 %, v kterém občané vyjíždějí za prací do jiných oblastí.

V roce 2019 v těžební firmě OKD, a.s. pracovalo zhruba 9 tisíc lidí (v roce 2009 cca 17,5 tis. zaměstnanců), plánované postupné ukončování hornické činnosti v karvinském a frýdecko-místeckém regionu proto ovlivní obrovské množství pracovníků, začátkem roku 2021 ukončil činnost důl ČSA a Charkov v Karviné. Nicméně část pracovníků převzal podnik Diamo. Poslední důlní lokalitou je důl ČSM – sever a jih, úplný konec provozu je plánován na následující rok 2023.

Graf 6 Podíl nezaměstnaných osob v České republice a Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - ženy a muži (v %)

Zdroj: ČSÚ, 2022, vlastní zpracování

5.1.3 Uchazeči o zaměstnání – celkem a s nárokem na podporu

Pro porozumění vývoje nezaměstnanosti je vhodné sledovat i ukazatel počet uchazečů o zaměstnání v evidenci Úřadu práce, který znázorňuje Graf 7 sestrojený podle Příloh č. 9-10. Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v evidenci Úřadu práce Moravskoslezského kraje byl zaznamenán na počátku sledovaného období v roce 2005, který činil celkem 96 528 osob, což představovalo 7,72 % z obyvatelstva Moravskoslezského kraje, bazický index od toho roku nedosáhl hodnoty 100 %. Vývoj počtu uchazečů je podobný jako vývoj obecné míry nezaměstnanosti, jelikož byl ovlivňován jednotnými faktory a lze ho přes výkyvy považovat za klesající v čase. Nejmenší počet uchazečů o zaměstnání vykazoval rok 2019, přestože Úřad práce evidoval oproti minulému roku pouze o 6,24 % uchazečů méně, na Úřadu práce bylo celkem evidováno 37 307 osob, což představovalo již pouze 3,11 % z obyvatelstva Moravskoslezského kraje.

Nejvíce znatelné meziroční rozdíly se projevily v roce 2007 a 2009, zatímco rozkvět ekonomiky způsobil mezi roky 2006 a 2007 pokles uchazečů o 22,95 %, tedy o 19 606 osob, následná finanční a hospodářská krize způsobila mezi rokem 2008 a 2009 nárůst o nesmírných 40,25 %, tedy o 23 126 osob.

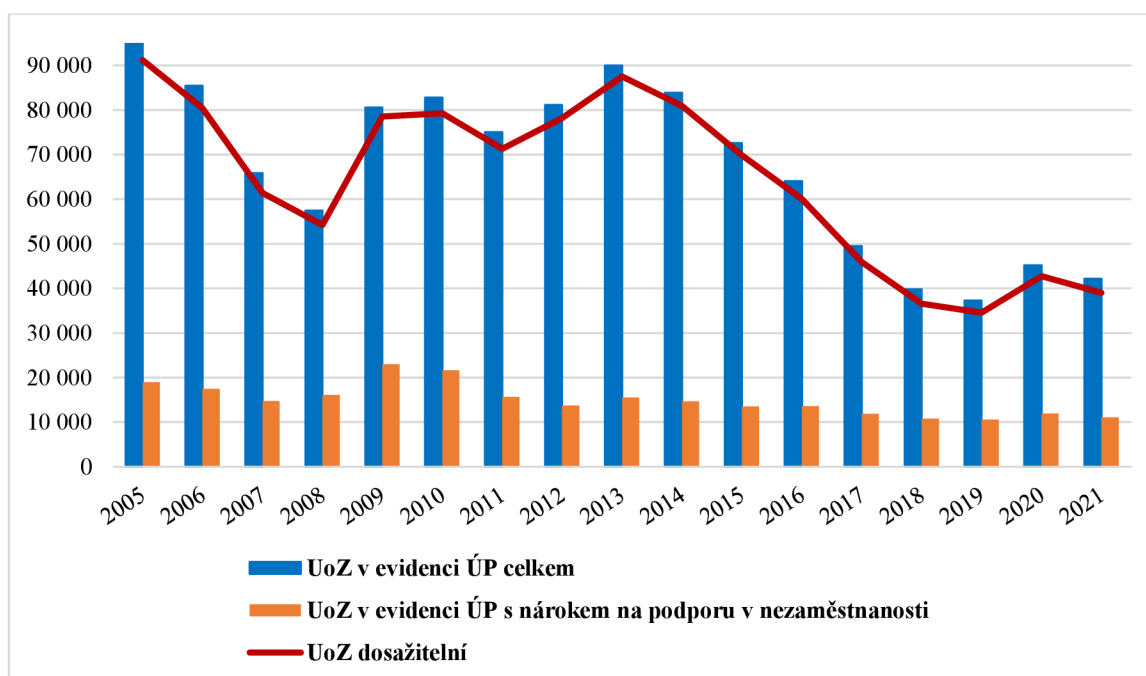
Součástí Grafu 8 je i vývoj počtu uchazečů o zaměstnání, kteří měli skutečně nárok na podporu v nezaměstnanosti, jejich počet byl znatelně menší a ve vývoji stálejší. Výjimku představoval rok 2009, kdy počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na podporu narostl oproti předchozímu roku o rekordních 42,78 %, tedy o 6 888 uchazečů, jelikož propuštění pracovníci splňovali podmínky pro podporu v nezaměstnanosti a evidovali se na Úřad práce. Nejpozitivnější byl opět rok 2019, jelikož počet uchazečů o zaměstnání klesl na 10 596, což bylo pouze 0,88 % obyvatel Moravskoslezského kraje. Bazický index překročil hodnotu 100 % pouze v letech 2009-2010, byly to jediné roky, kdy počet uchazečů evidovaných na Úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti přesáhl počáteční bazický rok 2005, o 21,1 % a o 13,9 %.

Velký nárůst nezaměstnaných uchazečů po roce 2011 byl zaznamenán ve většině odvětvích, zejména ukončením a omezováním činnosti podniků. V odvětví těžby a dobývání nerostných surovin v Dolech Karviná, Darkov a ČSM se počet zaměstnanců snížil o 625 osob. V oblasti zpracovatelského průmyslu ubylo 1 067 zaměstnanců u firem zabývajících se výrobou plastových výrobků a 1 416 osob ve výrobě základních kovů a slevárenství, úbytek způsobily společnosti WEPPLER & TREFIL, s.r.o., a KCL CZ s.r.o.,

kteřá v ČR ukončila výrobu a převedla ji do Německa. Dále své podnikání ukončily firmy CARBONADO GROUP s.r.o. a IGM Laboratory s.r.o. V případě výroby kovů a hutního zpracování se počet zaměstnaných snížil v Ostravě o 1 237 zejména kvůli firmám ArcelorMittal Ostrava a.s. a EVRAZ VÍTKOVICE STEEL, a.s. V odvětví stavebnictví poklesl počet zaměstnanců v Ostravě o 521 kvůli firmě Eiffage Construction Česká republika, s.r.o.

Úbytek zaměstnanosti v průmyslu se opakoval i v roce 2020, kdy v MSK ubylo 12,5 tis. pracovníků, především kvůli omezení výroby způsobené vládními restrikcemi v návaznosti na onemocnění covid-19.

Graf 7 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - celkem a s nárokem na podporu v nezaměstnanosti

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

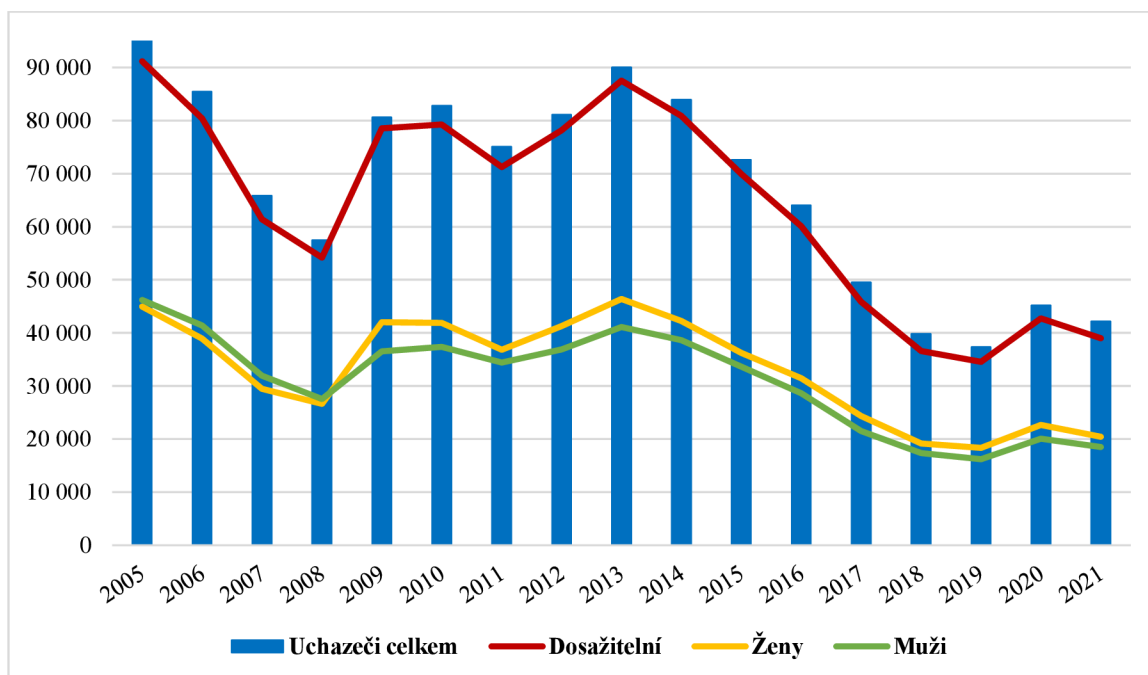
5.1.4 Dosažitelní uchazeči o zaměstnání

Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadě práce lze po detailnějším zkoumání rozdělit nejen podle pohlaví, ale i podle toho, zda jsou v blízké době bezprostředně schopni nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, v Grafu 8 jsou označeni jako dosažitelné osoby. Ve sledovaném období se rozdíl mezi celkovým počtem uchazečů a dosažitelnými pohyboval v intervalu 2 027-5 351 osob. Nejméně dosažitelných bylo evidováno v roce 2019, celkem 34 551 osob, které tvořily 92,61 % z celkového počtu uchazečů, naopak nejvíce dosažitelných bylo na počátku sledovaného období v roce 2005,

celkem 91 177 osob, které tvořily 94,46 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Mezi zbylých 5,54 % patřili například uchazeči v pracovní neschopnosti, osoby ve vazbě či ve výkonu trestu a uchazeči, kteří prochází rekvalifikačním kurzem.

Stejně jako u vývoje podílu nezaměstnaných osob, i u dosažitelných osob byl rozdíl mezi ženami a muži velmi těsný, do roku 2008 v evidenci dosažitelných převažovali muži, od roku 2009 došlo k nevratné změně a většinu dosažitelných uchazečů začaly tvořit ženy.

Graf 8 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 – celkem, dosažitelní, ženy a muži

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.1.5 Uchazeči o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

Úřad práce sleduje délku evidence uchazečů o zaměstnání na několika úrovních, uchazeče v evidenci do 3 měsíců, více než 3 měsíce až 6 měsíců, více než 6 měsíců až 9 měsíců, více než 9 měsíců až 12 měsíců, více než 12 měsíců až 24 měsíců a více než 24 měsíců. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci Úřadu práce v Moravskoslezském kraji podle délky nezaměstnanosti charakterizuje Graf 9, některé skupiny byly pro přehlednost sjednoceny, veškerá podkladová data uvádí Přílohy č. 11-16.

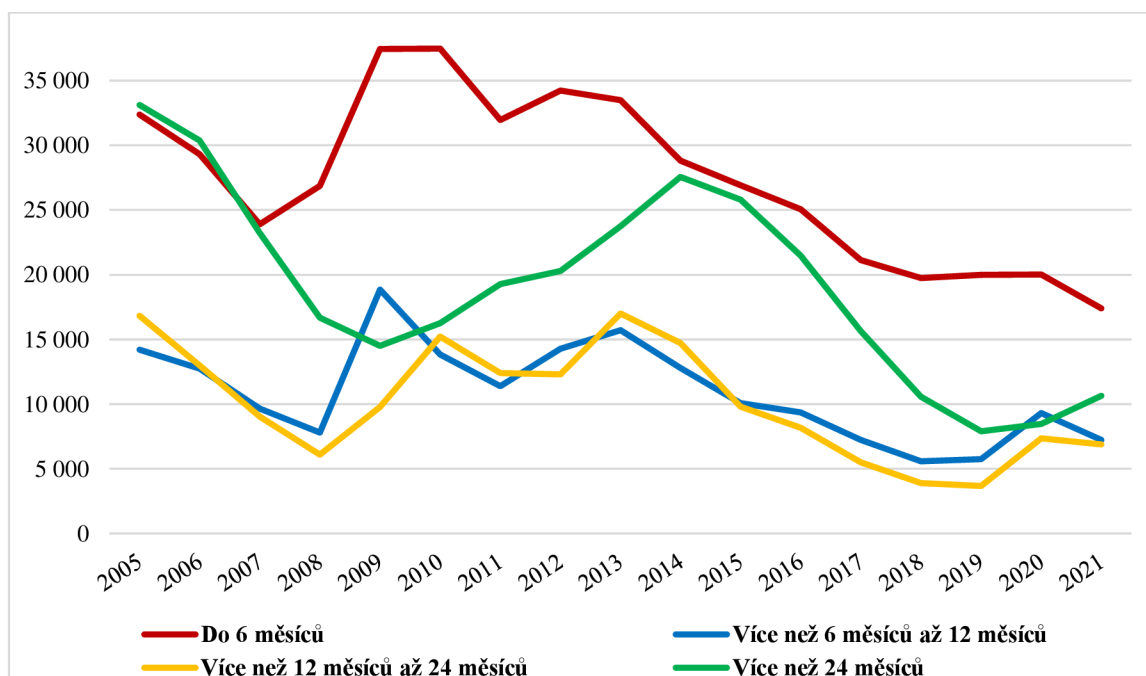
Za kladné zjištění lze považovat od roku 2008 převyšující skupinu uchazečů, jejichž nezaměstnanost netrvala déle než 6 měsíců, tito uchazeči si dokázali do půl roku najít zaměstnání, většina osob ze skupiny si nové pracovní uplatnění našla již do 3 měsíců, lze

hovořit o přirozené délce nezaměstnanosti, která je na trhu práce považována jako běžný jev (koloběh osob na trhu práce).

Nicméně druhou nejpočetnější skupinu tvořili uchazeči dlouhodobě evidovaní, jejichž evidence přesahovala časové období 24 měsíců, zmínění uchazeči se řadí mezi dlouhodobě nezaměstnané. Přesto počet dlouhodobě nezaměstnaných od roku 2014 výrazně klesl, což značí velmi pozitivní vývoj, jelikož dlouhodobá nezaměstnanost způsobuje ztrátu kontaktu s pracovním prostředím, osoby se aktivně nezapojují do pracovního procesu, osoby si zvyknou na život bez pracovních povinností, je proto nutné se dlouhotrvající nezaměstnanosti aktivně věnovat. Kromě dlouhodobě nezaměstnaných nad 24 měsíců měly všechny skupiny podobný vývoj. Kategorii dlouhodobě evidovaných nezaměstnaných tvořili především OZP, osoby nad 50 let, lidé bez vzdělání a se základním vzděláním, příslušníci národnostních menšin, osoby pečující o malé dítě nebo jinou osobu a společensky nepřizpůsobené osoby.

Podobný vývoj i početní složení měly skupiny uchazečů nezaměstnaných více než 6 až 12 měsíců a více než 12 až 24 měsíců, přičemž jejich vývoj se velmi prolínal, od roku 2015 převyšovala skupina uchazečů evidovaných 6-12 měsíců.

Graf 9 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - podle délky evidence

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Průměrná doba evidence uchazečů, kteří byli v MSK vyřazeni z registrů kontaktních pracovišť na konci roku 2020 (tzv. délka ukončené evidence), představovala 258 dní. Zatímco průměrná doba setrvání všech UoZ v evidencích během sledovaného období poklesla na 709 dní v závěru roku 2020, přičemž je to dlouhodobě více než činil celostátní průměr, 426 dní, což potvrzuje problém s dlouhodobou nezaměstnaností v Moravskoslezském kraji.

5.1.6 Věkové složení uchazečů o zaměstnání

Zajímavý vývoj se projevil i u uchazečů rozdělených podle jednotlivých věkových kategorií, který popisuje Graf 10 sestavený na základě Příloh č. 17-22. Podobný vývoj zaznamenaly skupiny uchazečů ve věku 20-29 let, 30-39 let, 40-49 let a 50-59 let, mezi zlomové roky ve vývoji lze opět považovat rok 2008, po kterém následoval nárůst až do roku 2010, nejdelší klesání bylo zaznamenáno v letech 2014-2019. Všechny věkové kategorie, kromě uchazečů ve věku nad 60 let, dosáhly svého maxima na počátku sledované řady v roce 2005.

Mladiství UoZ do 19 let zaznamenali nejnižší počet v roce 2018, kdy klesl na 1 340 osob, v tomto roce bylo uchazečů o 73,72 % méně než v bázickém roce 2005, naopak nejvyšší počet uchazečů, 5 099 osob, se ucházelo o práci na počátku sledovaného období. Největší meziroční pokles nastal mezi roky 2006 a 2007, mezi kterými počet uchazečů poklesl o 1 318 osob. V roce 2009 vzrostl počet uchazečů nejvíce, a to celkem o 771 osob.

Další věkovou skupinou představují uchazeči ve věku 20-29 let, na rozdíl od předchozí skupiny do 19 let se jedná o mnohem početnější skupinu. Nejnižší počet uchazečů ve věku 20-29 let vykázal rok 2019 s celkovým počtem 5 741 osob, v tomto roce bylo uchazečů o 75,46 % méně než v bázickém roce 2005. Nejvyšší počet evidovaných uchazečů ve věku 20-29 let, 23 396 osob, se ucházelo o práci na počátku sledovaného období. Největší meziroční změny byly zaznamenány opět mezi roky 2006 a 2007, pokles o 6 898 uchazečů, poté mezi roky 2008 a 2009, nárůst o 6 557 uchazečů, absolutní změny za obě období byly velmi podobné.

Oproti předchozí skupině dosáhli vyšších hodnot uchazeči patřící do věkové skupiny 30-39 let, za významné období lze opět považovat bázický rok 2005, kdy maximální hodnota uchazečů byla 21 441 osob, a rok 2019, ve kterém bylo uchazečů o zaměstnání nejméně, celkem 6 712 osob, v tomto roce bylo uchazečů o 68,7 % méně než v bázickém roce

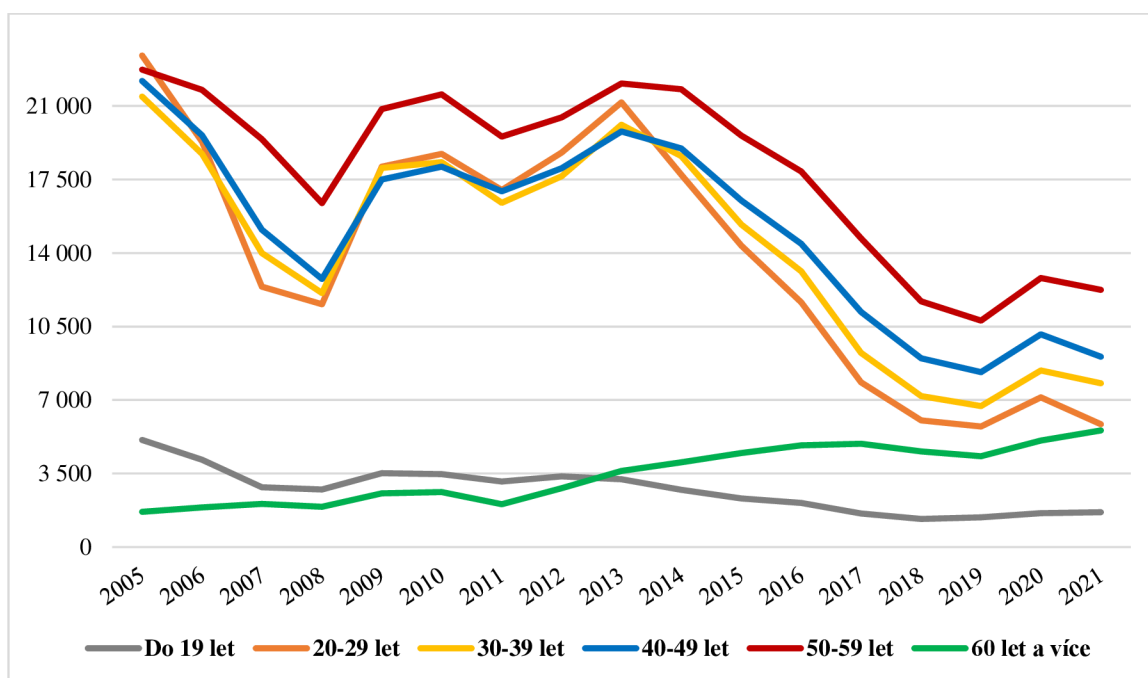
2005. Největší meziroční změny byly zpozorovány opět mezi roky 2006 a 2007, pokles o 4 713 uchazečů, poté mezi roky 2008 a 2009, nárůst o 5 953 uchazečů.

Vývoj uchazečů o zaměstnání v letech 40-49 byl velmi podobný jako v předchozí věkové skupině 30-39 let, v bázickém roce 2005 bylo v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje maximální počet 22 188 uchazečů, naopak nejméně osob se ze skupiny 40-49 let zaevidovalo v roce 2019, bylo to 8 328 uchazečů, což představuje pokles o 62,47 % oproti bázickému roku. Největší meziroční změny byly zaznamenány opět mezi roky 2006 a 2007, pokles o 4 490 uchazečů, poté mezi roky 2008 a 2009, nárůst o 4 739 uchazečů, oproti předchozímu období narostl počet uchazečů o 37,15 %. Absolutní změny za obě období byly velmi podobné, rozdíl činil pouze 249 uchazečů.

Druhá nejstarší věková skupina rizikových uchazečů v rozmezí 50-59 let zaznamenala své maximum na počátku sledovaného období v roce 2005, kdy počet uchazečů činil 22 724 nezaměstnaných, za nejpriznivější se z hlediska nezaměstnanosti jevil rok 2019, jelikož počet uchazečů klesl na 10 779, počet uchazečů klesl v porovnání s bázickým rokem o 52,57 %. Kromě roku 2005 se jednalo se o nejpočetnější věkovou skupinu ze všech, zároveň to byla jediná kategorie, ve které počet uchazečů v průběhu let klesl pouze mírně pod polovinu vzhledem k počátku sledovaného období.

Poslední věkovou skupinu tvoří uchazeči z rizikové skupiny ve věku 60 let a více, která svého maximálního počtu dosáhla v roce 2021, celkem 5 553 uchazečů se evidovalo jako nezaměstnaní na ÚP, v porovnání s bázickým rokem 2005, se jednalo o 230,54% nárůst. Nejstarší věková kategorie vykazovala patrný zpozděný vývoj, k největšímu meziročnímu poklesu došlo až mezi roky 2010 a 2011, kdy se počet uchazečů snížil o 575 osob, což představuje pokles o 21,92 %. Naopak největší meziroční nárůst uchazečů se připisoval k rokům 2012 a 2013, kdy přibýlo 29,42 % nezaměstnaných, celkem 824 osob. Negativní zjištění vyjadřuje bázický index, který udává až trojnásobně vyšší hodnoty oproti bázickému roku 2005, mírný pokles byl registrován pouze v letech 2008, 2011, 2018 a 2019, nicméně v této věkové kategorii se zřejmě prokázala rostoucí tendence. Jednou z příčin je stále vyšší věk pro vstup do starobního důchodu.

Graf 10 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - podle věku

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.1.7 Vzdelanostní struktura uchazečů o zaměstnání

Za významný faktor se v případě hledání pracovního uplatnění považuje vzdělání uchazeče, proto právě vzdělání se řadí mezi hlavní sledovaný rys u uchazečů o zaměstnání. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje podle vzdělání uvádí Graf 11 sestrojený dle dat z Příloh č. 23-26, z kterého je na první pohled patrný různorodý vývoj jednotlivých vzdelanostních stupňů ve srovnání s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním. Kromě uchazečů s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním, se nejvyšší počet uchazečů vyskytl na počátku sledovaného období v roce 2005, vývojové řady nadále jevíly podobný průběh pouze s odlišnou početností uchazečů. Zatímco nejnižší evidovaný počet uchazečů byl pro všechny kategorie zaznamenán typicky v roce 2019.

Druhou nejpočetnější skupinu tvořili uchazeči s neúplným vzděláním, bez vzdělání a s dokončeným základním vzděláním, z počátečních 30 065 uchazečů z roku 2005, počet v průběhu let značně poklesl, v roce 2019 se snížil o více jak polovinu na 12 664 osob, tedy o 57,88 %. Nejmenší meziroční změnu vykazovaly roky 2006 a 2007, diference mezi roky činila pokles o 20,87 %, celkem o 5 716 uchazečů. Posléze následoval v letech 2008 a 2009 velký meziroční nárůst o 23,16 %, v evidenci úřadu práce přibýlo

4 351 uchazečů se vzděláním nejvýše ukončeným základním. Zatímco uchazeči se základním vzděláním ve skupině převyšovali, osoby s nedokončeným a bez vzděláním se pohybovaly pouze v intervalu 240 - 1 711 osob, což bylo pouze 1,11 % - 11,93 % z celé kategorie. Ale vzhledem k rostoucí tendenci tvoří jednu z rizikových skupin.

Podle Sčítání lidu, domů a bytů 2021 žilo v Moravskoslezském kraji od věku 15 let a více pouze 14,55 % obyvatel bez vzdělání a se základním vzděláním včetně neukončeného. Jednalo se o druhou nejpočetnější skupinu uchazečů v evidenci Úřadu práce, ale o nejmenší skupinu dle SLDB 2021, což neodpovídá předpokládanému poměrovému rozdělení.

Nejpočetnější skupinu uchazečů představovali lidé vyučení bez maturity a lidé se středním vzděláním bez maturity, přičemž naprostou většinu tvořily vyučené osoby. Od roku 2005, poklesl počet uchazečů z 45 088 osob až na 15 581 osob v roce 2019, což představuje poklesnutí o 65,44 %. Nejvíce uchazečů opustilo evidenci ihned po skončení roku 2006, celkem 9 584 osob si našlo nové zaměstnání. Nejrychleji vzrostl počet uchazečů v roce 2009 o 48,55 % v porovnání s minulým obdobím, přibylo 12 318 osob.

Po komparaci údajů z SLDB 2021 a počtu uchazečů, lze rozložení označit za odpovídající, jelikož v Moravskoslezském kraji žilo v roce 2021 nejvíce osob s vyučením a středním vzděláním bez maturity, celkem 33,46 %, a i v evidenci se jednalo o nejvíce zastoupenou skupinu.

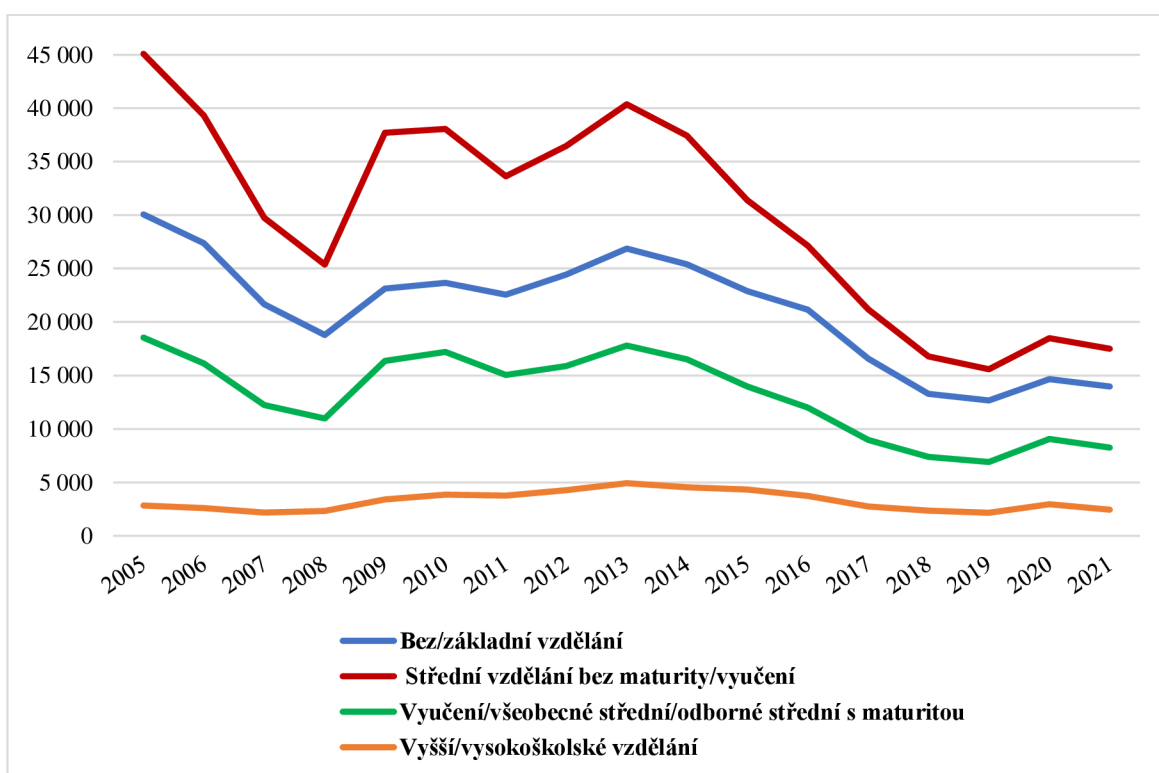
Podobný vývoj s menším počtem zaznamenala skupina uchazečů s vyučením s maturitou, s úplným středním všeobecným vzděláním s maturitou a s úplným středním odborným vzděláním s maturitou, nejpočetnější byla poslední zmíněná skupina. Z bazických 18 544 uchazečů došlo k poklesu až na 6 907 uchazečů v roce 2019, v porovnání s počátečním rokem 2005 šlo o 62,75% pokles. Nárůst uchazečů po ekonomické krizi nejvíce pocítila tato skupina, neboť nastalo zvýšení o 49,13 %, což byl největší meziroční nárůst ze všech vzdělanostních skupin uchazečů, 5 392 osob s úspěšně ukončenou maturitní zkouškou nebylo v pracovním poměru. V roce 2021 žilo dle Přílohy č. 27 v Moravskoslezském kraji 29,51 % obyvatel nad 15 let a více s nejvyšším dosaženým vzděláním s maturitní zkouškou, což neodpovídá situaci evidovaných uchazečů na Úřadu práce.

Nejvyšší rozdíly v zastoupení mužů a žen lze nalézt u středního vzdělání bez maturity a středního vzdělání s maturitou. Ženy častěji absolvují střední vzdělání s maturitou a muži

častěji ukončují střední vzdělání bez maturity, důvodem pravděpodobně je, že oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání výučním listem.

Odlišný vývoj vykazovala nejméně početná skupina uchazečů s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním, zatímco největší pozorovaný meziroční nárůst byl vykázan mezi roky 2008 a 2009, nárůst o 45,81 % ovlivnil evidenci Úřadu práce o 1 065 osob, nejmenší meziroční změnu Úřad práce zaznamenal až mezi roky 2016 a 2017, počet uchazečů poklesl o 26,32 % na 2 749 osob. Jako jediná skupina zaznamenala naprosto odlišný vývoj vzhledem k bazickému roku, ve většině sledovaného období docházelo k poklesu, kdežto počet uchazečů s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním značně rostl, nepřetržitě v letech 2009-2016 a v roce 2020, nárůst se oproti roku 2005 pohyboval v rozlehlém intervalu 4,13 % - 73,90 %. Největší změna se připisuje roku 2013, kdy počet uchazečů činil 4 923.

Graf 11 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - podle dosaženého vzdělání

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.2 Analýza nezaměstnanosti rizikových skupin v Moravskoslezském kraji

5.2.1 Osoby bez vzdělání a se základním vzděláním včetně nedokončeného

Mezi osoby ohrožené na trhu práce patří lidé, kteří nemají dostatečné či žádné vzdělání, a tím pádem jsou v očích zaměstnavatelů často chápáni jako nedostatečně kvalifikovaní a své uplatnění hledají velmi těžko. Nejvíce rizikové jsou osoby bez vzdělání, s nedokončeným vzděláním a pouze se základním vzděláním, jejich vývoj uvedl předchozí Graf 11. Jedná se o uchazeče, kteří nemají žádné vzdělání, tedy ti, kteří nemají dokončený 1. stupeň základního vzdělání, dále ÚP počítá s uchazeči, kteří mají neúplné základní vzdělání, což znamená, že mají dokončený pouze 1. stupeň základní školy.

Většinu z této ohrožené skupiny tvoří lidé se základním vzděláním, nicméně významnou část představují i osoby bez vzdělání, jelikož se jejich podíl v průběhu let zvyšuje, oproti bazickému období narostl v roce 2020 o 409,23 %, z původních 336 na 1 711 osob, průměrné tempo růstu osob bez vzdělání bylo 11,46 %. Nicméně jejich počet se pohyboval pouze ve velmi malém intervalu 0,35 % - 4,05 %. Podniky většinou upřednostňují uchazeče s minimálně výučním listem, maturita se stala požadovanou podmínkou pro většinu poptávajících firem. Jelikož tato ohrožená skupina často nejeví zájem o zvyšování kvalifikace, nachází uplatnění především v pomocných silách a sezónních pracích sekundárního sektoru anebo využívá alternativních příjmů v podobě podpor a dávek a nelegální práce.

Naopak počet osob se základním vzděláním se v evidenci snižoval, oproti bazickému roku poklesl v roce 2020 o 56,43 %, z 29 729 na 12 954 uchazečů. Osoby se základním vzděláním tvořily v průběhu let 28,00 % - 32,56 % z celkového počtu uchazečů, jedná se proto o význačně početnou ohroženou skupinu. Studenty škol je potřeba motivovat a podněcovat v dokončení základního vzdělání a v pokračování na střední školy. V letech 2016-2019 se podpoře žáků v dosahování školního úspěchu a zabránění tak jejich předčasnému odchodu ze vzdělávání věnoval Projekt inkluze Moravskoslezského kraje, v 9 základních školách v oblasti Opava, Ostrava, Karviná a Třinec. Do prosince 2023 se žákům ohroženým školním neúspěchem z části věnuje Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Moravskoslezského kraje III.

5.2.2 Absolventi škol a mladiství do 30 let

Za absolventy škol MPSV považuje uchazeče, u kterého doba od úspěšného ukončení studia střední, vyšší odborné nebo vysoké školy, nepřekročila 2 roky, absolventi jsou považováni za ohroženou skupinu, jelikož na konkurenčním trhu práce nedisponují dostatečnou praxí, kvalifikací a často nemají pracovní návyky. Počáteční vzdělávání neposkytuje svým absolventům takové znalosti a dovednosti, které očekávají zaměstnavatelé. Za mladistvé jsou považovány osoby mladší 18 let, mladiství jsou kromě stejných důvodů jako absolventi znevýhodněni i omezenou pracovní dobou. Na absolventy škol je potřeba zvýšeně uplatňovat zejména APZ, jelikož absolventi evidovaní na úřadech práce obvykle nemají nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Vývoj počtu absolventů v Moravskoslezském kraji a v České republice byl na pohled podobný, ke zlomu došlo v roce 2013, kdy byl počet absolventů v evidenci v České republice nejvyšší, 39 546 uchazečů, a v Moravskoslezském kraji byl druhý nejvyšší, 5 814 uchazečů. I minima dosáhly oba ukazatelé ve stejném roce 2019, rozdíl mezi oblastmi činil 8 298 absolventů.

Z celkového počtu evidovaných uchazečů v Moravskoslezském kraji tvořili absolventi škol v letech 2005-2021 průměrně 5,24 %, klesající poměr potvrzuje rok 2017, kdy procento absolventů dosáhlo hodnoty 3,59 % z bazických 7,25 %.

V následujícím Grafu 12 je znázorněn vývoj počtu absolventů v různém časovém období roku, na konci prvního kvartálu, třetího kvartálu a na konci čtvrtého kvartálu, tedy koncem roku. Počet evidovaných absolventů k 30.9., kromě roku 2011, pokaždé převyšoval počet absolventů k 31.3., z dat v Přílohách č. 28-31 vyplývá, že v období po skončení léta a ukončení střední či vyšší odborné školy, typicky v září, se tzv. čerství absolventi často zapisovali na úřad práce a postupem roku si nacházeli zaměstnání. U skupiny osob do 30 let lze velmi dobře sledovat sezónní působení v průběhu roku, letní měsíce vykazují nejnižší počet uchazečů, zemědělství, lesnictví a stavebnictví počátkem jara vytváří mnoho krátkodobých pracovních příležitostí.

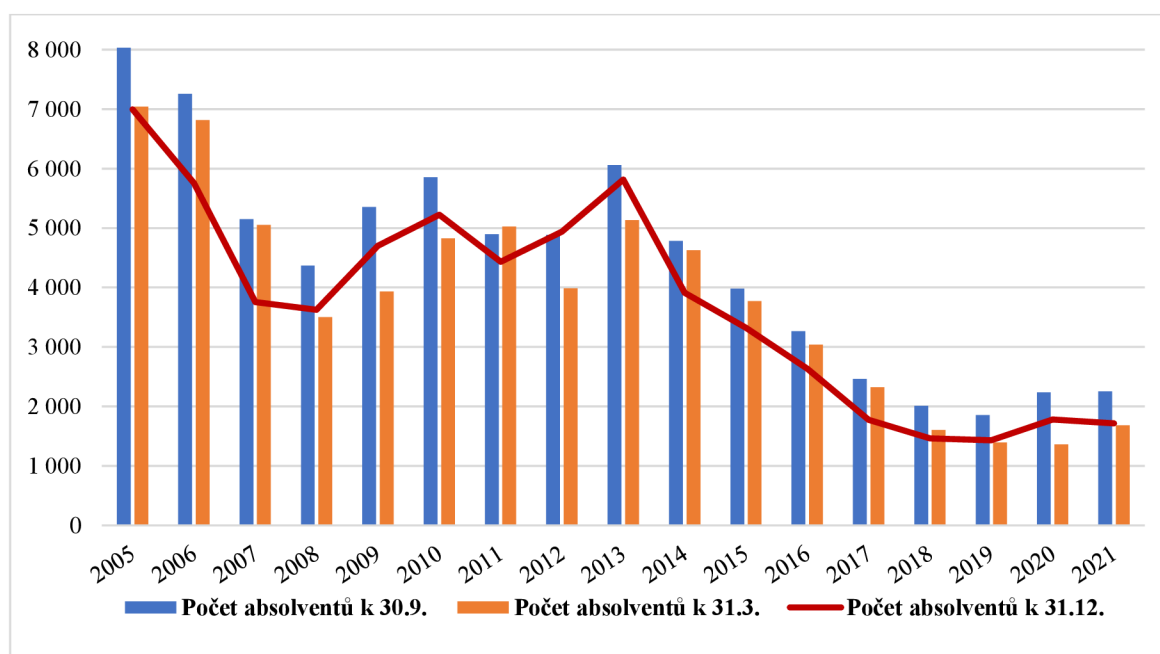
Nejnižší míru nezaměstnanosti absolventů vykazují absolventi gymnázií a vyššího odborného vzdělání, nízká hodnota gymnazistů je dána tím, že větší část těchto absolventů pokračuje v terciárním vzdělávání. Naopak nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují

absolventi středního vzdělání s výučním listem a s všeobecným vzděláním. Nezaměstnanost je zpravidla tím nižší, čím vyššího stupně vzdělání absolventi dosáhli.

Počet absolventů v průběhu sledovaného období v Moravskoslezském kraji velmi poklesl, důkazem je bazický index, který prokazuje, že počet evidovaných absolventů v roce 2021 poklesl o 75,47 % v porovnání s rokem 2005. Důvodem je kromě obecné snižování nezaměstnanosti i velký odliv mladých lidí, kteří nespátřují v kraji pracovní prosperitu a migrují kvůli práci do jiných regionů, zejména do Prahy a Středočeského kraje, což představuje pro Moravskoslezský kraj obrovskou ztrátu, jelikož právě mladí lidé disponují schopností se rychle a ochotně učit novým věcem a mají ambice posouvat své dovednosti vpřed.

Od roku 2016 se mladým osobám do 29 let s příznivým dopadem věnuje zejména šestiletý projekt Záruka pro mladé v MSK, celkem bylo do projektu zařazeno 1 949 osob. Poradenský a motivační program úspěšně ukončilo 1 304 osob, u rekvalifikace bylo úspěšně ukončeno 75 kurzů, odbornou praxi využilo 805 osob a krátkodobou práci na zkoušku využilo 29 osob. Bez dotace ukončilo 591 osob předčasně účast nástupem do zaměstnání.

Graf 12 Absolventi a mladiství v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje k 31.3., k 30.9. a k 31.12. v letech 2005-2021

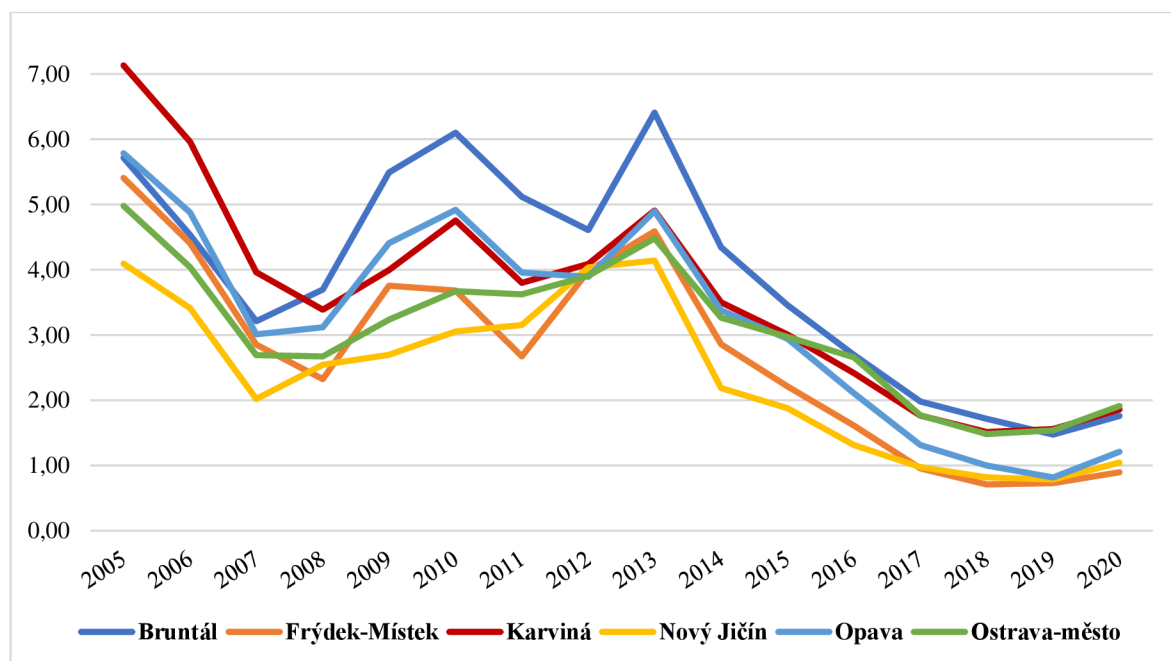

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Vývoj počtu absolventů a mladistvých je možné sledovat i na úrovni jednotlivých okresů, z Grafu 13 je patrné, že vývoj byl ve všech oblastech podobný, nejvíce uchazečů pocházelo z okresu Bruntál, Karviná a Ostrava-město, naopak Opava, Nový Jičín a Frýdek-

Místek měla uchazečů méně. Bruntál jako zemědělská oblast periferního charakteru s horší dopravní infrastrukturou nenabízí dostatek míst vhodných pro mladé osoby mimo sezónní práce.

Graf 13 UoZ – absolventi škol a mladiství v okresech Moravskoslezského kraje na 1000 obyvatel v letech 2005-2020

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Nejvíce nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých s vyšším, než základním vzděláním spadá do třídy profesí jako kadeřník, podnikání, informační technologie a obchodní akademie, dále pak kuchař-číšník, obráběč kovů, cukrář, hotelnictví. Naopak nejvíce volných pracovních míst evidovaných spadá do tříd řemeslníci a opraváři a obsluha strojů a zařízení, montéři. Velký problém představuje nesoulad kvalifikační úrovně a kvalifikační struktury pracovní síly s požadavky trhu práce. Poradenské služby, které mohou pomoci všem občanům při volbě a změně povolání, aktivně poskytuje Informační a poradenské středisko, které spolupracuje se základními a středními školami.

5.2.3 Osoby se zdravotním postižením

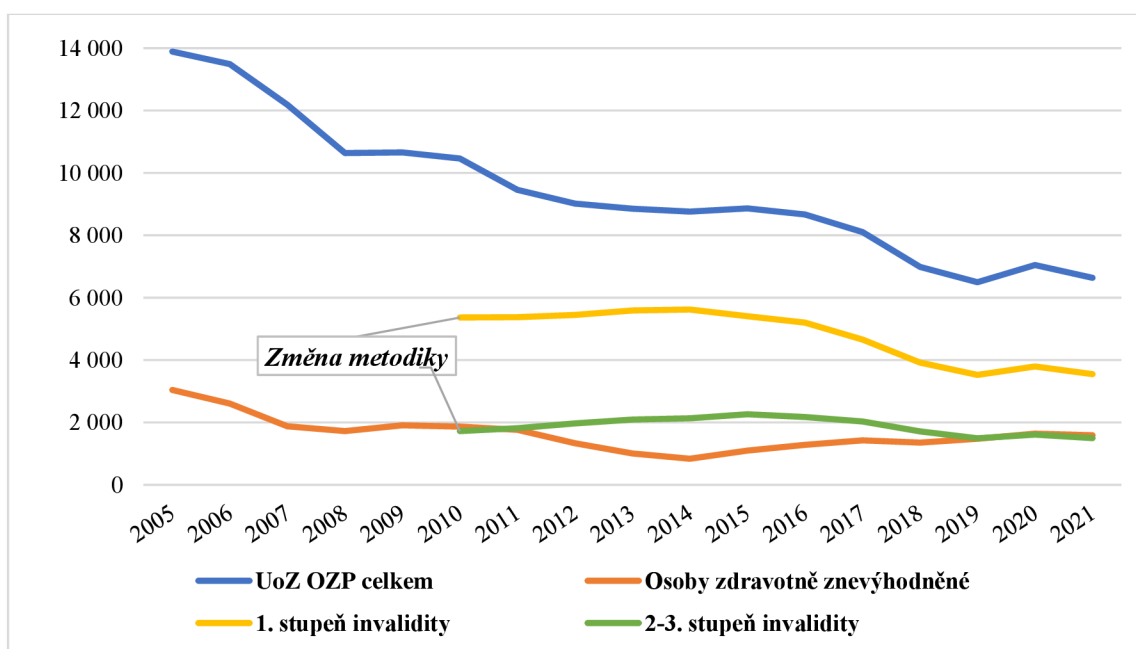
Pro osoby s určitou formou zdravotního znevýhodnění bývá obtížnější projevít konkurenceschopnost mezi dalšími uchazeči o pracovní místa, proto je jim na trhu práce poskytována zvýšená ochrana, MPSV definuje tuto skupinu jako osoby se zdravotním postižením. 1.1.2010 došlo ke změně ve vymezení některých podskupin, namísto plného

a částečného invalidního důchodu byla zavedena třístupňová invalidita, další podskupinou jsou osoby zdravotně znevýhodněné.

Průměrné tempo poklesu počtu uchazečů se zdravotním postižením v evidenci Úřadu práce Moravskoslezského kraje činilo 4,51 %, oproti bazickému roku 2005 se počet snížil o 52,25 %, nicméně stále se jednalo o významně početnou skupinu, jelikož podíl zdravotně postižených osob vůči všem uchazečům se pohyboval v intervalu 9,84 % – 18,52 % podle Přílohy č. 32, což představuje dlouhodobě neopomenutelnou část i ve srovnání s ostatními kraji ČR. Vysoký podíl občanů se ZP, tvořily osoby se zdravotními potížemi způsobené zaměstnáním v těžkém průmyslu, proto s útlumem těžkého průmyslu postupně klesá i počet UoZ se ZP. V porovnání s ostatními kraji je i počet žáků se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji na předních příčkách, většina je vzdělávána v běžných školách a nejvíce jsou zastoupeni žáci se závažnými poruchami řeči, s poruchami autistického spektra a s tělesným postižením.

Podle Grafu 14 je patrné, že majoritní zastoupení měli vždy osoby s 1. stupněm invalidity, jejich pracovní schopnost poklesla o nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %. Průměrně 22,51 % tvořily osoby s 2. stupněm invalidity, 17,47 % osoby zdravotně znevýhodněné a pouze necelých 0,32 % osoby s 3. stupněm invalidity, u kterých pracovní schopnost poklesla o nejméně 70 %, a bývá pro ně velmi těžké se na trhu práce uplatnit.

Graf 14 UoZ – osoby se zdravotním postižením v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje k 31.12. v letech 2005-2021

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

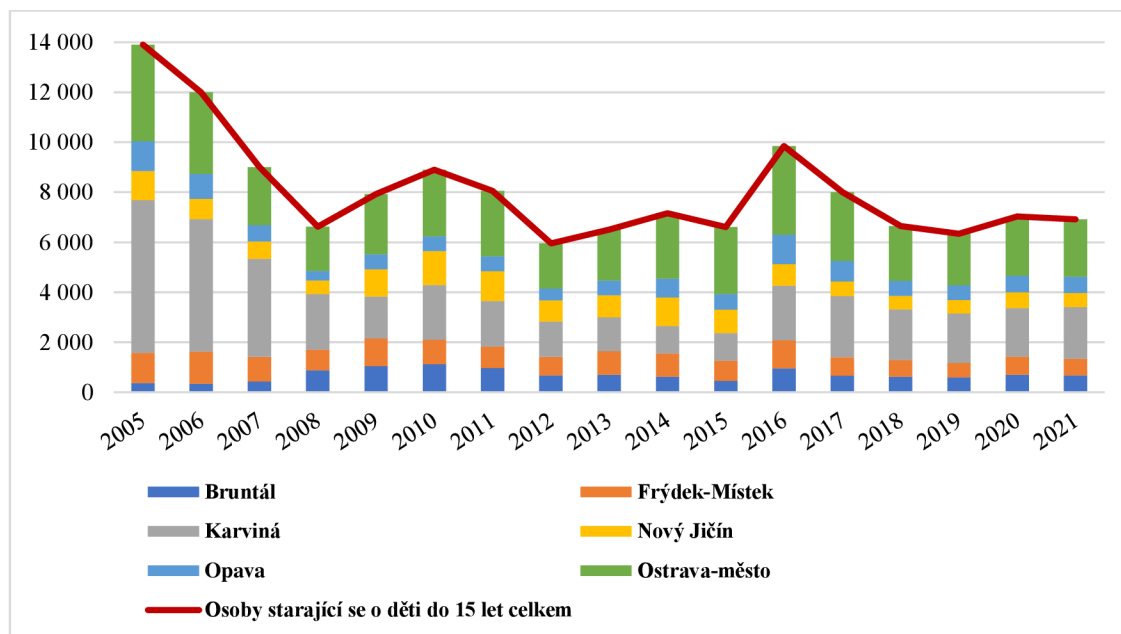
Uchazeči se zdravotním postižením byli jedinou skupinou, u které se počet po roce 2008 skoro nezvýšil, naopak dál skoro kontinuálně klesal, což značí pro skupinu velmi pozitivní vývoj. Největší podíl OZP na celkovém počtu UoZ ke konci roku 2020 vykazoval okres Frýdek-Místek s 19,1 % a okres Bruntál a 16,9 %, všechny okresy měli podíl nad 14,5 %.

5.2.4 Osoby pečující o dítě do 15 let

Přestože počet osob starajících se o děti do 15 let v evidenci Úřadu práce Moravskoslezského kraje poklesl v roce 2021 oproti bazickému roku o více jak polovinu, celkem o 50,26 %, stále zastupovaly velkou část uchazečů, průměrně 12,62 %. Graf 15 sestavený na základě Přílohy č. 33 znázorňuje vývoj osob starajících se o děti do 15 let podle okresů, Ostrava-město a Karviná vykazovaly nejvíce těchto osob, zatímco zbylé okresy dosahovaly podobných hodnot.

Naprostou většinu starajících se osob zaujímaly ženy, jelikož většinou právě ony zůstávají doma, aby se staraly o děti a domácnost. Největší překážkou je z pohledu zaměstnavatelů dlouhá pauza od pracovního života kvůli rodičovské dovolené a navazující péče o dítě, kdy očekávají menší časovou flexibilitu, například kvůli často nemocným dětem a nemožnosti hlídání. Částečné východisko představuje podpora infrastruktury a služeb – školky, jesle a školních družin. Nový projekt Rodina i práce v MSK podporuje uchazeče v jejich snaze posilovat své dovednosti potřebné pro současný trh práce tak, aby se zvýšila jejich zaměstnatelnost. Cílem projektu je podpořit minimálně 1 250 osob z rizikové skupiny formou AZP jako například poradenství, zprostředkování zaměstnání, pracovní diagnostika s psychologem a rekvalifikace.

Graf 15 UoZ – osoby starající se o děti do 15 let v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.2.5 Osoby v předdůchodovém věku

Poslední zkoumanou rizikovou skupinu představují lidé v předdůchodovém věku, v rámci diplomové práce lze hovořit o osobách ve věkové kategorii 55 let a více, přesný vývoj popisuje Graf 16 a elementární charakteristicky uvádí Příloha č. 34. Největší zastoupení představovali osoby mezi 55-59 lety, poté rostoucí věková skupina 60-64 let a nejmenší ale nezanedbatelnou rostoucí kategorii tvořily osoby nad 65 let.

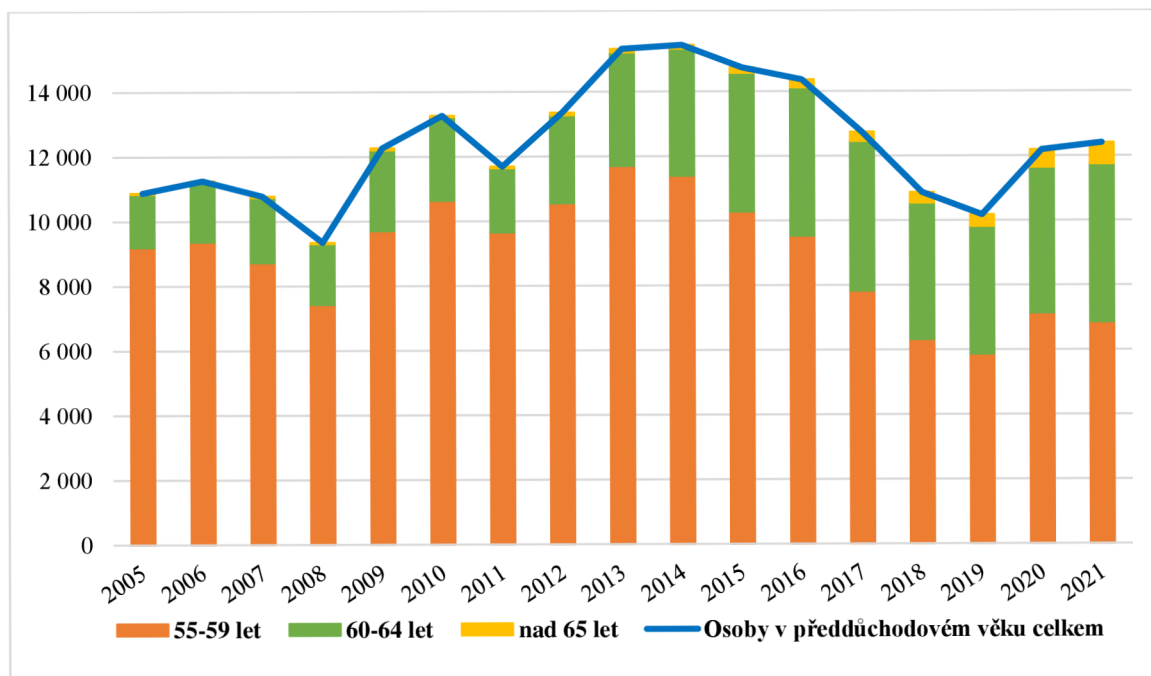
Počet uchazečů z věkové kategorie nad 65 let vzrostl za sledované období nejvíce, v roce 2021 na 661 uchazečů. Nárůst byl zaznamenán i ve věkové skupině 60-64 let, kdy počet uchazečů narostl v roce 2021 z bazického roku 2005 o 196,84 %, zatímco nejmladší skupina ve věku 55-59 let poklesla o 25,50 %, klesat začala až od roku 2014.

Nárůst nejstarších nezaměstnaných uchazečů byl ovlivněn i postupným uzavíráním hlubinných dolů, při rozsáhlém fungování dolů horníci odcházeli do starobního důchodu o sedm let dříve než ostatní pracovníci z důvodu náročnosti práce.

V očích zaměstnavatelů se starší lidé jeví jako hůře přizpůsobiví novým technologiím a ohrožené kvůli onemocněním a limitům způsobené věkem. Vzhledem k modernějším a rychle se měnícím technologiím lze předpokládat, že se nezaměstnanost rizikové skupiny v blízké době ještě zvýší.

Pro obtížně umístitelné uchazeče z důvodu vyššího věku je vymezen projekt Jdi dál! 50 + v MSK, cílem je projektu je podpořit minimálně 1 050 klientů z rizikové skupiny pomocí rekvalifikace, poradenských programů, pracovní diagnostiky a individuálního poradenství a další podpory.

Graf 16 UoZ – osoby v předdůchodovém věku v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021

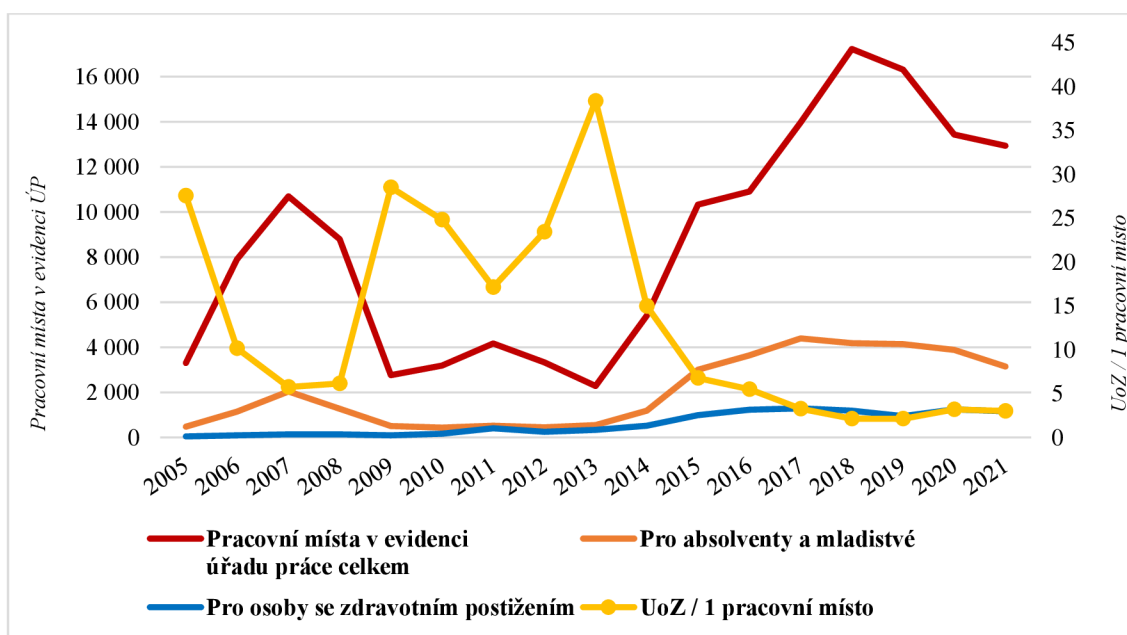
Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.2.6 Volná pracovní místa v evidenci Úřadu práce

Přes mírné zlepšení za posledních 10 let jsou možnosti vhodného pracovního uplatnění OZP v MSK trvale poměrně malé, na 1 VPM vhodné pro OZP průměrně měsíčně připadalo až 6,0 těchto osob ke konci roku 2020. I pro rizikovou skupinu absolventů škol a mladistvých existují speciální pracovní místa, Graf 17 popisuje celkový počet pracovních míst, které nabízí ÚP MSK, a z toho místa pro OZP a absolventy. I v tomto případě, je dobře viditelný dopad ekonomické krize v letech 2009-2013, kdy byl počet VPM nejnižší za celé sledované období, naopak od roku 2013 do roku 2018 se počet několika násobně zvýšil. V posledním sledovaném období byl poměr pracovních míst určených pro absolventy poměrně velký, 24,32 %, zatímco pro osoby ze ZP pouze 9,00 %.

V roce 2018 výše pracovních míst v evidenci dosáhla svého prozatímního maxima, celkem se evidence skládala ze 17 227 míst, ale pouze 24,24 % se zaměřovalo pro absolventy a mladistvé. Za sledované období největší poměr zaznamenal rok 2016, ve kterém se absolventům vyhranilo 33,32 % z pracovních míst, o rok později počet pracovních míst pro absolventy dosáhl svého maxima, a to 4 391 míst. Za příznivé zjištění lze považovat rostoucí počet VPM v evidenci a fakt, že průměrně 21,38 %, tedy více jak pětina, nabízených míst bylo určeno pro absolventy a mladistvé. Vývoj UoZ na 1 volné pracovní místo se od roku 2015 se držel mezi 3-7 uchazeči na 1 pracovní místo, jelikož klesal i počet nezaměstnaných.

Graf 17 Pracovní místa v evidenci ÚP MSK v letech 2005-2021 - celkem, absolventi, OZP a UoZ na 1 VPM

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.3 Analýza výdajů na politiku zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Stát vynakládá finanční podporu na politiku zaměstnanosti v několika podobách, podle Grafu 18 byl největší finanční podíl v Moravskoslezském kraji směřován do pasivní politiky zaměstnanosti, výjimku představovalo období let 2015-2016 a 2020-2021, kdy se více prostředků vložilo do aktivní politiky zaměstnanosti a do podpory osob se zdravotním postižením. Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti představující podporu v nezaměstnanosti jsou závislé zejména na vývoji trhu práce, proto došlo k enormnímu nárůstu především v letech 2009-2010 v souvislosti s globální hospodářskou recesí, kdy kvůli ztrátě zaměstnání vstupovalo do evidence uchazečů o zaměstnání velké množství osob, jelikož měli nárok na přiznání podpory v nezaměstnanosti. V roce 2009 se průměrný počet uchazečů pobírajících podporu v nezaměstnanosti zvedl o 75,62 % oproti minulému roku na 24 173 osob, následující rok začal počet nadále klesat. Hodnota podpor v nezaměstnanosti je ovlivněna především počtem uchazečů pobírajících podporu v nezaměstnanosti, nejvíce uchazečů s podporou bylo průměrně v okresech Ostrava-město, Karviná a Frýdek-Místek, nejméně naopak v okrese Bruntál. Při porovnání s Ústeckým krajem bylo v Moravskoslezském kraji průměrně o 4 483 uchazečů více.

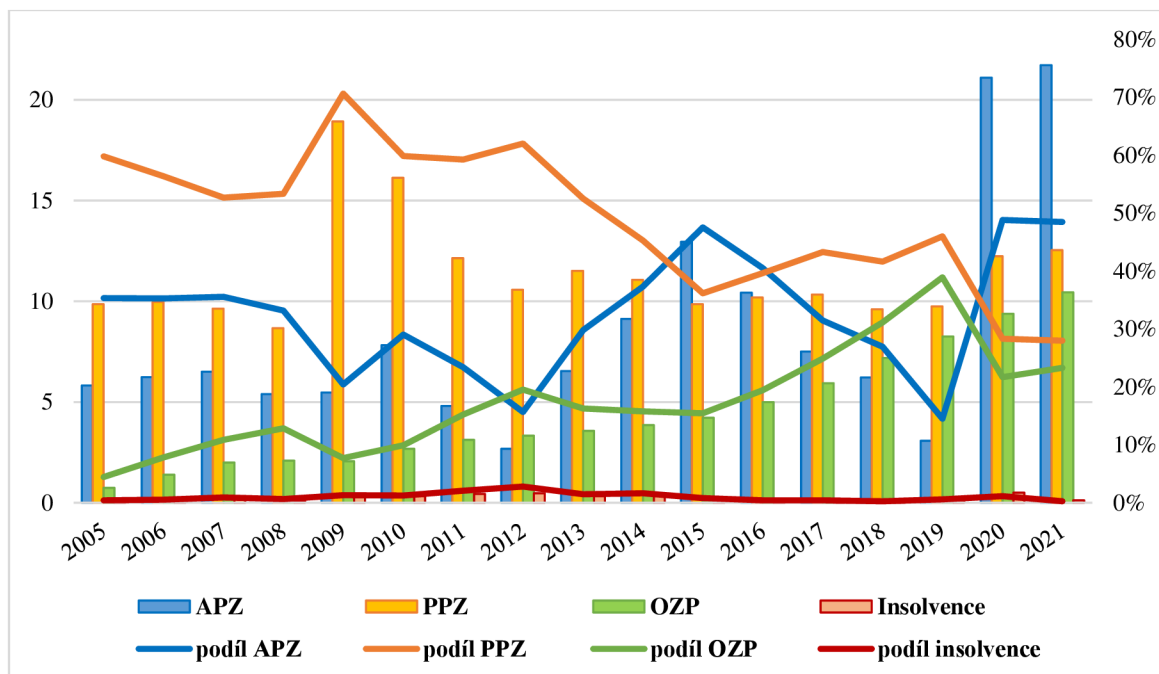
Výdaje na aktivní politiku v období 2005-2021 výrazně oscilovaly, v roce 2013 byl díky Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020 kladen důraz na důležitost aktivní politiky zaměstnanosti a nutnost výdaje na ni navýšit, což se v následujících letech opravdu uskutečnilo. Nicméně od roku 2015 nastal opět pokles, především kvůli nízkému podílu nezaměstnaných vzhledem k zemím EU a celkovému pozitivnímu vývoji na trhu práce, až do roku 2019, kdy podíl AZP činil nejméně za celé období, a to 14,5 %. Přesto by na APZ mělo být nahlíženo jako na preventivní systém činný a neopomíjený i v příznivé době v rámci klesání nezaměstnanosti.

Skoro nepřetržitý růst vykazovaly výdaje na podporu segmentu osob se zdravotním postižením, oproti bazickému roku se finance věnované osobám na chráněném trhu práce v roce 2021 navýšily o 1 328,64 %.

Nejmenší podíl výdajů státní politiky zaměstnanosti tvořily výdaje na podporu v případě insolvence zaměstnavatelů, díky kterým lze ochránit zaměstnance při platební neschopnosti zaměstnavatele, nicméně průměrný podíl výdajů činil pouze 1,0 %, růst výdajů zaznamenaly roky 2009-2012, bezprostředně po vyústění hospodářské krize.

Celkem stát v letech 2005-2021 vynaložil 41,5 miliard korun na politiku zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji, vývoj jednotlivých skutečných výdajů s elementárními charakteristikami znázorňují Přílohy č. 35-38.

Graf 18 Výdaje na PPZ v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - APZ, PPZ, OZP a insolvence v mld. Kč

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

5.3.1 Výdaje nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

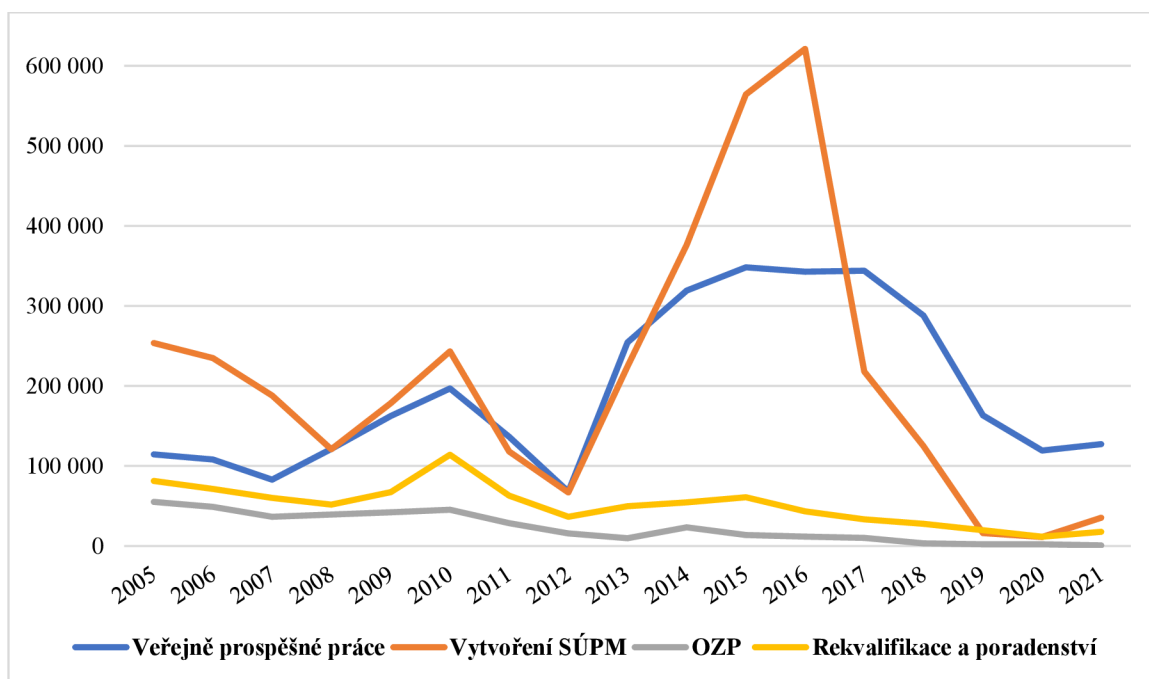
V rámci APZ Úřad práce České republiky disponuje několika nástroji a opatřeními, které vedou ke zvyšování a zkvalitňování zaměstnanosti, jejich základní výčet uvádí Graf 19. Součástí výdajů jsou od roku 2008 i prostředky poskytované z EU. Největší výdaje byly za celou Českou republiku vynaloženy v Moravskoslezském kraji na vytváření společensky účelných pracovních míst, jedná se o skupinu s nízkou návratností do evidence uchazečů o zaměstnání, zejména v případě dlouhodobě nezaměstnaných osob. Právě SÚPM tvořily největší podíl v nárůstu APZ v roce 2015, příčinou byla zdařilá realizace Národního individuálního projektu Vzdělávejte se pro růst! v letech 2012-2015, který se specializoval na podporu tvorby pracovních míst VPP a SÚPM pomocí finančních příspěvků na mzdy včetně pojištění a nových pracovních příležitostí.

Výdaje na podporu veřejně prospěšných prací tvořily druhý největší podíl z APZ Moravskoslezského kraje, nicméně v České republice bylo dlouhodobě nejvíce výdajů na VPP vynaloženo v Ústeckém kraji.

Naopak u výdajů na rekvalifikaci a poradenství a podporu osob se zdravotním postižením došlo v průběhu let k postupnému poklesu, přesto výdaje na rekvalifikaci a poradenství byly v Moravskoslezském kraji největší ze všech krajů České republiky.

V případě podpory OZP výdaje APZ směřovaly zejména na chráněná pracovní místa zřízená zaměstnavateli.

Graf 19 Výdaje ÚP České republiky na nástroje a opatření APZ v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 v tis. Kč

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Podobné složení výdajů zaznamenaly i cílené programy zaměstnanosti, u kterých nastal obrovský nárůst v roce 2020 a 2021, jelikož do nich spadal cílený program Antivirus, jehož výdaje v roce 2020 činili 1 899,11 mil. Kč, ze všech nástrojů APZ nejvíc. Je patrné, že podíl APZ by bez pandemie covid-19 pokračoval v klesání.

5.4 Prognóza vývoje vybraných ukazatelů nezaměstnanosti

Předpověď pro následující 3 období časových řad byla vypočítána pomocí programu Statistica 14 u rizikových skupin mladistvých uchazečů do 19 let, uchazečů bez vzdělání a s neúplným vzděláním, zdravotně postižených uchazečů, starších uchazečů v předdůchodovém věku nad 60 let a u obecné míry nezaměstnanosti. V případě absolventů škol a mladistvých byla predikce určena na budoucích 12 období, jelikož se jednalo o měsíční údaje s přítomností sezónní složky, u čtvrtletních údajů OMN byla predikce vypočtena na následující 5 období. U každé predikované skupiny se zvolil vhodný model podle nejnižší chybové hodnoty M.A.P.E, veškerá podkladová data včetně prognóz a doplňujících údajů uvádí Přílohy č. 39-65.

Na území Moravskoslezského kraje je pravděpodobné, že v průběhu následujícího krátkodobého horizontu v letech 2022-2024 dojde k postupnému snižování celkového počtu nezaměstnaných, vzhledem k pozvolnému ekonomickému růstu způsobeným oživení ekonomiky a trhu práce po pandemii onemocnění covid-19. Stejně tak lze předpokládat nárůst nových volných pracovních míst, jelikož od roku 2016 každoročně narůstal počet aktivních ekonomických subjektů, především fyzické osoby. Nicméně i pro podniky se stává Moravskoslezský kraj atraktivnější, mohlo by tedy vznikat více pracovních míst.

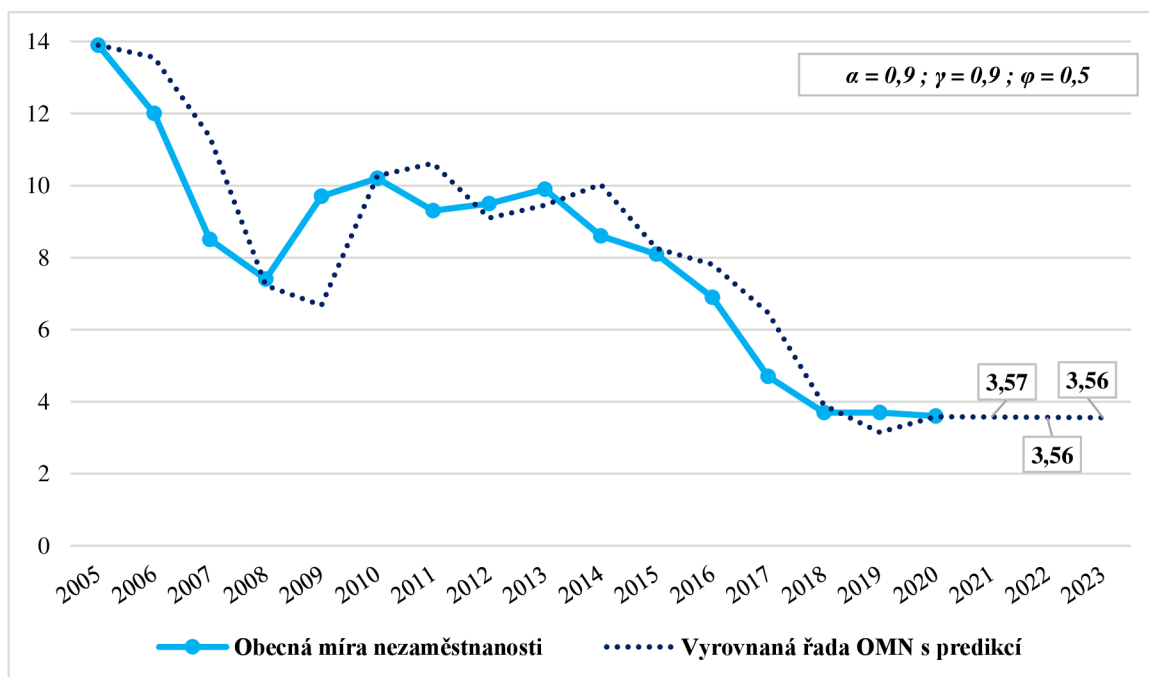
5.4.1 Prognóza vývoje obecné míry nezaměstnanosti

Vývoj obecné míry nezaměstnanosti s predikcí a parametry na následující roky 2021-2023 znázorňuje Graf 20. Nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 12,10 %, zaznamenalo tlumené exponenciální vyrovnávání uvedené v Přílohách č. 53-54, jedná se o model méně vhodný pro dlouhodobou predikci, ale jelikož málo překračuje 10% hranici M.A.P.E., je tento model vhodný použít pro krátkodobější prognózu.

Prognóza je velmi ovlivněna posledními roky časové řady 2018-2020, kdy byla obecná míra nezaměstnanosti nejnižší a skoro neměnná, jelikož exponenciální vyrovnávání zohledňuje především nejnovější údaje časových řad, i v případě predikce přetrvává skoro neměnný trend dle Přílohy č. 55. V roce 2021 by obecná míra nezaměstnanosti měla mírně poklesnout na 3,57 %, v roce 2022-2023 by mělo dojít ke snížení pouze v rámci desetin procent na 3,56 %.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady, 1,42 %, se jedná o velmi dobrý model k predikování, hodnoty uvádí Příloha č. 56.

Graf 20 Prognóza vývoje roční obecné míry nezaměstnanosti na roky 2022-2024

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

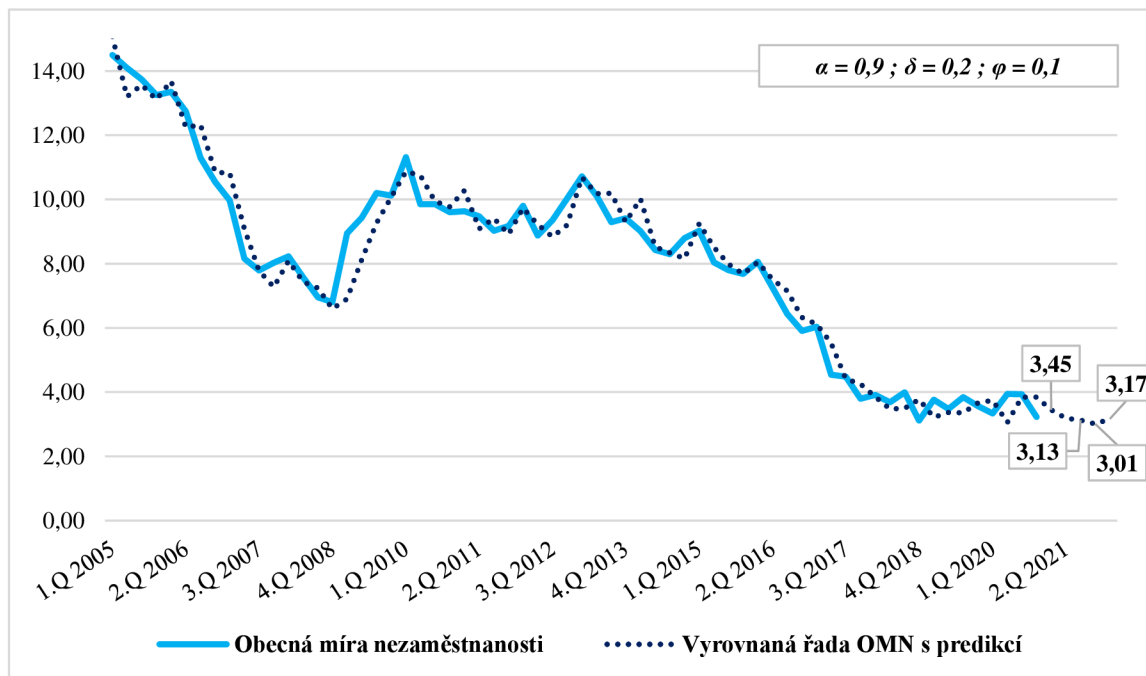
V případě ukazatele obecná míra nezaměstnanosti byl zkoumán vývoj také ve čtvrtletních údajích za účelem sledování sezónnosti, kterou je u nezaměstnanosti významné sledovat, vývoj s predikcí na dalších 5 čtvrtletí znázorňuje Graf 21. Jelikož byla v časové řadě zjištěna sezónní složka, bylo možné provést exponenciální vyrovnávání se sezónní komponentou viz Příloha č. 61 a 65. Nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 6,27 %, zaznamenalo trojitě exponenciální vyrovnávání – multiplikativní varianta, model je vhodný k predikování.

V prvním čtvrtletí roku 2021 by obecná míra nezaměstnanosti měla mírně vzrůst na 3,45 %, a až do čtvrtého čtvrtletí by klesala, a pak začátkem roku by měla opět vzrůst na 3,17 %, nicméně predikce je vzhledem k minulosti velmi pozitivní – nízká obecná míra nezaměstnanosti, predikci uvádí Příloha č. 62. Sezónní faktory dle Přílohy č. 64 potvrzují opakující se působení sezónních výkyvů, v prvním čtvrtletí obecná míra nezaměstnanosti roste, jelikož zimní období utlumuje práce v zemědělství, stavebnictví i v cestovním ruchu, naopak počátkem druhého čtvrtletí začíná obecná míra nezaměstnanosti klesat.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady o 4 období, 10,56 %, se jedná o model méně vhodný pro dlouhodobou predikci, viz Příloha č. 63, ale jelikož pouze velmi

málo překračuje 10% hranici M.A.P.E., je tento model vhodný použit pro krátkodobější prognózu.

Graf 21 Čtvrtletní prognóza vývoje obecné míry nezaměstnanosti na období 2021-2022

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

5.4.2 Prognóza vývoje rizikových skupin

Prognóza vývoje UoZ – osoby se zdravotním postižením

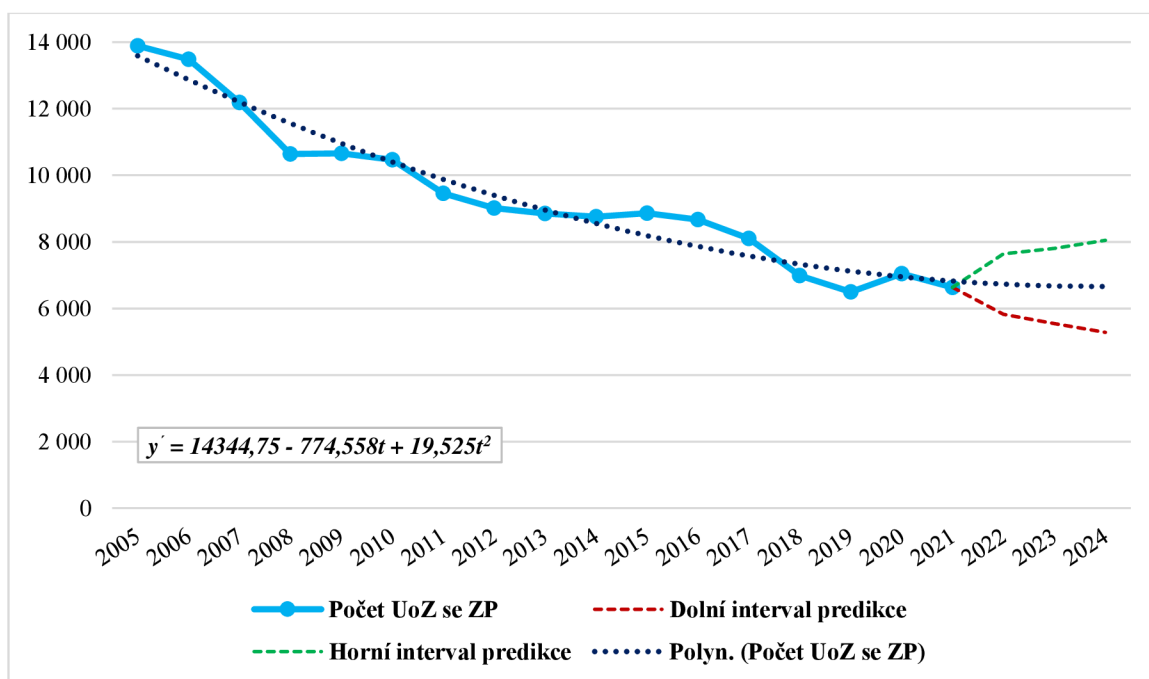
Vývoj počtu nezaměstnaných osob se zdravotním postižením s tříletou predikcí na následující roky 2022-2024 znázorňuje Graf 22, nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 4,31 %, vykázala polynomičká trendová funkce 2. stupně, jejíž tvar a přesný zápis zachycuje Graf 22, statistická významnost byla prokázána u všech parametrů vybrané funkce. Podle nízké hodnoty střední absolutní procentuální chyby se jedná o velmi dobrý model k predikování podle Přílohy č. 39.

Za předpokladu stejných vývojových tendencí byla vypočtena bodová a intervalová předpověď pro rok 2022, při které by bylo v evidenci ÚP 6 728 nezaměstnaných OZP, v roce 2023 by to bylo 6 676 OZP a v roce 2024 by poklesly na 6 663 evidovaných OZP, což představuje pozitivní predikci, přestože rok 2022 lze podle predikce očekávat opět navýšení počtu UoZ se zdravotním postižením, pravděpodobně kvůli doznívající pandemické krizi, následující roky by mělo dojít k postupnému snižování. Ačkoliv je odhad přesnější, skoro

nikdy nebývá 100%, vzhledem k neustálému působení náhodných vlivů, proto se obvykle k bodovému odhadu zjišťuje i intervalový odhad, který uvádí Příloha č. 40, odhad parametrů v něm leží s pravděpodobností 95 %.

K hodnocení přesnosti předpovědi se využila průměrná relativní chyba prognózy, podle zkonstruovaných pseudoprognóz, kdy se referenční období zkrátilo o 3 období. Nová hodnota M.A.P.E. vyšla 8,86 %, podle průměrné relativní chyby, uvedené v Příloze č. 41, se jedná o dostatečně kvalitní model pro predikci vývoje sledovaného ukazatele do dalších let.

Graf 22 Prognóza vývoje UoZ – osoby zdravotně postižené na roky 2022-2024

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Prognóza vývoje osob ve věku nad 60 let

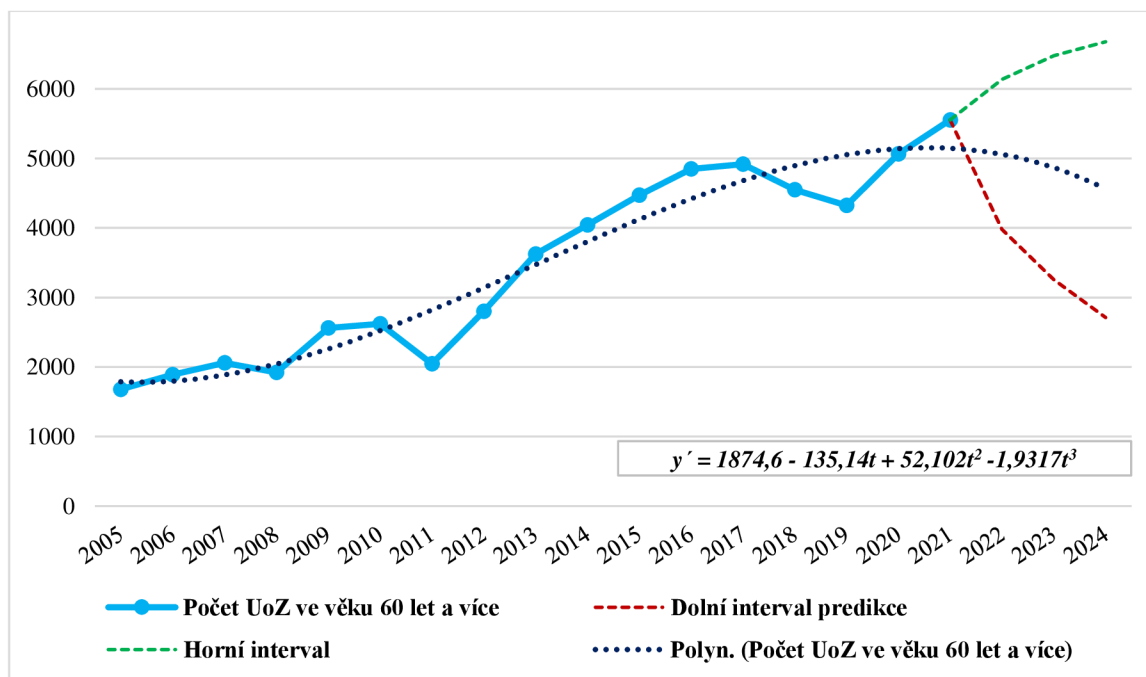
Vývoj počtu nezaměstnaných osob ve věku nad 60 let s tříletou predikcí na následující roky 2022-2024 znázorňuje Graf 23, nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 8,43 %, vykazala polynomická trendová funkce 3. stupně, jejíž tvar a přesný zápis zachycuje Graf 23. Podmínka velikosti střední absolutní procentuální chyby je splněna, jedná se o dobrý model pro predikování viz Příloha č. 42.

Za předpokladu stejných vývojových tendencí byla vypočtena bodová a intervalová předpověď pro rok 2022, v evidenci by mělo být 5 057 nezaměstnaných osob ve věku 60 let a více, v roce 2023 by to bylo 4 866 a v roce 2024 by evidované osoby od 60 let poklesly na 4 694 viz Příloha č. 43, což představuje velmi pozitivní predikci, jelikož zjištěné hodnoty

značí poměrně velký pokles UoZ z řad starších osob, jednalo by se o nejdéle klesající období v kuse za celé sledované období. Pokles může být zapříčiněn předčasným důchodem, kdy pro vstup do něj je právě 60. rok života.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady, 10,62 %, se jedná o model méně vhodný pro dlouhodobou predikci, ale jelikož pouze velmi málo překračuje 10% hranici M.A.P.E., je tento model vhodný použit pro krátkodobější prognózu podle Přílohy č. 44.

Graf 23 Prognóza vývoje UoZ – osoby ve věku nad 60 let na roky 2022-2024

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Prognóza vývoje osob bez vzdělání a s neúplným vzděláním

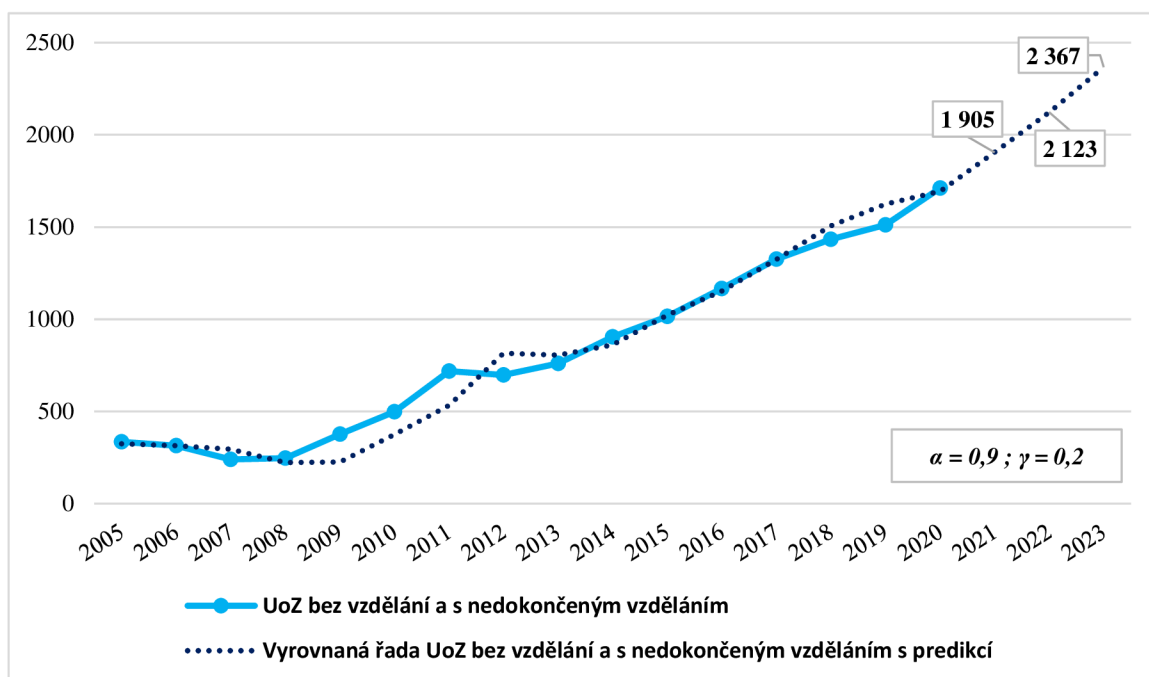
Vývoj počtu nezaměstnaných osob, které nemají žádné vzdělání a nedokončené vzdělání, s tříletou predikcí a parametry na následující roky 2021-2023 znázorňuje Graf 24. Nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 10,61 %, zaznamenalo trojitě Brownovo exponenciální vyrovnávání viz Přílohy č. 49-50, jedná se o model na hranici podmínky a lze ho považovat za dobrý, je vhodnější pro krátkodobé predikování.

Prognóza není příliš pozitivní, každý rok by měl počet nezaměstnaných osob bez vzdělání růst, v roce 2021 by evidence ÚP měla mít 1 905 osob, v roce 2022 by měl počet stoupnout na 2 123 a překoná tak doposud nepřekročenou hranici 2 000 osob, poslední

predikovaný rok 2023 by měl počet nezaměstnaných bez vzdělání dle predikce činit 2 367 dle Přílohy č. 51.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady, 10,78 %, uvedené v Příloze č. 52, se jedná o model méně vhodný pro dlouhodobou predikci, ale jelikož pouze velmi málo překračuje 10% hranici M.A.P.E., je tento model vhodný použit pro krátkodobější prognózu.

Graf 24 Prognóza vývoje UoZ – osoby bez vzdělání a s neúplným vzděláním na roky 2021-2023

Zdroj: MPSV, 2021, vlastní zpracování

Prognóza vývoje osob ve věku do 19 let

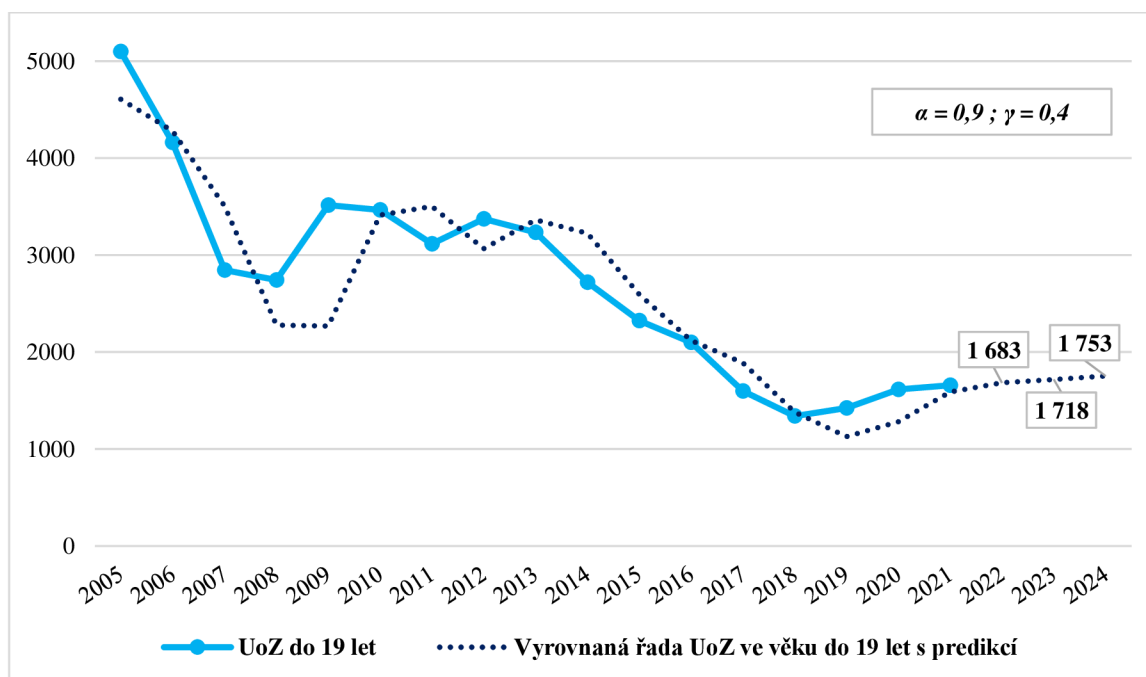
Vývoj počtu nezaměstnaných osob do 19 let s tříletou predikcí a parametry na následující roky 2022-2024 znázorňuje Graf 25. Nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 12,54 %, zaznamenalo trojité Brownovo exponenciální vyrovňávání v Přílohách č. 45-46, jedná se o model méně vhodný pro dlouhodobou predikci, ale jelikož málo překračuje 10% hranici M.A.P.E., je tento model vhodný použit pro krátkodobější prognózu.

Prognóza není příliš pozitivní ani v případě UoZ do 19 let, každý rok by měl počet mladých nezaměstnaných osob zvyšovat o několik desítek osob, v roce 2021 by evidence ÚP měla mít 1 683 osob, v roce 2022 by měl počet stoupnout na 1 718 a poslední

predikovaný rok 2023 by měl počet nezaměstnaných do 19 let podle predikce v Příloze č. 47 činit 1 753.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady, 29,75 %, v Příloze č. 48, se nejedná o model příliš vhodný pro predikci, příčinou může být příliš vysoká variabilita modelu.

Graf 25 Prognóza vývoje UoZ – osoby ve věku do 19 let na roky 2022-2024

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Prognóza vývoje absolventů škol a mladistvých

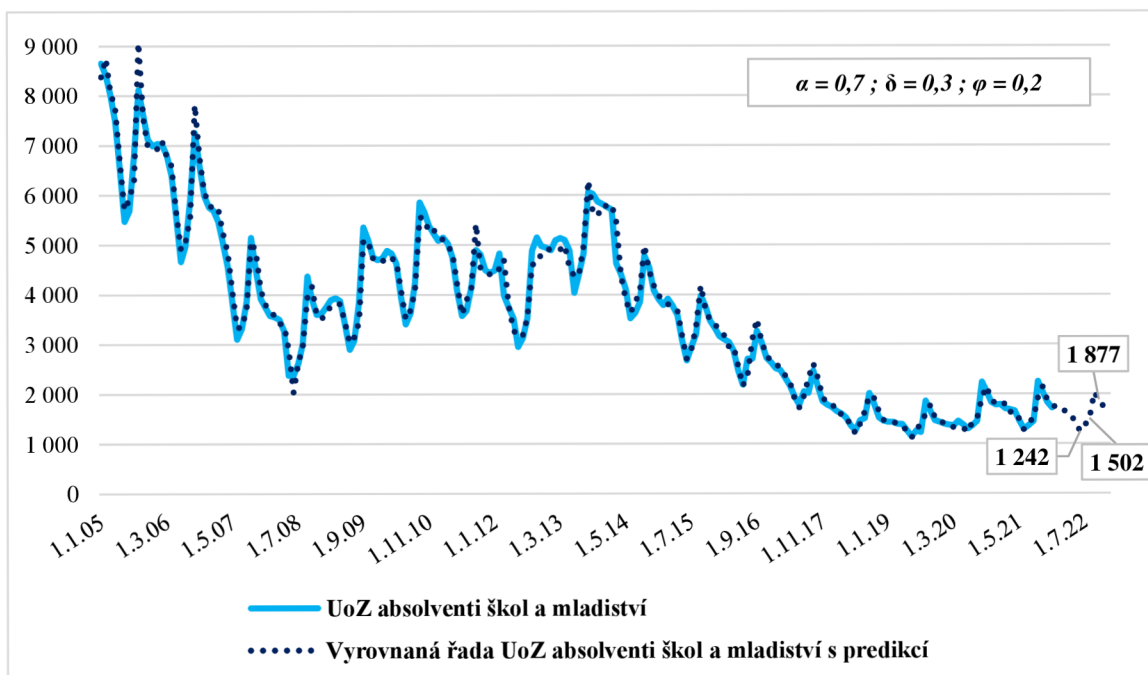
Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých s predikcí a parametry na následujících 12 měsících roku 2022 znázorňuje Graf 26. Nejnižší možnou chybovou hodnotu M.A.P.E., 3,87 %, zaznamenalo tlumené exponenciální vyrovňování v Příloze č. 57, jedná se o model velmi vhodný pro predikci.

U nezaměstnanosti lze snadno sledovat sezónní působení, typicky ve stavebnictví, zemědělství a lesnictví, především v okresech Opava a Bruntál. Do evidence úřadu práce přicházejí noví absolventi škol zpravidla po skončení letních prázdninových měsíců, důkazem jsou sezónní faktory uvedené v Příloze č. 58, zejména v září dochází k velkému nárůstu, jelikož se absolventi škol evidují na úřad práce po oficiálním uplynutí statusu studenta, naopak největší pokles počtu UoZ absolventů škol a mladistvých bývá podle

sezónních faktorů zaznamenán od května do srpna, kdy je hojnost krátkodobých letních brigád největší.

Podle průměrné relativní chyby u zkrácené časové řady o 6 období, 2,17 %, je model velmi vhodný pro predikování, viz Příloha č. 60

Graf 26 Měsíční prognóza vývoje UoZ – absolventi škol a mladiství na rok 2022

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

6 Zhodnocení a doporučení

Na základě provedených analýz vývoje nezaměstnanosti rizikových skupin na trhu práce v Moravskoslezském kraji je možné stanovit určitá doporučení a návrhy, které by mohly vést ke zvýšení jejich zaměstnanosti. Přestože pozitivní ekonomický růst v posledních 10 letech způsobil snižování nezaměstnanosti ve všech krajích České republiky, Moravskoslezský kraj výrazně zaostává a ohrožené osoby na trhu práce tvoří výrazný podíl z uchazečů o zaměstnání.

Pro Moravskoslezský kraj je typické, že se zde nachází mnoho jedinců, kteří dlouhodobě využívají stávající systém sociálních podpor. Pobírání sociálních podpor se pro mnoho občanů jeví jako výhodnější než oficiální práce, jelikož u nekvalifikovaných osob finanční podpora často dosahuje výše blízké minimální mzdy. Mnoho uchazečů je cíleně registrováno, ačkoliv vykonávají práci tzv. na černo, omezení pro ně často způsobuje velké zadlužení. Problém zneužívání sociálních dávek je celorepublikový a je potřeba ho nepřehlížet. Vzhledem k rostoucí minimální mzdě, by mohlo být více uchazečů motivováno k aktivnímu zařazení se na trh práce, nicméně bez snížení sociální podpory, je nejvhodnějším řešením zvýšení individuálního přístupu k uchazečům. Je patrné, že cesta k nalezení pracovního uplatnění těžko zaměstnavatelných osob vede přes iniciativní činnost aktivní politiky zaměstnanosti v kraji. Největší potencial je spatřován v rekvalifikaci uchazečů vzhledem k potřebám trhu práce, vytváření společensky účelných pracovních míst, veřejně prospěšných pracích a poradenské činnosti, nicméně každý okres Moravskoslezského kraje je odlišný a je třeba k nim i tak přistupovat.

V případě **absolventů škol a mladistvých osob** by nedostatečnou praxí a pracovní návyky mohly vyřešit začátečnické juniorské pozice, trainee programy a stáže u firem. Jelikož mnoho absolventů škol a mladistvých nenachází uplatnění kvůli svému oboru a zaměření, které nemá v konkrétní oblasti uplatnění, je vhodným způsobem pro přiblížení se potřebám trhu rekvalifikace. Nejideálnějším východiskem je, aby znalosti získané při vzdělání a studované obory odpovídaly požadavkům trhu práce, k tomu je nutná úzká spolupráce mezi školami a ÚP. Nejdůležitější je u této skupiny, co nejrychlejší nástup a návrat do pracovního života k předcházení dlouhodobé nezaměstnanosti.

U **osob bez vzdělání** by nejlepším přístupem bylo předcházet jejich odchodu ze škol, je proto nutná zvýšená spolupráce mezi školami a ÚP, také podněcovat žáky během studia a podporovat vztah a přístup ke vzdělání. Pokud by se uchazeči nechtěli vrátit do školy,

mohly by jim být poskytnuty přínosné vzdělávací programy v oblasti cizích jazyků, počítačových dovedností a administrativních schopností, které by mohly zaměstnavatele zaujmout.

Osoby starající se o dítě do 15 let, kde naprostou většinu tvoří ženy, nejsou pro zaměstnavatele často atraktivní kvůli dlouhodobě trvajícím pracovnímu výpadku a nedisponují takovou časovou flexibilitou, jakou zaměstnavatelé očekávají. Za jednoduché východisko lze považovat zkrácený či částečný úvazek upravený individuálně dle potřeb a znalostí uchazečů a sdílená pracovní místa. Pokud je to v rámci pozice možné, jde za řešení považovat i využívání práce z domova, které se během pandemie covid-19 prokázalo jako realizovatelné u mnoha zaměstnání. Menší časová flexibilita úzce souvisí i s nedostatečným množstvím mateřských školek, jeslí a družin.

Pro **osoby zdravotně postižené** bývá nalezení pracovního uplatnění velmi těžké, současné rychle se rozvíjející podniky upřednostňují zejména vysoce produktivní pracovníky. Pro osoby se zdravotním postižením jsou proto nejvhodnější chráněné dílny, nicméně těch je velký nedostatek nebo bývají obsazené. Nejlepším východiskem se jeví zřizování speciálních pracovních míst. Je proto nutné, aby ÚP více prosazoval povědomí o možnosti zaměstnávat OZP mezi zaměstnavateli. Velkou motivaci pro zaměstnavatele představují zejména výhody typu daňových úlev a dotace na pozici, ke zvýšení motivace by mohlo přispět zvýšení příspěvku na zřízení míst a zjednodušení podmínek pro vznik pracovních míst.

Osoby v předdůchodovém věku se v očích zaměstnavatelů jeví jako hůře přizpůsobivé novým technologiím a ohrožené kvůli onemocněním a limitům způsobené věkem. Přínosným nástrojem pro tuto skupinu je rozšíření rekvalifikačních kurzů z důvodu měnících se potřeb trhu. ÚP by se měl snažit o spolupráci s podniky o vytvoření alespoň polovičních úvazků či brigád.

Na **dlouhodobě nezaměstnané** je pohlíženo jako na nejrizikovější skupinu, jelikož ztrácejí pracovní návyky, znalosti a motivaci k hledání si práce, začlenit je zpátky na pracovní trh bývá velmi obtížné až nemožné, protože většina těchto osob si práci ani najít nechce. V tom případě by mohlo být částečným východiskem zvýšený kontakt a komunikace s uchazeči a usilovný individuální přístup ve formě poradenské činnosti. Nicméně důležité je dlouhodobé nezaměstnanosti především předcházet.

7 Závěr

Diplomová práce se zabývala analýzou dynamiky vývoje nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji se zaměřením na rizikové skupiny uchazečů v letech 2005-2021 a případnými možnostmi jejího snižování. Analyzovány byly osoby bez vzdělání včetně nedokončeného vzdělání, absolventi škol a mladiství, osoby pečující o dítě do 15 let, osoby zdravotně postižené a osoby v předdůchodovém věku, tyto skupiny osob potřebují kvůli svým pracovním omezením zvýšenou pozornost ze strany Úřadu práce a dalších institucí. Při zpracování bylo využito dat zejména z dostupných zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí, Českého statistického úřadu a Úřadu práce Moravskoslezského kraje.

Vývoj nezaměstnanosti je úzce spjat s vývojem ekonomiky státu, která se vyvíjí v určitých cyklických fázích, důkazem toho byla hospodářská krize v roce 2008, jejíž nepříznivé následky trvaly až do roku 2013, krize zapříčinila velký růst nezaměstnanosti u všech sledovaných skupin a ukazatelů ihned po jejím vypuknutí. Znovuoživení ekonomiky se odrazilo mimo jiné i v kontinuálním snižování nezaměstnanosti, které přerušilo až vypuknutí pandemie covid-19 v roce 2020, kdy došlo opět k nárůstu nezaměstnanosti.

Podíl nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji dlouhodobě dosahuje nevyšších hodnot v rámci celé České republiky, příčiny souvisí s historickým zaměřením regionu na těžký průmysl, který byl postupně utlumen, nicméně nedošlo k dostatečnému nahrazení novými pracovními příležitostmi. Situaci nepřispívá ani stárnutí populace a odliv mladých a kvalifikovaných osob z kraje za lepšími pracovními a platovými podmínkami. V současné době nabízí nejvíce pracovních příležitostí zejména zpracovatelský průmysl, kromě dělnických, technických a řemeslných profesí přetrvává zvýšený zájem o pracovníky IT oborů, lékaře a strojní inženýry, kterých je v kraji ale výrazný nedostatek.

Nejprve byl zkoumán vývoj obecné míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob ve srovnání s Českou republikou. Uplatnění uchazečů na konkurenčním trhu práce ovlivňují i faktory jako věk, pohlaví, dosažené vzdělání a délka evidence uchazeče. Největší ohrožení pro kraj představuje velký podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob (12 měsíců a více) a osoby s pouze základním vzděláním a bez vzdělání.

Na základě výsledků analýzy nezaměstnaných rizikových skupin lze konstatovat, že nejohroženější rostoucí skupinou jsou osoby bez vzdělání včetně nedokončeného vzdělání, jejich průměrné tempo růstu bylo 11,46 %. Z pohledu zaměstnavatelů nemají dostatečnou kvalifikaci a své uplatnění hledají velmi těžko. Velké zastoupení mají v Moravskoslezském

kraji osoby zdravotně postižené, jejich počet se pohyboval v intervalu 9,84 % – 18,52 %. V případě osob v předdůchodovém věku a žen pečující o dítě do 15 let je spatřován velký potenciál, jelikož pracovat chtějí, ale pro zaměstnavatele nejsou atraktivní. Největší pozornost by měla být věnována skupině absolventů škol a mladistvým, jelikož se nacházejí na počátku pracovního života a utvářejí si své pracovní návyky, zároveň představují ekonomicky aktivní budoucnost kraje. Absolventi škol a mladiství tvořili průměrně 5,25 % uchazečů, jejich nezaměstnanost spočívá zejména v nedostatku praxe a jejich zaměření nevyhovuje potřebám trhu.

K predikci vývoje obecné míry nezaměstnanosti a vybraných rizikových skupin byla využita nejnižší hodnota M.A.P.E., rozhodnutí probíhalo mezi exponenciálním vyrovnáváním a vhodně zvolenou trendovou funkcí. Obecná míra nezaměstnanosti by měla podle modelu tlumeného exponenciálního vyrovnávání (M.A.P.E. 12,10 %) velmi pomalu klesat, pro roky 2021-2023 by měla poklesnout až na 3,56 %. Pozitivní prognózu představuje skupina OZP, polynomičká trendová funkce (M.A.P.E. 4,31 %) vykazovala klesající budoucí bodový odhad v letech 2022-2024 na 6 728, 6 676 a 6 663 evidovaných OZP. Stejně pozitivní se jeví budoucí vývoj pro osoby nad 60 let, u kterých se dle bodového odhadu polynomičké trendové funkce (M.A.P.E. 8,43 %), sníží evidované počty v letech 2022-2024 na 5 057, 4 866 a 4 694 osob. Nadále rostoucí počet nezaměstnaných budou podle predikce trojitého Brownova exponenciálního vyrovnávání vykazovat mladiství do 19 let a osoby bez vzdělání včetně nedokončeného. Prognóza pro osoby bez vzdělání (M.A.P.E. 10,61 %) ukázala v období 2021-2023 rostoucí tendenci na 1 905, 2 123 a 2 367 nezaměstnaných v evidenci Úřadu práce. Predikce pro osoby do 19 let (M.A.P.E. 12,54 %) ukázala v období 2021-2023 rostoucí tendenci v řádu desítek osob 1 683, 1 718 a 1 753, jako jediná ze skupin není predikce podle provedené pseudoprognózy vhodná, jelikož průměrná relativní chyba prognózy činí 29,75 %.

Sezónnost je výrazná zejména pro skupinu absolventů škol a mladistvých, predikce pomocí tlumeného exponenciálního vyrovnávání (M.A.P.E. 3,87 %) na dalších 12 měsících roku 2022 potvrdila nadále klesající tendenci skupiny. Zatímco v červnu 2022 by počet uchazečů měl činit 1 242 osob díky využívání sezónních prací v zemědělství a stavebnictví, v září se počet opět typicky zvýší na 2 018 uchazečů.

Návrhy a doporučení na snižování nezaměstnanosti rizikových skupin jsou založeny především na rekvalifikaci uchazečů a na tvorbě nových pracovních míst vytvořených pro

specifické potřeby rizikových skupin v rámci iniciativní aktivní politiky zaměstnanosti, důležitá je ovšem spolupráce mezi různými subjekty, jako školy, zaměstnavatelé a ÚP. Rekvalifikace je nezbytná u uchazečů jejichž nízká kvalifikace neodpovídá požadavkům na trhu práce, zatímco nová pracovní místa využijí zejména osoby zdravotně postižené kvůli specifickým potřebám. Je nutné zejména soustavně motivovat a přesvědčovat zaměstnavatele k vytváření nových pracovních příležitostí.

Situace na trhu práce v Moravskoslezském kraji se neustále zlepšuje, nicméně ohroženými okresy přetrvávají zejména Karviná, Ostrava-město a Bruntál. Je proto nezbytně nutné, aby se stát i kraj snažil o zkvalitnění pracovního života občanů a motivoval občany již během studia před samotným vstupem na trh práce, a o zatraktivnění Moravskoslezského kraje pro obyvatele i potenciální zaměstnavatele.

8 Seznam použitých zdrojů

ANÝŽOVÁ, P., VEČERNÍK, J. *Vzdělání, dovednosti a mobilita – Zaměstnání a trh práce v České republice a evropských zemích*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4294-9.

ARLT, J., ARTLOVÁ, M. *Ekonomické časové řady*. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-85-6.

BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomika evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4568-8.

BLANCHFLOWER, D. G. *Not working: where have all the good jobs gone?* Princeton: Princeton University Press, 2019. ISBN 978-0-691-18124-0.

BLATNÁ, D. *Metody statistické analýzy*. Vyd. 3. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2008. ISBN 978-80-7265-129-0.

BUCHTOVÁ, B., ŠMAJS, J., BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*. 2. vyd., přeprac. a aktualiz. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

DOUBRAVOVÁ, D. a kol. *Jak překonat problém nezaměstnanosti mládeže: dobrá praxe z ČR a Velké Británie*. Praha: Schola Empirica, 2014. ISBN 978-80-905748-0-9.

DUFEK, J., SOMERLÍKOVÁ, K. *Vzdělanost obyvatel a nezaměstnanost v zemích Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-860-8.

DURDISOVÁ, J. a kol. *Sociální politika v ekonomické praxi: (vybrané problémy)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN:80-245-0850-8.

DUŠEK, J. a kol. *Nezaměstnanost a determinanty trhu práce v podmínkách moderních evropských ekonomik*. České Budějovice: Studia, Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2017. ISBN 978-80-7556-023-0.

DUŠEK, J. a kol. *Zaměstnanost a trh práce – Česko-slovenské zkušenosti*. České Budějovice: Studia, Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú. 2016. ISBN 978-80-7556-013-1.

GRUDZIŇSKÁ, A. *Nezaměstnanost a její psychologické dopady na osoby se zdravotním postižením*. 1. vyd. České Budějovice: Nová Forma, 2012. ISBN 978-80-7453-214-6.

HINDLS, R. *Statistika v ekonomii*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2018. ISBN 978-80-88260-09-7.

HINDLS, R., ILJA N., HRONOVÁ S. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-7261-013-9.

HOLUB, M., ŠLAPÁK, M. *Analýza české veřejné správy v "okolí" českého penzijního systému: rodinná politika, zdravotní péče, dlouhodobá péče, bydlení, nezaměstnanost a sociální podpora, jejich propojení s důchodovým systémem*. 1. vydání. Praha: VÚPSV, v.v.i., 2017. 978-80-7416-248-0.

CHMURA, M. *Nezaměstnanost jako ekonomický a sociální problém – edukační východiska z nezaměstnanosti*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2016. ISBN 978-80-7464-858-8.

KACZOR, P. *Sociální politika a sociální systém ČR*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2015. ISBN 978-80-245-2096-4.

KACZOR, P. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN:978-80-245-1930-2.

KREBS, V. *Sociální politika*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.

MAITAH, M. *Unemployment and foreign direct investments in the Czech Republic*. 1. vyd. Praha: Central Bohemia University, 2014. ISBN 978-80-905536-7-5.

MARUŠKA, Z. *Nenechte si líbit nezaměstnanost!: hospodářská krize a nezaměstnanost jsou odstranitelné*. Olomouc: Z. Maruška, 2012. ISBN 978-80-260-2443-9.

PALÍŠKOVÁ, M. *Trh práce v Evropské unii*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2014. ISBN 978-80-7400-270-0.

PAVELKA, T. a kol. *Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice*. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2011. ISBN 978-80-86175-76-8.

PETRÁŠEK, J. *Sociální politika*. 2. vyd., dopl. a rozš. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-033-4.

POŠTA, V., MACÁKOVÁ, L., PAVELKA, T. *Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR*. Vydání 1. Praha: Management Press, 2015. ISBN:978-80-7261-296-3.

PRAŽSKÁ ŠKOLA ALTERNATIV (PROJEKT). *Kdo zneužívá sociální dávky?: privatizace státu: dopady škrtů v sociální oblasti: Pražská škola alternativ - sborník 04*. Praha: Ekumenická akademie Praha, 2012. ISBN 978-80-904405-9-3.

RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R., VYHLÍDAL, J. *Nezaměstnanost cizinců v České republice*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2013. ISBN 978-80-7416-125-4.

SILNÁ, K. a kol. *Politici selhali – na řadě je veřejnost: [globální vývoj v oblasti vymýcení chudoby a genderové nespravedlnosti 2013]*. Praha: Ekumenická akademie Praha, 2013. 71 s. ISBN 978-80-87661-04-8.

SIROVÁTKA, T., ŠIMÍKOVÁ, I. *Politika zaměstnanosti a další opatření na trhu práce v dlouhodobé perspektivě a v průběhu krize*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2013. ISBN 978-80-7416-114-8.

ŠAFRÁNEK, L. *Nezaměstnanost: jak ji neznáme a jak jí čelit*. Praha: Orego, 2011. ISBN 978-80-87528-03-7.

ŠEBESTÍKOVÁ, V., BERAN, V. *Daňová a sociální optimalizace ve vztahu k nezaměstnanosti v České republice*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. ISBN 978-80-248-2938-8.

TULEJA, P., NEZVAL, P., MAJEROVÁ, I. *Základy makroekonomie*. Praha: BIZBOOKS, 2012. ISBN 978-80-265-0007-0.

Internetové zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE – územní srovnání* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=afd33c80>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Mapy a kartogramy* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xt/mapy_a_kartogramy_kraj

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obecná míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti a krajích – roční průměr* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-10-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=57957826>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=00ffa0e5>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-10-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=ed178a7d>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=cdc26b14>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní údaje o stavu a pohybu obyvatel* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-09-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=74890426>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. Praha, 2012 [cit. 2021-09-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107.

EVROPSKÁ KOMISE. *Employment, Social Affairs & Inclusion* [online]. Brusel, 2018 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=9114&furtherNews=yes>.

EVROPSKÁ KOMISE. *Priority Evropské komise* [online]. Brusel, 2019 [cit. 2021-10-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_cs.

EVROPSKÁ KOMISE. *Strategy for the rights of persons with disabilities 2021-2030* [online]. Brusel, 2021 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3e1e2228-7c97-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en>.

EVROPSKÁ KOMISE. *SURE* [online]. Brusel, 2020 [cit. 2021-08-12]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/sure_factsheet.pdf.

EVROPSKÁ RADA. *Sociální summit v Portu, 7. května 2021* [online]. Brusel, 2021 [cit. 2021-08-01]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2021/05/07/social-summit/>.

KUDRNA, L. *Sociální problematika související s nezaměstnaností absolventů škol (se zaměřením na strategie nezaměstnaných absolventů škol)*. Praha, 2006 [cit. 2021-10-01]. Dostupné z: <file:///C:/Users/recepce/Downloads/kudrna-leos-2006.pdf>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Aktuální znění vybraných právních předpisů* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/aktualni-zneni>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/struktura-uchazecu>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Struktura uchazečů a volných míst* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace10>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Uchazeči a volná místa* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace3>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výdaje na státní politiku zaměstnanosti* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-01-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/vydaje-na-statni-politiku-zamestnanosti>

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje pro období 2019-2027* [online]. Ostrava, 2019 [cit. 2021-09-25]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cs/temata/cestovni_ruch/strategie-rozvoje-moravskoslezskeho-kraje-2019_2027-1291/.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *VIZE 2030* [online]. Ostrava, 2021 [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: https://www.msk.cz/assets/kraj/zivot_v_kraji/vize-2030_1.pdf.

NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND, O.P.S. *Iniciativa práce 4.0. Studie* [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-09-01]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/studie_iniciativa_prace_4.0.pdf/62c5d975-d835-4399-e26b-d5fbb6dca948.

ODBOR TRHU PRÁCE A PODPORY VÝZKUMU A VÝVOJE. *Strategický rámeček politiky zaměstnanosti do roku 2030* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-08-22]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1357303/SRPZ_2030.pdf/148b2fc5-d7a6-f9c7-cc50-13b52a62e86e.

POŠTA, V. *NAIRU a přirozená míra nezaměstnanosti – teoretický pohled* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2008 [cit. 2021-08-22]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/en/about-ministry/research/2008/the-nairu-and-the-natural-rate-of-unempl-36564>

VOJTĚCH, J., ZAHRADNÍČKOVÁ, K., NOVOTNÁ, H. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním - 2020* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-09-25]. Dostupné z: https://www.nidv.cz/images/npublications/publications/files/1604073752_Nezam%C4%9Bstnanost%20absolvent%C5%AF%202020.pdf.

9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1 Administrativní rozdělení Moravskoslezského kraje k 1.1.2020.....	40
Obrázek 2 Přehled počtu obyvatel dle územního rozdělení k 1.1.2020	42

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji v letech 2005, 2010, 2015 a 2020 k 31.12.....	45
---	----

Seznam grafů

Graf 1 Situace na trhu výrobků a služeb ve vazbě na trh práce a NAIRU	26
Graf 2 Pohyby obyvatelstva v Moravskoslezském kraji v letech 2016-2020 (v p. osob) ...	41
Graf 3 Počet nezaměstnaných v okresech Moravskoslezského kraje k 31.12.2020.....	44
Graf 4 Obecná míra nezaměstnanosti v krajích České republiky k 31.12.2020 (v %).....	44
Graf 5 Obecná míra nezaměstnanosti v České republice a Moravskoslezském kraji v letech 2005-2020 (v %)	48
Graf 6 Podíl nezaměstnaných osob v České republice a Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - ženy a muži (v %)	50
Graf 7 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - celkem a s nárokem na podporu v nezaměstnanosti.....	52
Graf 8 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 – celkem, dosažitelní, ženy a muži.....	53
Graf 9 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - podle délky evidence	54
Graf 10 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - podle věku ..	57
Graf 11 UoZ v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021 - podle dosaženého vzdělání	59
Graf 12 Absolventi a mladiství v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje k 31.3., k 30.9. a k 31.12. v letech 2005-2021.....	62
Graf 13 UoZ – absolventi škol a mladiství v okresech Moravskoslezského kraje na 1000 obyvatel v letech 2005-2020.....	63
Graf 14 UoZ – osoby se zdravotním postižením v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje k 31.12. v letech 2005-2021.....	64
Graf 15 UoZ – osoby starajících se o děti do 15 let v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021.....	66

Graf 16 UoZ – osoby v předdůchodovém věku v evidenci ÚP Moravskoslezského kraje v letech 2005-2021	67
Graf 17 Pracovní místa v evidenci ÚP MSK v letech 2005-2021 - celkem, absolventi, OZP a UoZ na 1 VPM	68
Graf 18 Výdaje na PPZ v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 - APZ, PPZ, OZP a insolvence v mld. Kč.....	70
Graf 19 Výdaje ÚP České republiky na nástroje a opatření APZ v Moravskoslezském kraji v letech 2005-2021 v tis. Kč	71
Graf 20 Prognóza vývoje roční obecné míry nezaměstnanosti na roky 2022-2024	73
Graf 21 Čtvrtletní prognóza vývoje obecné míry nezaměstnanosti na období 2021-2022..	74
Graf 22 Prognóza vývoje UoZ – osoby zdravotně postižené na roky 2022-2024	75
Graf 23 Prognóza vývoje UoZ – osoby ve věku nad 60 let na roky 2022-2024.....	76
Graf 24 Prognóza vývoje UoZ – osoby bez vzdělání a s neúplným vzděláním na roky 2021-2023.....	77
Graf 25 Prognóza vývoje UoZ – osoby ve věku do 19 let na roky 2022-2024	78
Graf 26 Měsíční prognóza vývoje UoZ – absolventi škol a mladiství na rok 2022	79

Seznam použitých zkratk

APZ – Aktivní politika zaměstnanosti

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSK – Moravskoslezský kraj

OMN – Obecná míra nezaměstnanosti

OZP – Osoba se zdravotním postižením

OZZ – Osoba zdravotně znevýhodněná

PNO – Podíl nezaměstnaných osob

PPZ – Pasivní politika zaměstnanosti

SÚPM – Společensky účelná pracovní místa

UoZ – Uchazeč o zaměstnání

ÚP – Úřad práce

VPM – Volné pracovní místo

VPP – Veřejně prospěšné práce

VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil

Přílohy

Příloha č. 1 Počet a pohyby obyvatel v Moravskoslezském kraji k 31.12. v období 2005-2020

Rok	Počet obyvatel	Ženy	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Celkový úbytek
			v ‰				
2005	1 250 769	639 474	9,7	10,4	4,0	5,3	-2,0
2006	1 249 290	638 189	9,9	10,1	4,2	5,1	-1,2
2007	1 249 897	638 072	10,7	10,1	5,9	6,0	0,5
2008	1 250 255	637 594	10,7	10,4	5,3	5,3	0,3
2009	1 247 373	636 376	10,6	10,6	3,9	6,2	-2,3
2010	1 243 220	635 111	10,5	10,7	3,6	6,8	-3,3
2011	1 230 613	628 505	9,6	10,9	3,3	5,3	-3,3
2012	1 226 602	626 122	9,6	10,7	3,6	5,7	-3,3
2013	1 221 832	623 561	9,5	10,9	3,6	6,1	-3,9
2014	1 217 676	621 286	9,8	10,8	3,9	6,4	-3,4
2015	1 213 311	618 899	9,8	11,2	4,2	6,4	-3,6
2016	1 209 879	616 815	9,9	10,8	4,6	6,5	-2,8
2017	1 205 886	614 543	10,0	11,2	4,6	6,7	-3,3
2018	1 203 299	612 783	10,3	11,3	5,1	6,2	-2,1
2019	1 200 539	611 241	10,0	11,5	5,4	6,2	-2,3
2020	1 192 834	608 761	9,9	13,3	5,0	8,0	-6,4

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 2 Počet RES podle činnosti CZ-NACE v Moravskoslezském kraji k 31.12.2020

<i>Ekonomické subjekty CZ-NACE</i>	<i>Počet</i>	
A Zemědělství, lesnictví, rybářství	11 665	4,52 ‰
B-E Průmysl celkem	33 867	13,11 ‰
F Stavebnictví	29 818	11,54 ‰
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	49 693	19,24 ‰
H Doprava a skladování	6 698	2,59 ‰
I Ubytování, stravování a pohostinství	13 240	5,13 ‰
J Informační a komunikační činnosti	3 544	1,37 ‰
K Peněžnictví a pojišťovnictví	1 564	0,61 ‰
L Činnosti v oblasti nemovitostí	14 644	5,67 ‰
M Profesní, vědecké a technické činnosti	33 537	12,98 ‰
Celkem	258 300	100,00 ‰

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 3 Obecná míra nezaměstnanosti Moravskoslezského v období 2005-2020

<i>Rok</i>	<i>Obecná míra nezaměstnanosti (%)</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	13,9	X	X	X	X	100
2006	12,0	-1,9	X	0,863	86,33	86,33
2007	8,5	-3,5	-1,6	0,708	70,83	61,15
2008	7,4	-1,1	2,4	0,871	87,06	53,24
2009	9,7	2,3	3,4	1,311	131,08	69,78
2010	10,2	0,5	-1,8	1,052	105,15	73,38
2011	9,3	-0,9	-1,4	0,912	91,18	66,91
2012	9,5	0,2	1,1	1,022	102,15	68,35
2013	9,9	0,4	0,2	1,042	104,21	71,22
2014	8,6	-1,3	-1,7	0,869	86,87	61,87
2015	8,1	-0,5	0,8	0,942	94,19	58,27
2016	6,9	-1,2	-0,7	0,852	85,19	49,64
2017	4,7	-2,2	-1	0,681	68,12	33,81
2018	3,7	-1	1,2	0,787	78,72	26,62
2019	3,7	0	1	1,000	100,00	26,62
2020	3,6	-0,1	-0,1	0,973	97,30	25,90

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 4 Obecná míra nezaměstnanosti České republiky v období 2005-2020

<i>Rok</i>	<i>Obecná míra nezaměstnanosti (%)</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	7,9	X	X	X	X	100,00
2006	7,1	-0,8	X	0,899	89,87	89,87
2007	5,3	-1,8	-1,0	0,746	74,65	67,09
2008	4,4	-0,9	0,9	0,830	83,0	55,70
2009	6,7	2,3	3,2	1,523	152,27	84,81
2010	7,3	0,6	-1,7	1,090	108,96	92,41
2011	6,7	-0,6	-1,2	0,918	91,78	84,81
2012	7,0	0,3	0,9	1,045	104,48	88,61
2013	7,0	0,0	-0,3	1,000	100,00	88,61
2014	6,1	-0,9	-0,9	0,871	87,14	77,22
2015	5,0	-1,1	-0,2	0,820	81,97	63,29
2016	4,0	-1,0	0,1	0,800	80,00	50,63
2017	2,9	-1,1	-0,1	0,725	72,50	36,71
2018	2,2	-0,7	0,4	0,759	75,86	27,85
2019	2,0	-0,2	0,5	0,909	90,91	25,32
2020	2,6	0,6	0,8	1,300	130,00	32,91

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 5 Obecná míra nezaměstnanosti České republiky a Moravskoslezského kraje v období 2005-2020

<i>Rok</i>	<i>Čtvrtletí</i>	<i>OMN Moravskoslezský kraj (%)</i>	<i>OMN Česká republika (%)</i>	<i>Rok</i>	<i>Čtvrtletí</i>	<i>OMN Moravskoslezský kraj (%)</i>	<i>OMN Česká republika (%)</i>
2005	1.čtvrtletí	14,5	8,4	2013	1.čtvrtletí	10,7	7,4
	2.čtvrtletí	14,1	7,8		2.čtvrtletí	10,1	6,7
	3.čtvrtletí	13,7	7,8		3.čtvrtletí	9,3	6,9
	4.čtvrtletí	13,2	7,8		4.čtvrtletí	9,4	6,7
2006	1.čtvrtletí	13,4	8,0	2014	1.čtvrtletí	9,0	6,8
	2.čtvrtletí	12,7	7,1		2.čtvrtletí	8,4	6,0
	3.čtvrtletí	11,3	7,0		3.čtvrtletí	8,3	5,9
	4.čtvrtletí	10,5	6,5		4.čtvrtletí	8,8	5,7
2007	1.čtvrtletí	10,0	6,0	2015	1.čtvrtletí	9,0	6,0
	2.čtvrtletí	8,2	5,3		2.čtvrtletí	8,0	4,9
	3.čtvrtletí	7,8	5,1		3.čtvrtletí	7,8	4,8
	4.čtvrtletí	8,0	4,8		4.čtvrtletí	7,7	4,5
2008	1.čtvrtletí	8,2	4,7	2016	1.čtvrtletí	8,1	4,3
	2.čtvrtletí	7,6	4,2		2.čtvrtletí	7,3	3,9
	3.čtvrtletí	7,0	4,3		3.čtvrtletí	6,4	4,0
	4.čtvrtletí	6,8	4,4		4.čtvrtletí	5,9	3,6
2009	1.čtvrtletí	8,9	5,8	2017	1.čtvrtletí	6,0	3,4
	2.čtvrtletí	9,4	6,3		2.čtvrtletí	4,5	3,0
	3.čtvrtletí	10,2	7,3		3.čtvrtletí	4,5	2,8
	4.čtvrtletí	10,1	7,2		4.čtvrtletí	3,8	2,4
2010	1.čtvrtletí	11,3	8,0	2018	1.čtvrtletí	3,9	2,4
	2.čtvrtletí	9,8	7,1		2.čtvrtletí	3,7	2,2
	3.čtvrtletí	9,9	7,1		3.čtvrtletí	4,0	2,3
	4.čtvrtletí	9,6	6,9		4.čtvrtletí	3,1	2,0
2011	1.čtvrtletí	9,6	7,2	2019	1.čtvrtletí	3,8	2,0
	2.čtvrtletí	9,5	6,7		2.čtvrtletí	3,5	1,9
	3.čtvrtletí	9,0	6,6		3.čtvrtletí	3,8	2,1
	4.čtvrtletí	9,2	6,4		4.čtvrtletí	3,6	2,0
2012	1.čtvrtletí	9,8	7,1	2020	1.čtvrtletí	3,3	2,0
	2.čtvrtletí	8,9	6,7		2.čtvrtletí	3,9	2,4
	3.čtvrtletí	9,4	7,0		3.čtvrtletí	3,9	2,9
	4.čtvrtletí	10,0	7,2		4.čtvrtletí	3,2	3,0
2013	1.čtvrtletí	10,7	7,4				
	2.čtvrtletí	10,1	6,7				
	3.čtvrtletí	9,3	6,9				
	4.čtvrtletí	9,4	6,7				

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 6 Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Podíl nezaměstnaných osob (%)</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	10,18	X	X	X	X	100,00
2006	8,98	-1,19236	X	0,883	88,28	88,28
2007	6,87	-2,11193	-0,91957	0,765	76,49	67,53
2008	6,08	-0,79048	1,32144	0,885	88,50	59,76
2009	8,88	2,80141	3,59189	1,461	146,07	87,29
2010	9,04	0,16105	-2,64036	1,018	101,81	88,87
2011	8,31	-0,73702	-0,89807	0,918	91,85	81,63
2012	9,17	0,86272	1,59973	1,104	110,39	90,11
2013	10,47	1,30247	0,43975	1,142	114,21	102,91
2014	9,80	-0,67170	-1,97417	0,936	93,59	96,31
2015	8,56	-1,24411	-0,57241	0,873	87,30	84,08
2016	7,45	-1,10367	0,14043	0,871	87,10	73,23
2017	5,77	-1,68654	-0,58287	0,774	77,37	56,66
2018	4,65	-1,11357	0,57297	0,807	80,68	45,72
2019	4,44	-0,21082	0,90275	0,955	95,47	43,64
2020	5,55	1,10972	1,32053	1,250	124,99	54,55
2021	5,14	-0,41061	-1,52034	0,926	92,60	50,51

Zdroj: ČSÚ, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 7 Podíl nezaměstnaných žen v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>PNO ženy (%)</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	10,37	X	X	X	X	100,00
2006	9,32	-1,04292	X	0,899	89,94	89,94
2007	7,21	-2,11818	-1,07526	0,773	77,28	69,51
2008	6,25	-0,95315	1,16503	0,868	86,77	60,31
2009	8,35	2,09845	3,05161	1,336	133,56	80,55
2010	8,62	0,26626	-1,83220	1,032	103,19	83,12
2011	8,11	-0,50300	-0,76926	0,942	94,16	78,27
2012	8,76	0,64430	1,14731	1,079	107,94	84,49
2013	9,97	1,20911	0,56481	1,138	113,81	96,15
2014	9,49	-0,47256	-1,68167	0,953	95,26	91,59
2015	8,37	-1,12630	-0,65375	0,881	88,14	80,73
2016	7,22	-1,14555	-0,01924	0,863	86,31	69,68
2017	5,52	-1,70755	-0,56200	0,764	76,36	53,20
2018	4,51	-1,00395	0,70360	0,818	81,80	43,52
2019	4,26	-0,25493	0,74903	0,943	94,35	41,06
2020	5,33	1,07334	1,32827	1,252	125,22	51,41
2021	4,98	-0,34985	-1,42319	0,934	93,44	48,04

Zdroj: ČSÚ, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 8 Podíl nezaměstnaných mužů v Moravskoslezském kraji (%) v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>PNO muži (%)</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	9,99	X	X	X	X	100,00
2006	8,65	-1,33928	X	0,866	86,59	86,59
2007	6,54	-2,10468	-0,7654	0,757	75,66	65,51
2008	5,91	-0,62977	1,47491	0,904	90,37	59,21
2009	9,40	3,48942	4,119194	1,590	159,02	94,15
2010	9,46	0,05895	-3,43047	1,006	100,63	94,74
2011	8,49	-0,96694	-1,02589	0,898	89,78	85,06
2012	9,57	1,07472	2,04166	1,127	112,65	95,82
2013	10,96	1,39372	0,318999	1,146	114,57	109,77
2014	10,10	-0,86659	-2,2603	0,921	92,10	101,10
2015	8,74	-1,35929	-0,49271	0,865	86,54	87,49
2016	7,67	-1,06374	0,295558	0,878	87,82	76,83
2017	6,01	-1,66677	-0,60304	0,783	78,28	60,14
2018	4,79	-1,2195	0,447271	0,797	79,70	47,93
2019	4,62	-0,16902	1,050481	0,965	96,47	46,24
2020	5,76	1,144064	1,313084	1,248	124,78	57,70
2021	5,29	-0,47171	-1,61578	0,918	91,81	52,97

Zdroj: ČSÚ, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 9 Počet UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji celkem a dosažitelní

<i>Rok</i>	<i>Počet UoZ v evidenci ÚP v MSK</i>	<i>Z toho dosažitelní</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	96 528	91 177	X	X	X	X	100,00
2006	85 422	80 378	-11 106	X	0,885	88,49	88,49
2007	65 816	61 403	-19 606	-8 500	0,770	77,05	68,18
2008	57 455	54 193	-8 361	11 245	0,873	87,30	59,52
2009	80 581	78 554	23 126	31 487	1,403	140,25	83,48
2010	82 776	79 257	2 195	-20 931	1,027	102,72	85,75
2011	75 019	71 266	-7 757	-9 952	0,906	90,63	77,72
2012	81 099	78 178	6 080	13 837	1,081	108,10	84,02
2013	89 976	87 514	8 877	2 797	1,109	110,95	93,21
2014	83 877	80 901	-6 099	-14 976	0,932	93,22	86,89
2015	72 573	69 890	-11 304	-5 205	0,865	86,52	75,18
2016	64 036	60 067	-8 537	2 767	0,882	88,24	66,34
2017	49 487	45 865	-14 549	-6 012	0,773	77,28	51,27
2018	39 789	36 557	-9 698	4 851	0,804	80,40	41,22
2019	37 307	34 551	-2 482	7 216	0,938	93,76	38,65
2020	45 157	42 727	7 850	10 332	1,210	121,04	46,78
2021	42 152	38 985	-3 005	-10 855	0,933	93,35	43,67

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 10 Počet UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji s nárokem na podporu v nezaměstnanosti

<i>Rok</i>	<i>Počet UoZ s nárokem na podporu</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	18 982	X	X	X	X	100,00
2006	17 483	-1 499	X	0,921	92,10	92,10
2007	14 760	-2 723	-1224	0,844	84,42	77,76
2008	16 100	1 340	4063	1,091	109,08	84,82
2009	22 988	6 888	5548	1,428	142,78	121,10
2010	21 621	-1 367	-8255	0,941	94,05	113,90
2011	15 729	-5 892	-4525	0,727	72,75	82,86
2012	13 757	-1 972	3920	0,875	87,46	72,47
2013	15 515	1 758	3730	1,128	112,78	81,74
2014	14 671	-844	-2602	0,946	94,56	77,29
2015	13 571	-1 100	-256	0,925	92,50	71,49
2016	13 621	50	1150	1,004	100,37	71,76
2017	11 875	-1 746	-1796	0,872	87,18	62,56
2018	10 789	-1 086	660	0,909	90,85	56,84
2019	10 596	-193	893	0,982	98,21	55,82
2020	11 954	1 358	1551	1,128	112,82	62,98
2021	11 107	-847	-2205	0,929	92,91	58,51

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 11 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji do 3 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ v evidenci ÚP do 3 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	18 380	X	X	X	X	100,00
2006	16 969	-1 411	X	0,923	92,32	92,32
2007	14 765	-2 204	-793	0,870	87,01	80,33
2008	17 705	2 940	5144	1,199	119,91	96,33
2009	21 845	4 140	1200	1,234	123,38	118,85
2010	23 751	1 906	-2234	1,087	108,73	129,22
2011	19 965	-3 786	-5692	0,841	84,06	108,62
2012	20 453	488	4274	1,024	102,44	111,28
2013	19 447	-1 006	-1494	0,951	95,08	105,81
2014	17 209	-2 238	-1232	0,885	88,49	93,63
2015	16 906	-303	1935	0,982	98,24	91,98
2016	15 800	-1 106	-803	0,935	93,46	85,96
2017	13 806	-1 994	-888	0,874	87,38	75,11
2018	13 594	-212	1782	0,985	98,46	73,96
2019	13 306	-288	-76	0,979	97,88	72,39
2020	11 448	-1 858	-1570	0,860	86,04	62,29
2021	10 914	-534	1324	0,953	95,34	59,38

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 12 UoZ v evidenci ÚP MSK více než 3 měsíce až 6 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ více než 3 měsíce až 6 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu</i>	<i>Bazický index</i>
2005	13 997	X	X	X	X	100,00
2006	12 352	-1 645	X	0,882	88,25	88,25
2007	9 142	-3 210	-1565	0,740	74,01	65,31
2008	9 165	23	3233	1,003	100,25	65,48
2009	15 601	6 436	6413	1,702	170,22	111,46
2010	13 725	-1 876	-8312	0,880	87,98	98,06
2011	11 999	-1 726	150	0,874	87,42	85,73
2012	13 777	1 778	3504	1,148	114,82	98,43
2013	14 055	278	-1500	1,020	102,02	100,41
2014	11 605	-2 450	-2728	0,826	82,57	82,91
2015	10 010	-1 595	855	0,863	86,26	71,52
2016	9 251	-759	836	0,924	92,42	66,09
2017	7 327	-1 924	-1165	0,792	79,20	52,35
2018	6 156	-1 171	753	0,840	84,02	43,98
2019	6 694	538	1709	1,087	108,74	47,82
2020	8 567	1 873	1335	1,280	127,98	61,21
2021	6 484	-2 083	-3956	0,757	75,69	46,32

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 13 UoZ v evidenci ÚP MSK více než 6 měsíců až 9 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ více než 6 měsíců až 9 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	8 099	X	X	X	X	100,00
2006	6 960	-1 139	X	0,859	85,94	85,94
2007	5 143	-1 817	-678	0,739	73,89	63,50
2008	4 625	-518	1299	0,899	89,93	57,11
2009	10 448	5 823	6341	2,259	225,90	129,00
2010	7 638	-2 810	-8633	0,731	73,10	94,31
2011	6 614	-1 024	1786	0,866	86,59	81,66
2012	7 651	1 037	2061	1,157	115,68	94,47
2013	8 024	373	-664	1,049	104,88	99,07
2014	6 995	-1 029	-1402	0,872	87,18	86,37
2015	5 805	-1 190	-161	0,830	82,99	71,68
2016	5 718	-87	1103	0,985	98,50	70,60
2017	4 366	-1 352	-1265	0,764	76,36	53,91
2018	3 532	-834	518	0,809	80,90	43,61
2019	3 456	-76	758	0,978	97,85	42,67
2020	5 099	1 643	1719	1,475	147,54	62,96
2021	4 059	-1 040	-2683	0,796	79,60	50,12

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 14 UoZ v evidenci ÚP MSK více než 9 měsíců až 12 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ více než 9 měsíců až 12 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	6 095	X	X	X	X	100,00
2006	5 783	-312	X	0,949	94,88	94,88
2007	4 500	-1 283	-971	0,778	77,81	73,83
2008	3 179	-1 321	-38	0,706	70,64	52,16
2009	8 402	5 223	6544	2,643	264,30	137,85
2010	6 184	-2 218	-7441	0,736	73,60	101,46
2011	4 769	-1 415	803	0,771	77,12	78,24
2012	6 638	1 869	3284	1,392	139,19	108,91
2013	7 696	1 058	-811	1,159	115,94	126,27
2014	5 791	-1 905	-2963	0,752	75,25	95,01
2015	4 264	-1 527	378	0,736	73,63	69,96
2016	3 628	-636	891	0,851	85,08	59,52
2017	2 856	-772	-136	0,787	78,72	46,86
2018	2 047	-809	-37	0,717	71,67	33,58
2019	2 280	233	1042	1,114	111,38	37,41
2020	4 220	1 940	1707	1,851	185,09	69,24
2021	3 168	-1 052	-2992	0,751	75,07	51,98

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 15 UoZ v evidenci ÚP MSK více než 12 měsíců až 24 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ více než 12 měsíců až 24 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	16 834	X	X	X	X	100,00
2006	12 981	-3 853	X	0,771	77,11	77,11
2007	9 043	-3 938	-85	0,697	69,66	53,72
2008	6 097	-2 946	992	0,674	67,42	36,22
2009	9 789	3 692	6638	1,606	160,55	58,15
2010	15 212	5 423	1731	1,554	155,40	90,36
2011	12 407	-2 805	-8228	0,816	81,56	73,70
2012	12 296	-111	2694	0,991	99,11	73,04
2013	17 001	4 705	4816	1,383	138,26	100,99
2014	14 721	-2 280	-6 985	0,866	86,59	87,45
2015	9 795	-4 926	-2 646	0,665	66,54	58,19
2016	8 159	-1 636	3 290	0,833	83,30	48,47
2017	5 506	-2 653	-1 017	0,675	67,48	32,71
2018	3 889	-1 617	1 036	0,706	70,63	23,10
2019	3 672	-217	1 400	0,944	94,42	21,81
2020	7 358	3 686	3 903	2,004	200,38	43,71
2021	6 890	-468	-4 154	0,936	93,64	40,93

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 16 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském kraji než 24 měsíců v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ více než 24 měsíců</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	33 123	X	X	X	X	100,00
2006	30 377	-2 746	X	0,917	91,71	91,71
2007	23 223	-7 154	-4408	0,764	76,45	70,11
2008	16 684	-6 539	615	0,718	71,84	50,37
2009	14 496	-2 188	4351	0,869	86,89	43,76
2010	16 266	1 770	3958	1,122	112,21	49,11
2011	19 265	2 999	1229	1,184	118,44	58,16
2012	20 284	1 019	-1980	1,053	105,29	61,24
2013	23 753	3 469	2450	1,171	117,10	71,71
2014	27 556	3 803	334	1,160	116,01	83,19
2015	25 793	-1 763	-5 566	0,936	93,60	77,87
2016	21 480	-4 313	-2 550	0,833	83,28	64,85
2017	15 626	-5 854	-1 541	0,727	72,75	47,18
2018	10 571	-5 055	799	0,677	67,65	31,91
2019	7 899	-2 672	2 383	0,747	74,72	23,85
2020	8 465	566	3 238	1,072	107,17	25,56
2021	10 637	2 172	1 606	1,257	125,66	32,11

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 17 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském do 19 let v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ ve věku do 19 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	5 099	X	X	X	X	100
2006	4 163	-936	X	0,816	81,64	81,64
2007	2 845	-1 318	-382	0,683	68,34	55,80
2008	2 745	-100	1 218	0,965	96,49	53,83
2009	3 516	771	871	1,281	128,09	68,95
2010	3 466	-50	-821	0,986	98,58	67,97
2011	3 116	-350	-300	0,899	89,90	61,11
2012	3 372	256	606	1,082	108,22	66,13
2013	3 236	-136	-392	0,960	95,97	63,46
2014	2 719	-517	-381	0,840	84,02	53,32
2015	2 323	-396	121	0,854	85,44	45,56
2016	2 101	-222	174	0,904	90,44	41,20
2017	1 597	-504	-282	0,760	76,01	31,32
2018	1 340	-257	247	0,839	83,91	26,28
2019	1 423	83	340	1,062	106,19	27,91
2020	1 614	191	108	1,134	113,42	31,65
2021	1 657	43	-148	1,027	102,66	32,50

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 18 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském ve věku 20-29 let v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ ve věku 20-29 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2006	23 396	X	X	X	X	100
2007	19 287	-4 109	X	0,824	82,44	82,44
2008	12 389	-6 898	-2 789	0,642	64,23	52,95
2009	11 556	-833	6 065	0,933	93,28	49,39
2010	18 113	6 557	7 390	1,567	156,74	77,42
2011	18 712	599	-5 958	1,033	103,31	79,98
2012	16 990	-1 722	-2 321	0,908	90,80	72,62
2013	18 775	1 785	3 507	1,105	110,51	80,25
2014	21 164	2 389	604	1,127	112,72	90,46
2015	17 726	-3 438	-5 827	0,838	83,76	75,77
2016	14 347	-3 379	59	0,809	80,94	61,32
2017	11 647	-2 700	679	0,812	81,18	49,78
2018	7 838	-3 809	-1 109	0,673	67,30	33,50
2019	6 036	-1 802	2 007	0,770	77,01	25,80
2020	5 741	-295	1 507	0,951	95,11	24,54
2021	7 132	1 391	1 686	1,242	124,23	30,48

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 19 UoZ v evidenci ÚP v Moravskoslezském ve věku 30-39 let v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Uchazeči v evidenci ÚP ve věku 30-39 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	21 441	X	X	X	X	100,00
2006	18 715	-2 726	X	0,873	87,29	87,29
2007	14 002	-4 713	-1 987	0,748	74,82	65,30
2008	12 098	-1 904	2 809	0,864	86,40	56,42
2009	18 051	5 953	7 857	1,492	149,21	84,19
2010	18 319	268	-5 685	1,015	101,48	85,44
2011	16 383	-1 936	-2 204	0,894	89,43	76,41
2012	17 655	1 272	3 208	1,078	107,76	82,34
2013	20 103	2 448	1 176	1,139	113,87	93,76
2014	18 616	-1 487	-3 935	0,926	92,60	86,82
2015	15 351	-3 265	-1 778	0,825	82,46	71,60
2016	13 120	-2 231	1 034	0,855	85,47	61,19
2017	9 246	-3 874	-1 643	0,705	70,47	43,12
2018	7 194	-2 052	1 822	0,778	77,81	33,55
2019	6 712	-482	1 570	0,933	93,30	31,30
2020	8 405	1 693	2 175	1,252	125,22	39,20
2021	7 791	-614	-2 307	0,927	92,69	36,34

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 20 UoZ v evidenci ÚP MSK ve věku 40-49 let v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ ve věku 40-49 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	22 188	X	X	X	X	100,00
2006	19 599	-2 589	X	0,883	88,33	88,33
2007	15 109	-4 490	-1 901	0,771	77,09	68,10
2008	12 758	-2 351	2 139	0,844	84,44	57,50
2009	17 497	4 739	7 090	1,371	137,15	78,86
2010	18 104	607	-4 132	1,035	103,47	81,59
2011	16 939	-1 165	-1 772	0,936	93,56	76,34
2012	18 035	1 096	2 261	1,065	106,47	81,28
2013	19 783	1 748	652	1,097	109,69	89,16
2014	18 979	-804	-2 552	0,959	95,94	85,54
2015	16 496	-2 483	-1 679	0,869	86,92	74,35
2016	14 442	-2 054	429	0,875	87,55	65,09
2017	11 187	-3 255	-1 201	0,775	77,46	50,42
2018	8 979	-2 208	1 047	0,803	80,26	40,47
2019	8 328	-651	1 557	0,927	92,75	37,53
2020	10 133	1 805	2 456	1,217	121,67	45,67
2021	9 066	-1 067	-2 872	0,895	89,47	40,86

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 21 UoZ v evidenci ÚP MSK ve věku 50-59 let v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ ve věku 50-59 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	22 724	X	X	X	X	100,00
2006	21 769	-955	X	0,958	95,80	95,80
2007	19 411	-2 358	-1 403	0,892	89,17	85,42
2008	16 375	-3 036	-678	0,844	84,36	72,06
2009	20 843	4 468	7 504	1,273	127,29	91,72
2010	21 552	709	-3 759	1,034	103,40	94,84
2011	19 543	-2 009	-2 718	0,907	90,68	86,00
2012	20 451	908	2 917	1,046	104,65	90,00
2013	22 065	1 614	706	1,079	107,89	97,10
2014	21 794	-271	-1 885	0,988	98,77	95,91
2015	19 585	-2 209	-1 938	0,899	89,86	86,19
2016	17 879	-1 706	503	0,913	91,29	78,68
2017	14 703	-3 176	-1 470	0,822	82,24	64,70
2018	11 693	-3 010	166	0,795	79,53	51,46
2019	10 779	-914	2 096	0,922	92,18	47,43
2020	12 808	2 029	2 943	1,188	118,82	56,36
2021	12 242	-566	-2 595	0,956	95,58	53,87

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 22 UoZ v evidenci ÚP MSK ve věku 60 let a více v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ věku 60 let a více</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	1 680	X	X	X	X	100,00
2006	1 889	209	X	1,124	112,44	112,44
2007	2 060	171	-38	1,091	109,05	122,62
2008	1 923	-137	-308	0,933	93,35	114,46
2009	2 561	638	775	1,332	133,18	152,44
2010	2 623	62	-576	1,024	102,42	156,13
2011	2 048	-575	-637	0,781	78,08	121,90
2012	2 801	753	1 328	1,368	136,77	166,73
2013	3 625	824	71	1,294	129,42	215,77
2014	4 043	418	-406	1,115	111,53	240,65
2015	4 471	428	10	1,106	110,59	266,13
2016	4 847	376	-52	1,084	108,41	288,51
2017	4 916	69	-307	1,014	101,42	292,62
2018	4 547	-369	-438	0,925	92,49	270,65
2019	4 324	-223	146	0,951	95,10	257,38
2020	5 065	741	964	1,171	117,14	301,49
2021	5 553	488	-253	1,096	109,63	330,54

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 23 UoZ v evidenci ÚP MSK bez vzdělání/se základním vzděláním vč. nedokončeného v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ základní/bez vč. nedokončeného vzdělání</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	30 065	X	X	X	X	100,00
2006	27 384	-2 681	X	0,911	91,08	91,08
2007	21 668	-5 716	-3 035	0,791	79,13	72,07
2008	18 784	-2 884	2 832	0,867	86,69	62,48
2009	23 135	4 351	7 235	1,232	123,16	76,95
2010	23 676	541	-3 810	1,023	102,34	78,75
2011	22 556	-1 120	-1 661	0,953	95,27	75,02
2012	24 442	1 886	3 006	1,084	108,36	81,30
2013	26 858	2 416	530	1,099	109,88	89,33
2014	25 407	-1 451	-3 867	0,946	94,60	84,51
2015	22 887	-2 520	-1 069	0,901	90,08	76,13
2016	21 157	-1 730	790	0,924	92,44	70,37
2017	16 577	-4 580	-2 850	0,784	78,35	55,14
2018	13 273	-3 304	1 276	0,801	80,07	44,15
2019	12 664	-609	2 695	0,954	95,41	42,12
2020	14 665	2 001	2 610	1,158	115,80	48,78
2021	13 961	-704	-2 705	0,952	95,20	46,44

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 24 UoZ v evidenci ÚP MSK se středním vzděláním bez maturity/s vyučením v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ se středním vzděláním bez maturity/s vyučením</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	45 088	X	X	X	X	100,00
2006	39 329	-5 759	X	0,872	87,23	87,23
2007	29 745	-9 584	-3 825	0,756	75,63	65,97
2008	25 372	-4 373	5 211	0,853	85,30	56,27
2009	37 690	12 318	16 691	1,485	148,55	83,59
2010	38 048	358	-11 960	1,009	100,95	84,39
2011	33 641	-4 407	-4 765	0,884	88,42	74,61
2012	36 481	2 840	7 247	1,084	108,44	80,91
2013	40 382	3 901	1 061	1,107	110,69	89,56
2014	37 420	-2 962	-6 863	0,927	92,67	82,99
2015	31 396	-6 024	-3 062	0,839	83,90	69,63
2016	27 146	-4 250	1 774	0,865	86,46	60,21
2017	21 190	-5 956	-1 706	0,781	78,06	47,00
2018	16 791	-4 399	1 557	0,792	79,24	37,24
2019	15 581	-1 210	3 189	0,928	92,79	34,56
2020	18 493	2 912	4 122	1,187	118,69	41,02
2021	17 490	-1 003	-3 915	0,946	94,58	38,79

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 25 UoZ v evidenci ÚP MSK s všeobecným středním/odborným středním vzděláním s maturitou a vyučení s maturitou v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ vyučení/s všeobecným středním/od. středním vzd. s maturitou</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	18 544	X	X	X	X	100,00
2006	16 116	-2 428	X	0,869	86,91	86,91
2007	12 233	-3 883	-1 455	0,759	75,91	65,97
2008	10 974	-1 259	2 624	0,897	89,71	59,18
2009	16 366	5 392	6 651	1,491	149,13	88,25
2010	17 202	836	-4 556	1,051	105,11	92,76
2011	15 058	-2 144	-2 980	0,875	87,54	81,20
2012	15 897	839	2 983	1,056	105,57	85,73
2013	17 813	1 916	1 077	1,121	112,05	96,06
2014	16 506	-1 307	-3 223	0,927	92,66	89,01
2015	13 973	-2 533	-1 226	0,847	84,65	75,35
2016	12 002	-1 971	562	0,859	85,89	64,72
2017	8 971	-3 031	-1 060	0,747	74,75	48,38
2018	7 379	-1 592	1 439	0,823	82,25	39,79
2019	6 907	-472	1 120	0,936	93,60	37,25
2020	9 051	2 144	2 616	1,310	131,04	48,81
2021	8 261	-790	-2 934	0,913	91,27	44,55

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 26 UoZ v evidenci ÚP MSK s vyšším od. a vysokoškolským vzd. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ s vyšším od. /vysokoškolským vzd.</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	2 831	X	X	X	X	100,00
2006	2 593	-238	X	0,916	91,59	91,59
2007	2 170	-423	-185	0,837	83,69	76,65
2008	2 325	155	578	1,071	107,14	82,13
2009	3 390	1 065	910	1,458	145,81	119,75
2010	3 850	460	-605	1,136	113,57	135,99
2011	3 764	-86	-546	0,978	97,77	132,96
2012	4 279	515	601	1,137	113,68	151,15
2013	4 923	644	129	1,151	115,05	173,90
2014	4 544	-379	-1 023	0,923	92,30	160,51
2015	4 317	-227	152	0,950	95,00	152,49
2016	3 731	-586	-359	0,864	86,43	131,79
2017	2 749	-982	-396	0,737	73,68	97,10
2018	2 346	-403	579	0,853	85,34	82,87
2019	2 155	-191	212	0,919	91,86	76,12
2020	2 948	793	984	1,368	136,80	104,13
2021	2 440	-508	-1 301	0,828	82,77	86,19

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 27 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více v MSK podle nejvyšše dosaženého vzdělání

Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	V tom nejvyšší dosažené vzdělání						
	Bez vzdělá ní	Základn í	Střední nebo vyučení	Úplné střední	Vyšší odborné, konzervat oř	Vysokošk olské	Nezjišt ěno
982 717	7 507	135 486	328 848	290 019	10 903	151 462	58 492

Zdroj: SLDB 2021, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 28 Počet absolventů v evidenci ÚP MSK k 31.12. v období 2005-2021

Rok	Počet absolventů ÚP MSK	1. absolutní diference	2. absolutní diference	Řetězový index	Tempo růstu (%)	Bazický index (%)
2005	6 995	X	X	X	X	100,00
2006	5 758	-1 237	X	0,823	82,32	82,32
2007	3 752	-2 006	-769	0,652	65,16	53,64
2008	3 623	-129	1 877	0,966	96,56	51,79
2009	4 699	1 076	1 205	1,297	129,70	67,18
2010	5 224	525	-551	1,112	111,17	74,68
2011	4 435	-789	-1 314	0,849	84,90	63,40
2012	4 940	505	1 294	1,114	111,39	70,62
2013	5 814	874	369	1,177	117,69	83,12
2014	3 909	-1 905	-2 779	0,672	67,23	55,88
2015	3 325	-584	1 321	0,851	85,06	47,53
2016	2 635	-690	-106	0,792	79,25	37,67
2017	1 777	-858	-168	0,674	67,44	25,40
2018	1 461	-316	542	0,822	82,22	20,89
2019	1 431	-30	286	0,979	97,95	20,46
2020	1 781	350	380	1,245	124,46	25,46
2021	1 716	-65	-415	0,964	96,35	24,53

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 29 Počet absolventů v evidenci ÚP MSK k 31.12. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Počet absolventů k 31.12.</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	38 545	X	X	X	X	100,00
2006	31 955	-6 590	X	0,829	82,90	82,90
2007	22 680	-9 275	-2 685	0,710	70,97	58,84
2008	24 634	1 954	11 229	1,086	108,62	63,91
2009	35 612	10 978	9 024	1,446	144,56	92,39
2010	35 357	-255	-11 233	0,993	99,28	91,73
2011	33 015	-2 342	-2 087	0,934	93,38	85,65
2012	36 120	3 105	5 447	1,094	109,40	93,71
2013	39 546	3 426	321	1,095	109,49	102,60
2014	27 504	-12 042	-15 468	0,695	69,55	71,36
2015	22 023	-5 481	6 561	0,801	80,07	57,14
2016	16 976	-5 047	434	0,771	77,08	44,04
2017	11 440	-5 536	-489	0,674	67,39	29,68
2018	10 257	-1 183	4353	0,897	89,66	26,61
2019	9 729	-528	655	0,949	94,85	25,24
2020	13 647	3 918	4446	1,403	140,27	35,41
2021	12 408	-1 239	-5157	0,909	90,92	32,19

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 30 Počet absolventů v evidenci ÚP MSK k 30.9. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Počet absolventů k 30.9.</i>	<i>% absolventů z celku</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	8 029	7,67	X	X	X	X	100,00
2006	7 255	8,22	-774	X	0,904	90,36	90,36
2007	5 147	7,39	-2 108	-1 334	0,709	70,94	64,11
2008	4 370	8,02	-777	1 331	0,849	84,90	54,43
2009	5 352	6,87	982	1 759	1,225	122,47	66,66
2010	5 855	7,69	503	-479	1,094	109,40	72,92
2011	4 895	6,84	-960	-1 463	0,836	83,60	60,97
2012	4 885	6,50	-10	950	0,998	99,80	60,84
2013	6 058	7,13	1 173	1 183	1,240	124,01	75,45
2014	4 782	5,74	-1 276	-2 449	0,789	78,94	59,56
2015	3 978	5,53	-804	472	0,832	83,19	49,55
2016	3 265	5,08	-713	91	0,821	82,08	40,67
2017	2 466	4,78	-799	-86	0,755	75,53	30,71
2018	2 012	5,09	-454	345	0,816	81,59	25,06
2019	1 855	5,21	-157	297	0,922	92,20	23,10
2020	2 238	5,01	383	540	1,206	120,65	27,87
2021	2 251	5,19	13	-370	1,006	100,58	28,04

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 31 Počet absolventů v evidenci ÚP MSK k 31.3. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Počet absolventů k 31.3.</i>	<i>% absolventů z celku</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	7 044	6,73	X	X	X	X	100,00
2006	6 814	6,97	-230	X	0,967	96,73	96,73
2007	5 053	6,10	-1 761	-1 531	0,742	74,16	71,73
2008	3 502	5,72	-1 551	210	0,693	69,31	49,72
2009	3 934	5,44	432	1 983	1,123	112,34	55,85
2010	4 824	5,67	890	458	1,226	122,62	68,48
2011	5 026	6,18	202	-688	1,042	104,19	71,35
2012	3 985	5,09	-1 041	-1 243	0,793	79,29	56,57
2013	5 134	5,88	1 149	2 190	1,288	128,83	72,88
2014	4 626	5,04	-508	-1 657	0,901	90,11	65,67
2015	3 773	4,59	-853	-345	0,816	81,56	53,56
2016	3 040	4,29	-733	120	0,806	80,57	43,16
2017	2 324	3,81	-716	17	0,764	76,45	32,99
2018	1 601	3,44	-723	-7	0,689	68,89	22,73
2019	1 394	3,53	-207	516	0,871	87,07	19,79
2020	1 361	3,53	-33	174	0,976	97,63	19,32
2021	1 685	3,54	324	357	1,238	123,81	23,92

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 32 UoZ OZP v evidenci ÚP MSK k 31.12. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ OZP</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	13 890	X	X	X	X	100,00
2006	13 487	-403	X	0,971	97,10	97,10
2007	12 184	-1 303	-900	0,903	90,34	87,72
2008	10 642	-1 542	-239	0,873	87,34	76,62
2009	10 661	19	1 561	1,002	100,18	76,75
2010	10 467	-194	-213	0,982	98,18	75,36
2011	9 458	-1 009	-815	0,904	90,36	68,09
2012	9 014	-444	565	0,953	95,31	64,90
2013	8 853	-161	283	0,982	98,21	63,74
2014	8 759	-94	67	0,989	98,94	63,06
2015	8 858	99	193	1,011	101,13	63,77
2016	8 665	-193	-292	0,978	97,82	62,38
2017	8 106	-559	-366	0,935	93,55	58,36
2018	6 987	-1 119	-560	0,862	86,20	50,30
2019	6 495	-492	627	0,930	92,96	46,76
2020	7 047	552	1 044	1,085	108,50	50,73
2021	6 633	-414	-966	0,941	94,13	47,75

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 33 UoZ pečující o dítě do 15 let v evidenci ÚP MSK k 31.12. v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>UoZ pečující o dítě do 15 let</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	13 910	X	X	X	X	100,00
2006	12 002	-1 908	X	0,863	86,28	86,28
2007	9 008	-2 994	-1 086	0,751	75,05	64,76
2008	6 623	-2 385	609	0,735	73,52	47,61
2009	7 924	1 301	3 686	1,196	119,64	56,97
2010	8 899	975	-326	1,123	112,30	63,98
2011	8 051	-848	-1 823	0,905	90,47	57,88
2012	5 955	-2 096	-1 248	0,740	73,97	42,81
2013	6 505	550	2 646	1,092	109,24	46,76
2014	7 156	651	101	1,100	110,01	51,45
2015	6 611	-545	-1 196	0,924	92,38	47,53
2016	9 844	3 233	3 778	1,489	148,90	70,77
2017	8 009	-1 835	-5 068	0,814	81,36	57,58
2018	6 649	-1 360	475	0,830	83,02	47,80
2019	6 347	-302	1 058	0,955	95,46	45,63
2020	7 035	688	990	1,108	110,84	50,58
2021	6 919	-116	-804	0,984	98,35	49,74

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 34 UoZ v předdůchodovém věku v evidenci ÚP MSK k 31.12. v období 2005-2021

Rok	UoZ v předdůchodovém věku	1. absolutní diference	2. absolutní diference	Řetězový index	Tempo růstu (%)	Bazický index (%)
2005	10 877	X	X	X	X	100,00
2006	11 252	375	X	1,034	103,45	103,45
2007	10 780	-472	-847	0,958	95,81	99,11
2008	9 347	-1 433	-961	0,867	86,71	85,93
2009	12 259	2 912	4 345	1,312	131,15	112,71
2010	13 263	1 004	-1 908	1,082	108,19	121,94
2011	11 694	-1 569	-2 573	0,882	88,17	107,51
2012	13 348	-8 191	-16 467	0,620	61,97	122,72
2013	15 322	1 974	10 165	1,148	114,79	140,87
2014	15 439	117	-1 857	1,008	100,76	141,94
2015	14 743	-696	-813	0,955	95,49	135,54
2016	14 364	-379	317	0,974	97,43	132,06
2017	12 736	-1 628	-1 249	0,887	88,67	117,09
2018	10 865	-1 871	-243	0,853	85,31	99,89
2019	10 179	-686	1 185	0,937	93,69	93,58
2020	12 188	2 009	2 695	1,197	119,74	112,05
2021	12 405	217	-1 792	1,018	101,78	114,05

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 35 Výdaje na APZ v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

Rok	Výdaje APZ	1. absolutní diference	2. absolutní diference	Řetězový index	Tempo růstu (%)	Bazický index (%)
2005	582 545	X	X	X	X	100,00
2006	623 321	40 776	X	1,07000	107,00	107,00
2007	650 445	27 124	-13 652	1,04352	104,35	111,66
2008	538 617	-111 829	-138 953	0,82807	82,81	92,46
2009	546 461	7 844	119 673	1,01456	101,46	93,81
2010	782 389	235 928	228 084	1,43174	143,17	134,31
2011	479 934	-302 455	-538 383	0,61342	61,34	82,39
2012	267 152	-212 782	89 673	0,55664	55,66	45,86
2013	653 051	385 899	598 681	2,44449	244,45	112,10
2014	912 346	259 295	-126 604	1,39705	139,71	156,61
2015	1 295 485	383 139	123 843	1,41995	141,99	222,38
2016	1 042 300	-253 185	-636 324	0,80456	80,46	178,92
2017	750 880	-291 420	-38 235	0,72041	72,04	128,90
2018	621 315	-129 565	161 854	0,82745	82,74	106,66
2019	307 152	-314 163	-184 597	0,49436	49,44	52,73
2020	2 109 836	1 802 684	2 116 847	6,86903	686,90	362,18
2021	2 172 782	62 946	-1 739 739	1,02983	102,98	372,98

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 36 Výdaje na PPZ v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Výdaje PPZ</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	986 105	X	X	X	X	100,00
2006	996 626	10 520	X	1,01067	101,07	101,07
2007	963 054	-33 572	-44 092	0,96631	96,63	97,66
2008	866 855	-96 199	-62 628	0,90011	90,01	87,91
2009	1 891 944	1 025 089	1 121 289	2,18254	218,25	191,86
2010	1 612 662	-279 282	-1 304 371	0,85238	85,24	163,54
2011	1 213 937	-398 725	-119 443	0,75275	75,28	123,10
2012	1 056 497	-157 440	241 285	0,87031	87,03	107,14
2013	1 151 359	94 862	252 302	1,08979	108,98	116,76
2014	1 105 789	-45 570	-140 433	0,96042	96,04	112,14
2015	985 302	-120 487	-74 917	0,89104	89,10	99,92
2016	1 018 589	33 287	153 774	1,03378	103,38	103,29
2017	1 032 476	13 887	-19 399	1,01363	101,36	104,70
2018	960 096	-72 380	-86 267	0,92990	92,99	97,36
2019	974 620	14 524	86 904	1,01513	101,51	98,84
2020	1 224 454	249 834	235 310	1,25634	125,63	124,17
2021	1 254 175	29 721	-220 113	1,02427	102,43	127,18

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 37 Výdaje na podporu OZP v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Výdaje OZP</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index)</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	73 138	X	X	X	X	100,00
2006	138 268	65 130	X	1,89050	189,05	189,05
2007	198 562	60 294	-4 835	1,43607	143,61	271,49
2008	208 878	10 316	-49 978	1,05196	105,20	285,59
2009	205 681	-3 197	-13 514	0,98469	98,47	281,22
2010	266 868	61 187	64 384	1,29748	129,75	364,88
2011	312 278	45 410	-15 777	1,17016	117,02	426,97
2012	332 425	20 147	-25 263	1,06451	106,45	454,52
2013	356 063	23 638	3 492	1,07111	107,11	486,84
2014	385 308	29 245	5 607	1,08213	108,21	526,82
2015	421 262	35 954	6 709	1,09331	109,33	575,98
2016	499 476	78 213	42 259	1,18566	118,57	682,92
2017	593 585	94 109	15 896	1,18842	118,84	811,59
2018	718 112	124 527	30 418	1,20979	120,98	981,86
2019	824 380	106 268	-18 259	1,14798	114,80	1127,16
2020	937 799	113 419	7 151	1,13758	113,76	1282,23
2021	1 044 877	107 078	-6 341	1,11418	111,42	1428,64

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 38 Výdaje na podporu insolvence v Moravskoslezském kraji v období 2005-2021

<i>Rok</i>	<i>Výdaje Insolvence</i>	<i>1. absolutní diference</i>	<i>2. absolutní diference</i>	<i>Řetězový index</i>	<i>Tempo růstu (%)</i>	<i>Bazický index (%)</i>
2005	6 714	X	X	X	X	100,00
2006	9 421	2 707	X	1,40325	140,33	140,33
2007	16 202	6 781	4 074	1,71979	171,98	241,33
2008	10 075	-6 127	-12 908	0,62182	62,18	150,06
2009	34 188	24 114	30 241	3,39353	339,35	509,25
2010	33 092	-1 096	-25 209	0,96795	96,79	492,92
2011	42 837	9 745	10 840	1,29446	129,45	638,07
2012	47 456	4 619	-5 125	1,10783	110,78	706,88
2013	31 801	-15 655	-20 274	0,67012	67,01	473,69
2014	40 252	8 451	24 106	1,26574	126,57	599,57
2015	22 210	-18 042	-26 493	0,55178	55,18	330,83
2016	10 110	-12 100	5 942	0,45522	45,52	150,60
2017	9 677	-434	11 666	0,95711	95,71	144,14
2018	5 845	-3 832	-3 398	0,60403	60,40	87,06
2019	12 002	6 157	9 989	2,05337	205,34	178,78
2020	49 738	37 736	31 579	4,14410	414,41	740,86
2021	11 294	-38 443	-76 179	0,22708	22,71	168,23

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 39 Trendové funkce UoZ se zdravotním postižením

<i>Trend</i>	<i>Trendová funkce</i>	<i>I² (v %)</i>	<i>M.A.P.E. (v %)</i>
Lineární	$y' = 13231,8088 - 423,1029t$	91,64	5,95
Polynomický	$y' = 14344,75 - 774,558t + 19,5253t^2$	95,35	4,31
Logaritmický	$y' = 14803,8734 - 6285,4385 \log_{10}(t)$	94,72	4,71
Exponenciální	$y' = 13712,4714 e^{-0,0445t}$	94,50	4,80
Mocninný	$y' = 15819 t^{-0,276}$	90,84	6,09

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 40 Charakteristiky kvality modelu pro predikci UoZ se zdravotním postižením

<i>Proměnná</i>	<i>Předpovězené hodnoty 2022-2024</i>				
	<i>b-váha</i>	<i>Hodnota</i>	<i>b-váha 2022</i>	<i>b-váha 2023</i>	<i>b-váha 2024</i>
t	-423,103	18-20	-13 942,0	-14 716,6	-15 491,2
t ²	19,525	324-400	6 326,2	7 048,6	7 810,1
Průsečík			14 344,8	14 344,8	14 344,8
Předpověď'			6 728	6 676	6 663
-95,0% LS	<i>Dolní interval</i>		5 821,1	5 546,4	5 281,2
+95,0% LS	<i>Horní interval</i>		7 636,7	7 807,2	8 046,2

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 41 Pseudoprognoza UoZ osoby se zdravotním postižením

<i>Empirická hodnota</i>	<i>Předpovězené hodnoty</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
6 495	6 575,54	1,24001
7 047	6 118,65	-13,1737
6 633	5 661,76	-14,6426
X		8,86

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 42 Trendové funkce UoZ ve věku 60 let a více

<i>Trend</i>	<i>Trendová funkce</i>	<i>I² (v %)</i>	<i>M.A.P.E. (v %)</i>
Lineární	$y' = 1216,9706 + 250,2451t$	90,56	10,44
Polynomický	$y' = 1874,6 - 135,14t + 52,102t^2 - 1,9317t^3$	92,41	8,43
Logaritmický	$y' = 596,2162 + 3356,4768 \log_{10}(t)$	76,31	19,27
Exponenciální	$y' = 1601,1156 e^{0,0774t}$	87,62	9,79
Mocninný	$y' = 1274,7t^{0,4694}$	87,92	13,28

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 43 Charakteristiky kvality modelu pro predikci UoZ ve věku 60 let a více

<i>Proměnná</i>	<i>Předpovězené hodnoty 2022-2024</i>				
	<i>b-váha</i>	<i>Hodnota</i>	<i>b-váha 2022</i>	<i>b-váha 2023</i>	<i>b-váha 2024</i>
t	250,2451	18-20	-2 432,5	-2 567,6	-2 567,6
t ²	52,102	324-400	1 6881,1	18 808,9	20 840,9
t ³	-1,932	5 832-8 000	-11 265,5	-13 249,3	-15 453,4
Průsečík			1 874,6	1 874,6	1 874,6
Předpověď			5 057	4 866	4 694
-95,0% LS	<i>Dolní interval</i>		3 978,7	3 255,3	2 712,0
+95,0% LS	<i>Horní interval</i>		6 136,8	6 477,8	6 677,0

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 44 Predikce expon. vyrovnávání – Tlumený trend – UoZ ve věku 60 let a více

<i>Empirická hodnota</i>	<i>Předpovězené hodnoty</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
4 324	5 200,055	20,2603
5 065	5 474,024	8,0755
5 553	5 747,993	3,5115
X		10,62

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 45 Trendové funkce UoZ ve věku do 19 let

<i>Trend</i>	<i>Trendová funkce</i>	I^2 (v %)	<i>M.A.P.E.</i> (v %)
Lineární	$y' = 4378,6324 - 183,6912t$	78,50	14,47
Polynomický	$y' = 4518,4853 - 227,8553t + 2,4536t^2$	78,77	14,19
Logaritmický	$y' = 5008,4823 - 2667,3093 \log_{10}(t)$	77,52	16,58
Exponenciální	$y' = 4789,9479 e^{-0,0707t}$	78,25	14,32
Mocninný	$y' = 5759,7t^{-0,416}$	73,42	19,76

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 46 Charakteristiky kvality modelu pro predikci UoZ ve věku do 19 let

<i>Souhrn chyb</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: S0=5643, T0=,8164</i> <i>Expon.trend, žádná sezóna; Alfa= ,900</i> <i>Gama=,400</i>
	<i>Chyba</i>
Průměrná chyba	49,2889
Průměr abs. chyb	334,4042
Součet čtverců	3 352 152,7799
Průměrný čtverec	197 185,4576
Průměrná procentuální	1,3691
Prům. abs. % chyb	12,54

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 47 Predikce expon. vyrovnávání – Brownovo exponenciální – UoZ ve věku do 19 let

<i>Případ</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: S0=347,6 T0=,9345</i> <i>Expon.trend, žádná sezóna; Alfa= ,900 Gama=,200</i>		
	<i>UoZ ve věku do 19 let</i>	<i>Vyrovn.</i>	<i>Rezid.</i>
2005	5 099	4 607,292	491,708
2006	4 163	4 281,258	-118,258
2007	2 845	3 504,232	-659,232
2008	2 745	2 277,872	467,128
2009	3 516	2 267,361	1 248,639
2010	3 466	3 414,492	51,508
2011	3 116	3 503,609	-387,609
2012	3 372	3 066,541	305,459
2013	3 236	3 364,486	-128,486
2014	2 719	3 226,269	-507,269
2015	2 323	2 594,792	-271,792
2016	2 101	2 118,719	-17,719
2017	1 597	1 889,970	-292,970
2018	1 340	1 380,144	-40,144
2019	1 423	1 128,644	294,356
2020	1 614	1 280,129	333,871
2021	1 657	1 588,278	68,722
2022	X	1 683	X
2023		1 718	
2024		1 753	

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 48 Pseudoprognóza UoZ ve věku do 19 let

<i>Exponenciální vyrovnávání</i>	α	γ	φ	<i>M.A.P.E. (v %)</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
Lineární Holt	0,9	0,1		11,79	48,50
Exponenciální	0,9	0,1		11,84	32,05
Tlumený	0,9	0,1	0,9	13,47	29,75

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 49 Trendové funkce UoZ s neúplným/bez vzdělání

<i>Trend</i>	<i>Trendová funkce</i>	I^2 (v %)	<i>M.A.P.E. (v %)</i>
Lineární	$y' = 99,656t - 18,45$	95,06	18,62
Polynomický	$y' = 208,18 + 24,114t + 4,4436t^2$	98,24	11,51
Logaritmický	$y' = - 170,08 + 520,97 \log_{10}(t)$	71,38	42,68
Exponenciální	$y' = 217,29 e^{0,1351 t}$	96,80	13,83
Mocninný	$y' = 164,7t^{0,7436}$	91,48	14,59

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 50 Charakteristiky kvality modelu pro predikci UoZ s neúplným/bez vzdělání

<i>Souhrn chyb</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: S0=347,6 T0=,9345 Expon.trend, žádná sezóna; Alfa= ,900 Gama=,200</i>
	<i>Chyba</i>
Průměrná chyba	10,0768
Průměr abs. chyb	61,2201
Součet čtverců	111 872,1452
Průměrný čtverec	6 992,0091
Průměrná procentuální	3,2175
Prům. abs. % chyb	10,61

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 51 Predikce expon. vyrovnávání – Brownovo exponenciální – UoZ s neúplným/bez vzdělání

Případ	Exp. vyrovnáv.: $S_0=347,6$ $T_0=,9345$ Expon.trend, žádná sezóna; $\text{Alfa}=,900$ $\text{Gama}=,200$		
	UoZ neúplné/ bez vzdělání	Vyhlaz.	Rezid.
2005	336	324,814	11,186
2006	314	314,895	-0,895
2007	240	295,193	-55,193
2008	247	222,982	24,018
2009	377	226,453	150,547
2010	498	375,193	122,807
2011	718	533,162	184,838
2012	698	815,757	-117,757
2013	761	806,215	-45,215
2014	905	860,757	44,243
2015	1 016	1 021,981	-5,981
2016	1 167	1 152,429	14,571
2017	1 325	1 324,282	0,718
2018	1 434	1 505,521	-71,521
2019	1 511	1 623,584	-112,584
2020	1 711	1 693,552	17,448
2021		1 905	
2022	X	2 123	X
2023		2 366	

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 52 Pseudoprognóza UoZ s neúplným/bez vzdělání

Exponenciální vyrovnávání	α	γ	ϕ	M.A.P.E. (v %)	Průměrná relativní chyba prognózy (v %)
Lineární Holt	0,9	0,9		15,31	5,61
Exponenciální	0,7	0,2		11,98	10,78
Tlumený	0,9	0,9	0,9	15,36	38,90

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 53 Trendové funkce obecná míra nezaměstnanosti

Trend	Trendová funkce	I^2 (v %)	M.A.P.E. (v %)
Lineární	$y' = 12,748 - 0,546t$	74,91	16,91
Polynomický	$y' = 14,011 - 1,6531t + 0,1908t^2 - 0,0084t^3$	81,86	15,57
Logaritmický	$y' = 14,065 - 3,108 \log_{10}(t)$	66,69	23,68
Exponenciální	$y' = 14,469e^{-0,077t}$	69,84	20,68
Mocninný	$y' = 16,387t^{-0,407}$	60,54	26,26

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 54 Charakteristiky kvality modelu pro predikci obecné míry nezaměstnanosti

<i>Souhrn chyb</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: S0=14,59 T0=-1,37</i> <i>Tlumený trend, žádná sezóna; Alfa= ,900</i> <i>Gama=,900 Fí=,500</i>
	<i>Chyba</i>
Průměrná chyba	-0,3532
Průměr abs. chyb	0,9287
Součet čtverců	28,2149
Průměrný čtverec	1,7634
Průměrná procentuální	-4,9123
Prům. abs. % chyb	12,10

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 55 Predikce expon. vyrovnávání – Tlumený trend – obecná míra nezaměstnanosti

<i>Případ</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: S0=14,59 T0=-1,37</i> <i>Tlumený trend, žádná sezóna; Alfa= ,900 Gama=,900 Fí=,500</i>		
	<i>OMN</i>	<i>Vyhlaz.</i>	<i>Rezid.</i>
2005	13,9	13,900	0,00000
2006	12,	13,556	-1,55667
2007	8,5	11,353	-2,85355
2008	7,4	7,228	0,17139
2009	9,7	6,673	3,02610
2010	10,2	10,268	-0,06848
2011	9,3	10,614	-1,31466
2012	9,5	9,102	0,39707
2013	9,9	9,456	0,44316
2014	8,6	10,033	-1,43344
2015	8,1	8,251	-0,15168
2016	6,9	7,807	-0,90791
2017	4,7	6,469	-1,76946
2018	3,7	3,899	-0,19965
2019	3,7	3,150	0,54954
2020	3	3,582	0,01714
2021		3,57	
2022	X	3,56	X
2023		3,56	

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 56 Pseudoprognoza obecná míra nezaměstnanosti

<i>Exponenciální vyrovnávání</i>	α	γ	ϕ	<i>M.A.P.E. (v %)</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
Lineární Holt	0,9	0,1		13,33411	9,08
Exponenciální	0,9	0,1		12,34682	8,35
Tlumený	0,9	0,8	0,5	13,21638	1,42

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 57 Charakteristiky kvality modelu pro predikci UoZ absolventi a mladiství

<i>Souhrn chyb</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: Vícenás. sezóna (12) S0=8110, T0=-145, Tlumený trend, mult.sezóna; Alfa= ,700 Delta=,300 Fí=,200</i>
	<i>Chyba</i>
Průměrná chyba	-25,2247
Průměr abs. chyb	136,4911
Součet čtverců	8 118 716,0620
Průměrný čtverec	39 797,6278
Průměrná procentuální	-0,7889
Prům. abs. % chyb	3,87

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 58 Predikce expon. vyrovnávání – Tlumený trend – UoZ absolventi a mladiství

<i>Exp. vyrovnáv.: Vícenás. sezóna (12) S0=8110, T0=-145, Tlumený trend, mult.sezóna; Alfa= ,700 Delta=,300 Fí=,200</i>							
<i>Měsíc</i>	<i>UoZ absolventi a mladiství</i>	<i>Vyhlaz.</i>	<i>Rezid.</i>	<i>Měsíc</i>	<i>UoZ absolventi a mladiství</i>	<i>Vyhlaz.</i>	<i>Rezid.</i>
31.01.2005	8 656	8384,745	271,255	31.01.2014	5 760	5780,206	-20,206
28.02.2005	8 419	8757,379	-338,37	28.02.2014	5 709	5809,760	-100,76
31.03.2005	8 029	8090,258	-61,258	31.03.2014	4 626	5473,551	-847,55
30.04.2005	7 493	7753,653	-260,65	30.04.2014	4 403	4366,912	36,088
31.05.2005	6 494	6639,400	-145,40	31.05.2014	4 097	3883,075	213,925
30.06.2005	5 475	5705,333	-230,33	30.06.2014	3 519	3633,418	-114,41
31.07.2005	5 685	5933,661	-248,66	31.07.2014	3 628	3838,340	-210,34
31.08.2005	6 812	6305,017	506,983	31.08.2014	3 847	4074,597	-227,59
30.09.2005	8 116	9073,192	-957,19	30.09.2014	4 782	4986,973	-204,97
31.10.2005	7 604	7539,629	64,371	31.10.2014	4 546	4474,472	71,528
30.11.2005	7 120	6981,768	138,232	30.11.2014	4 087	4185,404	-98,404
31.12.2005	6 995	6981,568	13,432	31.12.2014	3 909	3981,938	-72,938
31.01.2006	7 039	6936,030	102,970	31.01.2015	3 787	3861,322	-74,322
28.02.2006	7 032	7099,973	-67,973	28.02.2015	3 911	3804,452	106,548
31.03.2006	6 814	6784,418	29,582	31.03.2015	3 773	3749,686	23,314
30.04.2006	6 399	6592,811	-193,81	30.04.2015	3 589	3669,822	-80,822
31.05.2006	5 583	5679,366	-96,366	31.05.2015	3 089	3184,167	-95,167
30.06.2006	4 664	4907,179	-243,17	30.06.2015	2 671	2706,965	-35,965
31.07.2006	4 974	5049,832	-75,832	31.07.2015	2 958	2907,844	50,156
31.08.2006	5 909	5551,443	357,557	31.08.2015	3 203	3352,694	-149,69
30.09.2006	7 255	7824,946	-569,94	30.09.2015	3 978	4174,406	-196,40
31.10.2006	6 614	6791,478	-177,47	31.10.2015	3 773	3729,859	43,141
30.11.2006	5 987	6057,716	-70,716	30.11.2015	3 471	3468,092	2,908
31.12.2006	5 758	5838,681	-80,681	31.12.2015	3 325	3391,758	-66,758
31.01.2007	5 693	5691,558	1,442	31.01.2016	3 163	3287,192	-124,19

Pokračování Přílohy č. 58

28.02.2007	5 468	5723,048	-255,04	29.02.2016	3 094	3174,507	-80,507
31.03.2007	5 053	5249,762	-196,76	31.03.2016	3 040	2943,183	96,817
30.04.2007	4 571	4850,234	-279,23	30.04.2016	2 874	2956,687	-82,687
31.05.2007	3 822	4033,852	-211,85	31.05.2016	2 462	2548,926	-86,926
30.06.2007	3 106	3334,282	-228,28	30.06.2016	2 183	2157,027	25,973
31.07.2007	3 325	3350,183	-25,183	31.07.2016	2 707	2385,356	321,644
31.08.2007	3 860	3717,015	142,985	31.08.2016	2 707	3103,391	-396,39
30.09.2007	5 147	5078,305	68,695	30.09.2016	3 265	3503,417	-238,41
31.10.2007	4 496	4872,732	-376,73	31.10.2016	3 030	3046,775	-16,775
30.11.2007	3 922	4106,889	-184,88	30.11.2016	2 726	2773,688	-47,688
31.12.2007	3 752	3801,463	-49,463	31.12.2016	2 635	2653,496	-18,496
31.01.2008	3 578	3703,477	-125,47	31.01.2017	2 509	2605,177	-96,177
29.02.2008	3 554	3575,728	-21,728	28.02.2017	2 482	2520,229	-38,229
31.03.2008	3 502	3424,153	77,847	31.03.2017	2 324	2368,056	-44,056
30.04.2008	3 269	3389,341	-120,34	30.04.2017	2 165	2243,812	-78,812
31.05.2008	2 379	2902,617	-523,61	31.05.2017	1 951	1913,942	37,058
30.06.2008	2 379	2036,192	342,808	30.06.2017	1 782	1721,538	60,462
31.07.2008	2 614	2624,929	-10,929	31.07.2017	2 051	1962,171	88,829
31.08.2008	3 015	2950,870	64,130	31.08.2017	2 020	2316,715	-296,71
30.09.2008	4 370	3963,374	406,626	30.09.2017	2 466	2610,579	-144,57
31.10.2008	3 907	4164,084	-257,08	31.10.2017	2 135	2307,824	-172,82
30.11.2008	3 601	3592,475	8,525	30.11.2017	1 852	1936,398	-84,398
31.12.2008	3 623	3520,200	102,800	31.12.2017	1 777	1791,086	-14,086
31.01.2009	3 744	3600,819	143,181	31.01.2018	1 733	1751,891	-18,891
28.02.2009	3 895	3786,080	108,920	28.02.2018	1 651	1746,875	-95,875
31.03.2009	3 934	3784,087	149,913	31.03.2018	1 601	1568,647	32,353
30.04.2009	3 875	3816,393	58,607	30.04.2018	1 521	1549,957	-28,957
31.05.2009	3 414	3448,924	-34,924	31.05.2018	1 362	1351,330	10,670
30.06.2009	2 900	3035,419	-135,41	30.06.2018	1 264	1201,875	62,125
31.07.2009	3 078	3140,444	-62,444	31.07.2018	1 464	1394,317	69,683
31.08.2009	3 839	3448,175	390,825	31.08.2018	1 508	1646,997	-138,99
30.09.2009	5 352	5095,993	256,007	30.09.2018	2 012	1966,880	45,120
31.10.2009	5 097	5065,176	31,824	31.10.2018	1 798	1905,731	-107,73
30.11.2009	4 754	4728,546	25,454	30.11.2018	1 521	1643,641	-122,64
31.12.2009	4 699	4664,868	34,132	31.12.2018	1 461	1468,863	-7,863
31.01.2010	4 731	4662,737	68,263	31.01.2019	1 434	1439,041	-5,041
28.02.2010	4 883	4765,849	117,151	28.02.2019	1 433	1444,767	-11,767
31.03.2010	4 824	4737,815	86,185	31.03.2019	1 394	1373,063	20,937
30.04.2010	4 630	4663,974	-33,974	30.04.2019	1 390	1350,162	39,838
31.05.2010	3 965	4103,435	-138,43	31.05.2019	1 260	1243,156	16,844
30.06.2010	3 404	3507,453	-103,45	30.06.2019	1 142	1116,093	25,907
31.07.2010	3 622	3691,270	-69,270	31.07.2019	1 261	1256,490	4,510
31.08.2010	4 227	4073,443	153,557	31.08.2019	1 224	1404,650	-180,65

Pokračování Přílohy č. 58

30.09.2010	5 855	5559,505	295,495	30.09.2019	1 855	1587,133	267,867
31.10.2010	5 658	5522,594	135,406	31.10.2019	1 651	1775,269	-124,26
30.11.2010	5 386	5257,697	128,303	30.11.2019	1 464	1513,245	-49,245
31.12.2010	5 224	5300,264	-76,264	31.12.2019	1 431	1425,474	5,526
31.01.2011	5 086	5175,850	-89,850	31.01.2020	1 393	1414,163	-21,163
28.02.2011	5 150	5101,334	48,666	29.02.2020	1 373	1402,466	-29,466
31.03.2011	5 026	4980,034	45,966	31.03.2020	1 361	1313,856	47,144
30.04.2011	4 756	4846,626	-90,626	30.04.2020	1 452	1321,001	130,999
31.05.2011	4 069	4203,786	-134,78	31.05.2020	1 378	1308,401	69,599
30.06.2011	3 572	3598,420	-26,420	30.06.2020	1 298	1229,370	68,630
31.07.2011	3 673	3885,307	-212,30	31.07.2020	1 364	1435,245	-71,245
31.08.2011	4 143	4121,724	21,276	31.08.2020	1 454	1505,823	-51,823
30.09.2011	4 895	5422,769	-527,76	30.09.2020	2 238	1922,192	315,808
31.10.2011	4 807	4519,588	287,412	31.10.2020	2 051	2136,108	-85,108
30.11.2011	4 495	4456,366	38,634	30.11.2020	1 828	1890,457	-62,457
31.12.2011	4 435	4411,678	271,255	31.12.2020	1 781	1784,387	-3,387
31.01.2012	4 487	4401,513	-338,37	31.01.2021	1 784	1758,424	25,576
29.02.2012	4 824	4526,919	-61,258	28.02.2021	1 699	1801,878	-102,87
31.03.2012	3 985	4701,495	-260,65	31.03.2021	1 685	1622,662	62,338
30.04.2012	3 740	3764,354	-145,40	30.04.2021	1 660	1636,216	23,784
31.05.2012	3 512	3284,585	-230,33	31.05.2021	1 452	1480,657	-28,657
30.06.2012	2 947	3141,994	-248,66	30.06.2021	1 292	1280,887	11,113
31.07.2012	3 130	3191,680	506,983	31.07.2021	1 360	1412,325	-52,325
31.08.2012	3 524	3528,631	-957,19	31.08.2021	1 447	1500,585	-53,585
30.09.2012	4 885	4600,887	64,371	30.09.2021	2 251	1921,935	329,065
31.10.2012	5 147	4622,343	138,232	31.10.2021	2 031	2139,081	-108,08
30.11.2012	4 972	4819,875	13,432	30.11.2021	1 833	1870,275	-37,275
31.12.2012	4 940	4906,264	102,970	31.12.2021	1 716	1793,020	-77,020
31.01.2013	4 891	4912,668	-67,973	31.01.2022	X	1 687	X
28.02.2013	5 087	4928,152	29,582	28.02.2022		1 694	
31.03.2013	5 134	4903,917	-193,81	31.03.2022		1 633	
30.04.2013	5 096	4996,123	-96,366	30.04.2022		1 581	
31.05.2013	4 885	4539,677	-243,17	31.05.2022		1 405	
30.06.2013	4 039	4369,860	-75,832	30.06.2022		1 242	
31.07.2013	4 399	4375,366	357,557	31.07.2022		1 355	
31.08.2013	4 826	4974,564	-569,94	31.08.2022		1 502	
30.09.2013	6 058	6294,675	-177,47	30.09.2022		2 018	
31.10.2013	6 021	5666,225	-70,716	31.10.2022		1 877	
30.11.2013	5 871	5576,827	-80,681	30.11.2022		1 731	
31.12.2013	5 814	5788,717	1,442	31.12.2022		1 698	

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 59 Sezónní faktory – UoZ absolventi a mladiství

<i>Měsíc</i>	<i>Sezónní faktory</i>
Leden	103,7602
Únor	104,6545
Březen	100,9315
Duben	97,7023
Květen	86,9905
Červen	76,7573
Červenec	83,7212
Srpen	93,5427
Září	123,7495
Říjen	116,2576
Listopad	107,1030
Prosinec	104,8297

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 60 Pseudoprognóza – UoZ absolventi a mladiství

<i>Exponenciální vyrovnávání</i>	α	δ	φ	<i>M.A.P.E. (v %)</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
Lineární Wintersovo	0,9	0,1	0,1	4,0148	1,61
Exponenciální	0,9	0,1	0,1	3,9199	2,17
Tlumený	0,7	0,1	0,2	3,8265	1,21

Zdroj: MPSV, 2022, vlastní zpracování

Příloha č. 61 Charakteristiky kvality modelu pro predikci obecné míry nezaměstnanosti

<i>Souhrn chyb</i>	<i>Exp. vyrovnáv.: Vícenás. sezóna (4) S0=14,96 T0=,9636 Expon.trend, mult.sezóna; Alfa= ,900 Delta=,200 Gama=,100</i>
	<i>Chyba</i>
Průměrná chyba	-0,0152
Průměr abs. chyb	0,4387
Součet čtverců	21,7745
Průměrný čtverec	0,3402
Průměrná procentuální	-0,4580
Prům. abs. % chyb	6,26

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 62 Predikce expon. vyrovnání – Brownovo exponenciální – UoZ ve věku do 19 let

<i>Exp. vyrovnáv.: Vicenás. sezóna (4) $S0=14,96$ $T0=,9636$</i>							
<i>Expon.trend, mult.sezóna; Alfa= ,900 Delta=,200 Gama=,100</i>							
<i>t</i>	<i>OMN</i>	<i>Vyhlaz.</i>	<i>Rezid.</i>	<i>t</i>	<i>OMN</i>	<i>Vyhlaz.</i>	<i>Rezid.</i>
1.Q 2005	14,49744	15,07151	- 0,57407	3.Q 2013	9,29924	10,19108	-0,89184
2.Q 2005	14,09631	13,20309	0,89322	4.Q 2013	9,41696	9,29654	0,12042
3.Q 2005	13,74174	13,56775	0,17399	1.Q 2014	9,01791	10,02139	-1,00348
4.Q 2005	13,24521	13,11209	0,13312	2.Q 2014	8,42652	8,52323	-0,09671
1.Q 2006	13,35249	13,68508	- 0,33259	3.Q 2014	8,29415	8,33726	-0,04311
2.Q 2006	12,73927	12,24024	0,49903	4.Q 2014	8,79877	8,15816	0,64061
3.Q 2006	11,29807	12,32244	- 1,02437	1.Q 2015	9,02821	9,25197	-0,22376
4.Q 2006	10,53507	10,83569	- 0,30062	2.Q 2015	8,03687	8,50536	-0,46849
1.Q 2007	9,97546	10,82653	- 0,85107	3.Q 2015	7,79562	7,98536	-0,18973
2.Q 2007	8,15692	9,08839	- 0,93146	4.Q 2015	7,68410	7,67727	0,00683
3.Q 2007	7,78843	7,78281	0,00562	1.Q 2016	8,05551	8,04803	0,00748
4.Q 2007	8,03403	7,27310	0,76093	2.Q 2016	7,25071	7,51212	-0,26141
1.Q 2008	8,22722	8,08942	0,13780	3.Q 2016	6,43959	7,15647	-0,71688
2.Q 2008	7,57492	7,42818	0,14674	4.Q 2016	5,90343	6,32355	-0,42012
3.Q 2008	6,95592	7,23999	- 0,28406	1.Q 2017	6,04001	6,11584	-0,07582
4.Q 2008	6,80566	6,59508	0,21058	2.Q 2017	4,54431	5,52825	-0,98394
1.Q 2009	8,94499	6,90404	2,04095	3.Q 2017	4,47941	4,41413	0,06529
2.Q 2009	9,43281	8,12495	1,30786	4.Q 2017	3,79687	4,25305	-0,45618
3.Q 2009	10,19786	9,26014	0,93772	1.Q 2018	3,91624	3,85706	0,05918
4.Q 2009	10,12447	10,07051	0,05396	2.Q 2018	3,68620	3,47883	0,20737

Pokračování Přílohy č. 62

1.Q 2010	11,31331	10,87110	0,44220	3.Q 2018	3,99448	3,49513	0,49936
2.Q 2010	9,84890	10,74813	- 0,89923	4.Q 2018	3,11578	3,77755	-0,66177
3.Q 2010	9,85039	9,94065	- 0,09026	1.Q 2019	3,76711	3,21419	0,55293
4.Q 2010	9,60260	9,76800	- 0,16540	2.Q 2019	3,47485	3,36364	0,11121
1.Q 2011	9,63637	10,27663	- 0,64026	3.Q 2019	3,84400	3,35811	0,48589
2.Q 2011	9,47572	9,08582	0,38989	4.Q 2019	3,56712	3,66643	-0,09931
3.Q 2011	9,02492	9,41506	- 0,39014	1.Q 2020	3,33501	3,74565	-0,41064
4.Q 2011	9,17229	8,91555	0,25674	2.Q 2020	3,94134	3,06312	0,87822
1.Q 2012	9,80351	9,73383	0,06968	3.Q 2020	3,93938	3,84200	0,09739
2.Q 2012	8,87443	9,22647	- 0,35203	4.Q 2020	3,22847	3,84303	-0,61455
3.Q 2012	9,35356	8,83927	0,51430	1.Q 2021	X	3,45	X
4.Q 2012	10,02906	9,20895	0,82011	2.Q 2021		3,19	
1.Q 2013	10,71813	10,69194	0,02619	3.Q 2021		3,13	
2.Q 2013	10,11530	10,18374	- 0,06844	4.Q 2021		3,01	
X				1.Q 2022		3,17	

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 63 Pseudoprognóza obecná míra nezaměstnanosti

<i>Exponenciální vyrovnávání</i>	α	δ	φ	<i>M.A.P.E. (v %)</i>	<i>Průměrná relativní chyba prognózy (v %)</i>
Lineární Winters	0,9	0,1	0,3	6,33	13,67
Exponenciální	0,9	0,3	0,1	5,74	10,56
Tlumený	0,6	0,1	0,6	5,90	14,52

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 64 Sezónní faktory – Obecná míra nezaměstnanosti

<i>Čtvrtletí</i>	<i>Sezónní faktory</i>
1.Q	104,5207
2.Q	98,7307
3.Q	98,9830
4.Q	97,7656

Zdroj: ČSÚ, 2021, vlastní zpracování

Příloha č. 65 Potvrzení sezónní složky – obecná míra nezaměstnanosti, UoZ – absolventi škol a mladiství

<i>Jednorozměrné testy významnosti</i>				
<i>Efekt</i>	<i>OMN</i>		<i>UoZ – absolventi škol a mladiství</i>	
	F	p	F	p
Průsečík	13973,30	0,000000	18159,26	0,00
Čtvrtletí, měsíc	10,68	0,000020	222,92	0,00
Rok	119,90	0,000000	26,40	0,00

Zdroj: ČSÚ, MPSV, 2022, vlastní zpracování